

INFORMATIVNO-POLITIČKI TJEDNIK
IZLAZIO OD 1945. DO 1956.
OBNOVLJEN 2003.

HR

HRVATSKA RIJEČ

BROJ 766

22. PROSINCA 2017. CIJENA 50 DINARA

Susret ministara

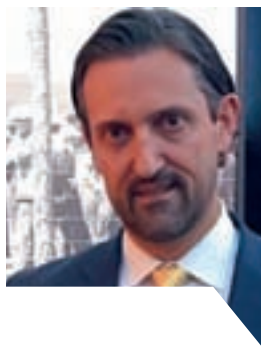
15. godišnjica HNV-a
i obrazovanja na hrvatskom

6

15. godišnjica HNV-a i obrazovanja na hrvatskome jeziku

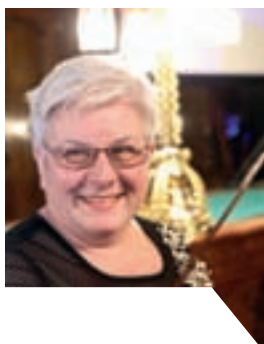
Vidljivi pomaci

10

Savjet Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH

Ivan Grbešić izabran za predsjednika

12

Mira Temunović, profesorica tambure

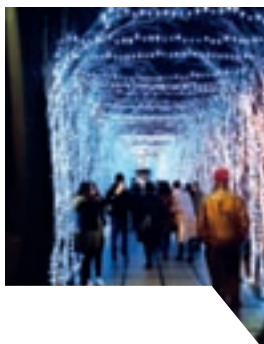
Tambura je moja svakodnevica

20

Izborne skupštine tavankutskih udruga

Reizabrani predsjednici, novi planovi

26

Advent u Zagrebu

Jednostavno treba doći i uživati...

31

250 godina od rođenja Pavla Matije Sučića

Biskup kao poveznica s maticom

OSNIVAČ:

Hrvatsko nacionalno vijeće

IZDAVAČ:

Novinsko-izdavačka ustanova

Hrvatska riječ, Trg cara Jovana Nenada 15/II,

24000 Subotica

UPRAVNI ODBOR:

Jasna Vojnić (predsjednica), Ladislav Suknović

(zamjenik predsjednice), Martin Bačić,

Antun Borovac, Josip Dumendžić, Petar Pifat,

Josip Stantić, Andrej Španović, Thomas Šujić

RAVNATELJ

Ivan Ušumović

e-mail: direktor@hrvatskarijec.rs

GLAVNA I ODGOVORNA UREDNICA:

dr. sc. Jasminka Dulić (urednica@hrvatskarijec.rs)

POMOĆNIK I ZAMJENIK

GLAVNE I ODGOVORNE UREDNICE:

Zvonko Sarić

LEKTOR:

Zlatko Romić

REDAKCIJA:

e-mail: desk@hrvatskarijec.rs

Jelena Dulić Bako

(društvo)

Davor Bašić Palković

(urednik rubrike kultura i urednik Kužiša)

Ivana Petrekanić Sič

(društvo, urednica Hrčka i korektura)

Zlata Vasiljević (novinarka dopisništva Sombor)

Suzana Darabašić (novinarka dopisništva Srijem)

TEHNIČKA REDAKCIJA:

Thomas Šujić (tehnički urednik)

Jelena Ademi (grafička urednica)

FOTOGRAFIJE:

Nada Sudarević

UREDNIK WEB IZDANJA:

Davor Bašić Palković

ADMINISTRACIJA:

Branimir Kuntić (pravnik@hrvatskarijec.rs)

Ljubica Vujković-Lamić (tajnice@hrvatskarijec.rs)

Zdenka Sudarević (distribucija@hrvatskarijec.rs)

KOMERCIJALISTICA:

Mirjana Dulić (komercijala@hrvatskarijec.rs)

TELEFON: ++381 24/55-33-55;

++381 24/55-15-78;

++381 24/53-51-55

TEKUĆI RAČUN: 355-1023208-69

E-MAIL: ured@hrvatskarijec.rs

WEB: www.hrvatskarijec.rs

TISAK: Doo Magyar Szó Kft Novi Sad

List je upisan u Registar javnih glasila

Agencije za privredne registre Republike Srbije

pod registarskim brojem: NV000315

COBISS SR-ID 109442828

CIP - Katalogizacija

u publikaciji Biblioteka

Matice srpske, Novi Sad

32+659.3(497.113=163.42)

Svim našim čitateljima,
suradnicima i poslovnim partnerima
želimo čestit Božić

Božićna poruka mons. Đure Gašparovića, srijemskog biskupa

Rodio se među nama

Slavimo Božić i božićne blagdane. Veliko je i sveto slavlje Božića koji je dan rođenja Isusa Krista, najsvetijeg i najuzvišenijeg, najponiznijeg i najljubaznijeg čovjeka koji je ikada hodao zemljom. To se dogodilo one blažene noći kada se rodio u betlehemske štalice žarko očekivani, obećani Bog-čovjek – Isus Krist, naš Spasitelj i Otkupitelj svih ljudi. »Očitovala se Ljubav Božja, spasiteljica svih ljudi; odgojila nas da... razumno, pravedno i pobožno živimo u sadašnjem svijetu...«

(Tit 2,11-13).

Isusovim rođenjem nebo je tako ljudima postalo blizu i u malenom Isusu sišlo na zemlju. Bog se udostojao postati čovjekom u određenom vremenu. Ta vječna i neizmjerljiva ljubav, Bog, rodio se među nama, postao je našim bratom, a da nije prestao biti Bog. Bog od vječnosti postao je čovjekom u vremenu, postao je jedan od nas, nama u svemu jednak osim u grijehu. Uzeo je ljudsku narav, naše tijelo i našu krv. To je čudesna istina, velika tajna Božje ljubavi. Dogodilo se veliko čudo.

Bog je u Isusu Kristu postao dijete jer nam je htio pokazati i uvjeriti nas da nas sve neizmjerljivo voli, da mu je stalo do nas, da želi naše spasenje. Isus je bio pravi čovjek, potpuni čovjek i postao je čovjekom da bi nas naučio kako bi trebalo biti čovjek u punom smislu riječi, da bi i nas ohrabrio da budemo ljudi, da ne živimo sebično, nego nas uči da živimo u istini, da živimo jedni

za druge i da s njime skupa za sve ljude gradimo temelje Božjega kraljevstva.

Odlučimo danas biti istinski ljudi, vjerni i nadalje Bogu, živjeti pravim kršćanskim životom, radosno živjeti s Kristom i za Krista. Čuli smo što je anđeo rekao pastirima: »Ne bojte se! Evo javljam vam blagovijest, veliku radost za sav narod. Danas vam se u gradu Davidovu rodio Spasitelj, Krist, Gospodin.« (Lk 2,12). To je poruka Božića kada nam Crkva, zajednica svih vjernih, navješćuje radosnu vijest. Navješćuje radosnu vijest i onima koji su tjeskobni i zabrinuti, tužni i smalaksali; i onima koji su sumnjičavi i nepovjerljivi; i onima nervoznima, i onima koji su umorni i opterećeni; i mladima često smućenih pogleda, uzdrhtalih srdaca u vrevi i oluji mladosti; i obiteljima koje su u velikoj krizi ljubavi, sloge, zajedništva, odgajanja djece; i bolesnima koji teško podnose svoje životne boli. Svima Crkva javlja radosnu vijest Bog je s nama, On je tu da od naše slabosti učini jakost, od klonulosti ustrajnost, od nemira mir, od nesreće sreću. Bog »zna« kako je teško biti čovjek jer to je i iskusio. Bog je to osjetio »na svojim leđima...« Zato se Bogu možemo povjeriti, izjadati, iskreno mu sve reći o svojim težnjama i mukama, sumnjama, o čežnjama i padovima, o ranama koje peku...

Ovog se Božića radujmo i veselimo! Bog nas neizmjerljivo voli. Zahvalimo mu na ovome velikom daru oslobođenja i spasenja. Porastimo ovoga Božića u svojoj ljudskosti i bratstvu, očinstvu i majčinstvu, rodbinstvu i domoljublju, vjeri i ljubavi.

Radosno slaveći Isusovo rođenje kada Krist, postaviši jedan od nas, pokazuje kako mu je stalo do svakog čovjeka, upućujem najiskrenije čestitke. Želim da se njegova ljubav odražava u životu svih ljudi.

Sretan Božić i blagoslovljena nova 2018. godina!

+ Đuro Gašparović, srijemski biskup

Delegacija HNV-a u Zagrebu

Prikupljanje iskustva srpske zajednice o obrazovanju na srpskom jeziku i cirilici u Hrvatskoj bio je cilj posjeta izaslanstva Hrvatskog nacionalnog vijeća iz Srbije Zagrebu. Izaslanstvo, na čelu s predsjednikom Izvršnog odbora HNV-a **Darkom Sarićem Lukendićem**, posjetilo je 12. prosinca Srpsko narodno vijeće, kao i Srpsku pravoslavnu opću gimnaziju *Kantakuzina Katarina Branković*.

U izaslanstvu je bilo petero članova tima za izradu elaborata za osnutak Hrvatskog školskog centra u Srbiji, a do ovog posjeta je došlo nakon nedavnog razgovora, kada su HNV posjetili predstavnici Koordinacije nacionalnih manjina Grada Zagreba i Odbora za nacionalne manjine u zagrebačkoj Gradskoj skupštini.

»U tim razgovorima sam shvatio da malo znamo jedni o drugima i u tom smislu mislim da je bio koristan sastanak u Zagrebu na kojem smo se upoznali s uvjetima i načinima ostvarivanja manjin-

skih prava, ukratko naša iskustva, a primjere dobre prakse pokušat ćemo implementirati svatko sa svoje strane«, kaže Sarić Lukendić, koji je prilikom sastanka u SNV-u naglasio da hrvatska zajednica u Srbiji namjerava iskoristiti zakonsku mogućnost da formira školski centar u kojem bi se nastava izvodila na hrvatskom jeziku.

»Znat ćemo da smo uradili dobar posao kad se u škole, gdje se nastava izvodi na hrvatskom jeziku, budu upisivali i pripadnici drugih nacionalnih manjina. U svezi rada budućeg školskog Centra htjeli smo vidjeti kakvi su mehanizmi srpske gimnazije u Zagrebu. Nedavno su članovi našeg tima bili u posjeti HŠC-u u Sarajevu, a ja i u HŠC-u u Banjaluci, gdje me je dojmila okolnost da gotovo 60 posto učenika nisu Hrvati. Upravo je taj model, gdje se prepoznaje kvaliteta nastave na manjinskom jeziku, dobar put kojim se treba ići«, kaže Sarić Lukendić.

Z. S.

Božićna poruka dr. Ivana Penzeša, subotičkog biskupa

Božiću se iznova vraćamo

Kršćanska braćo i sestre!

Ivanovo evanđelje započinje viđenjem Riječi prisutne kod Boga prije stvaranja. Ono što je Isus trebao biti u trenutku rođenja od Djevice Marije bio je od početka, prije stvaranja svijeta: »U početku bijaše Riječ i Riječ bijaše u Boga i Riječ bijaše Bog«. Između dva Isusova rođenja – rađanja odvijeka kao Riječ Božja i rođenja u Betlehemu kao Marijino dijete – Ivanovo evanđelje smješta borbu između svjetla i tame. »I svjetlo svijetli i tama ga ne obuze.«

Isus se otkrivao u svakom i najmanjem djeliću svjetlosti: »Bijaše na svijetu i svijet po njemu posta i svijet ga ne upozna.« Svaki put kada su dobrotu i iskrenost odbijeni, borba između svjetla i tame se nastavlja. Svjetlo je nastavilo svijetliti više puta i na različite načine.

Cijeli naš život je ispisan ovom Riječju. U životu nismo sami, bačeni u arenu pa tko preživi. Naša povijest ima plan, ima svoj početak u Bogu. »Ja sam početak i svršetak, alfa i omega, prvo i posljednje slovo.« Sva slova, sve riječi, sve knjige i svi govori napisani su ovim pismom, ovim imenom. U svemu možemo uživati u njegovoj prisutnosti.

Božić nam daje da svi budemo važni i da nam sve u životu bude bitno. Od one najpovršnije predbožićne ispovijedi, do one najbanalnije čestitke. Od neke gorke svađe i rastave do najljep-

šeg poznanstva i susreta. Od rađanja i krštenja i drugih sakramenata do bolesti drage osobe i preseljenja s ovoga svijeta. Od želja za malo više novca do potrebe za malo više skromnosti. A sve zato jer Božja vječnost postaje naš mali život, postaje tijelo. A tijelo, kao i svako tijelo, ima svoje rane. A rane nisu bajka. One su naše, one su stvarne. One nas drže budnima. Rane nas vraćaju u život, uče nas razmišljati. Kao Marija i Josip. Daleko od svega, a blizu svemu. Blizu Onome koji nas sve daruje svojom puninom.

Božić nas prati od djetinjstva i uvijek mu se iznova vraćamo, jer on lakoćom ruši sva ograničenja koja život pred nas postavlja. Unatoč digitalnoj i nervoznoj svakodnevnici, glad za Božićem neće prestati zato što on nije ništa drugo nego sunčana strana zdravog ljudskog razuma.

Zato božićno otajstvo nije pitanje apstrakcije, nego proces rasta. Uz zakone prirode, vidljivoga svijeta postoje i drugi zakoni, drugačiji i neočekivani. Zakon duhovnoga, Božjega svijeta. To nije svijet nekog mraka koji nas treba plašiti. To je svijet kojega oslikavaju anđeli. To je svijet čuda u kojem se bude djeca i uživaju, u kojem je sve moguće, to je svijet u kojem nema ograničenja koja postavlja ozbiljni život odraslih. Božić nam govori da postoji svijet u kojem je moguće prevladati strah, tamu, tromost i nepokretnost, suprotnosti, okrutnosti prirode i njenih sila, čak i smrti.

S pravom govori današnje Evanđelje: »Onima koji ga primiše, koji vjeruju u njegovo Ime, koji su rođeni od Boga, dade moć da postanu djeca Božja.«

Ovim mislima želim svima sretan Božić i blagoslovljenu novu godinu!

+Ivan, biskup

Rotary klub Osijek donirao knjige

Rotary klub Osijek donirao je knjige namijenjene djeci, prije svega u nastavi na hrvatskom jeziku u Srbiji. Predstavnici osječkog *Rotaryja* donaciju su svečano uručili 15. prosinca u domu Hrvatskog nacionalnog vijeća u Subotici. Ovaj čin bio je dijelom proslave petnaeste obljetnice od osnutka HNV-a i uvođenja nastave na hrvatskom jeziku u Srbiji.

Rotarakt klub *Josip Juraj Strossmayer* je na inicijativu kumskog kluba – *Rotary kluba* Osijek, organizirao akciju prikupljanja dječjih knjiga za hrvatsku nacionalnu manjinu u Srbiji. »S obzirom na petnaestu obljetnicu HNV-a i petnaest godina od početka nastave na hrvatskom jeziku u Srbiji, htjeli smo barem malo pomoći, a za buduće razdoblje dogovoriti možda i neku kompletniju i veću akciju«, rekao je u ime Kluba **Aleksandar Erceg** i naglasio kako su sakupili veliku kutiju knjiga, oko šezdeset, ali po njegovu mišljenju to je ipak malo. »Iako je to važna količina za Hrvatsko nacionalno vijeće, mislim da možemo i više, uz malo više vremena za sakupljanje. Nastavak je ovo akcije koju je pri-

je petnaestak godina pokrenuo *Rotarakt* Osijek. Kolega **Mario Vinković** i ja smo ovamo donosili knjige, odmah nakon što se moglo putovati preko granice. I evo nas opet, nakon petnaest godina i mislim da je to prvi mali korak na putu buduće suradnje«, kaže Erceg.

Ovoga puta izbor je pao na knjige za djecu. I članovi udruge i djelatnici Ekonomskog fakulteta u Osijeku, čiji je naš sugovornik uposlenik, priključili su se akciji. »Svatko je donio nešto, odnosno djeca od starijih naših kolega su odvojili po jednu ili dvije knjige koje njima više nisu potrebne, a smatrali su da neke mogu dobro doći. Knjige nisu nove, ali su sve dobro očuvane«, kaže Erceg.

Suradnja s *Rotary klubom* iz Osijeka traje više godina, podsjetila je dopredsjednica Odbora za obrazovanje pri HNV-u **Margareta Uršal** i izrazila zadovoljstvo da su predstavnici kluba baš na veliki praznik odlučili doći i darivati knjige za osnovnoškolce.

S. Jurić

Obilježena 15. godišnjica HNV-a i obrazovanja na hrvatskome jeziku

Vidljivi pomaci

Predsjednik HNV-a Slaven Bačić je istakao da za sva navedena postignuća gotovo uvijek vrijedi naslov knjige Osvajanje slobode te da su problemi rješavani zahvaljujući radu i potpori HNV-a, DSHV-a i Hrvatske

Iznimno posjećenom svečanošću u subotičkoj Gradskoj kući u petak, 15. prosinca, hrvatska zajednica u Srbiji proslavila je obljetnicu utemeljenja Hrvatskog nacionalnog vijeća, krovne institucije manjinske samouprave. Toga dana prije 15 godina održana je izborna skupština prvoga saziva HNV-a, te je taj datum u međuvremenu postao i jedan od četiri praznika ovdašnjih Hrvata. Istom prigodom obilježeno je i 15 godina osnovnoškolskog obrazovanja na hrvatskome jeziku, a svečanosti je prisustvovala prvi puta i hrvatska ministrica znanosti i obrazovanja.

Ministrica iz Hrvatske dr. sc. **Blaženka Divjak** istoga dana susrela se sa srpskim ministrom prosvete, nauke i tehnološkog razvoja **Mladenom Šarčevićem**, te su skupa posjetili hrvatski

odjel u Gimnaziji. Šarčević nije prisustvovao svečanosti, a u ime srbijanske državne uprave bio je prisutan državni sekretar Ministarstva državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak**. Proslavi je prisustvovao i Veleposlanik Hrvatske u Beogradu **Gordan Bakota** te predsjednik Hrvatske državne samouprave u Mađarskoj **Ivan Guban**. Iz Grada Subotice pozivu se nitko nije odazvao.

Baš kao svi

Pripadnici hrvatske zajednice u Srbiji ostvarili su status nacionalne manjine priznanjem od države 2002. godine i to izborima

Dobitnici priznanja *Pajo Kujundžić* s predsjednikom HNV-a

za prvi saziv Hrvatskog nacionalnog vijeća, a osnivanjem ovog krovnog tijela Hrvata u Srbiji otpočelo je ostvarivanje prava na manjinsku samoupravu u četiri zakonom određena područja (obrazovanje, kultura, informiranje i službena uporaba hrvatskoga jezika). U proteklih desetljeće i pol, kako je u svojem govoru istaknuo i predsjednik HNV-a dr. sc. **Slaven Bačić**, izgrađene su nove hrvatske profesionalne ustanove – NIU *Hrvatska riječ* i Zavod za kulturu vojvođanskih Hrvata, razvijao se televizijski i radijski program na hrvatskom na Radio-televiziji Vojvodine, rastao je broj hrvatskih udruga i njihovih aktivnosti...

Bačić je istaknuo da za sva navedena postignuća gotovo uvijek vrijedi naslov knjige *Osvajanje slobode* te da su problemi rješavani zahvaljujući radu i potpori HNV-a, Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini i Hrvatske.

Pozvavši se na slogan objeltnice *Baš kao svi*, predsjednik HNV-a rekao je kako Hrvati, poput većinskog naroda i drugih manjinskih zajednica, moraju više uvažavati sebe i vlastitim primjerom svjedočiti pripadnost hrvatskome narodu i ostvarivati manjinska prava. Rekao je i kako trebaju svjedočiti da su konstitutivna sastavnica društva, unatoč drukčijoj povijesti, običajima, jeziku i vjeri.

»Jedan od puteva za ostvarivanje ovoga jeste provedba bilateralnog sporazuma o zaštiti manjina između Srbije i Hrvatske, a posebno članka 9 gdje Srbija treba osigurati našoj manjini zastupljenost u predstavničkim i izvršnim tijelima na lokalnoj razini i predstavničkim tijelima na pokrajinskoj i republičkoj razini«, zaključio je Bačić.

Nužno potrebna vertikalna

Prije 15 godina, nakon usvajanja zakona o zaštiti prava i sloboda nacionalnih manjina u Srbiji, stekli su se uvjeti za otvara-

nje prvog razrednog odjela na hrvatskome jeziku. Od školske 2002./03. godine obrazovanje se kontinuirano provodi uz potporu Srbije i resornih tijela Hrvatske.

»Od samih početaka nastave Ministarstvo znanosti i obrazovanja Hrvatske prepoznavalo je potrebe i htijenja Hrvata u Vojvodini, a želju hrvatske zajednice za njegovanjem očuvanjem i unaprjeđenjem svojega jezika i kulture svih ovih godina podupirao. Podupirat će i ubuduće upućivanjem učitelja na rad u osnovnim i srednjim školama u Vojvodini, osiguravanjem stručnih seminara, nabavom stručne literature i financijskim podupiranjem brojnih aktivnosti, razmjene učenika i njihova posjećivanja svojoj domovini«, rekla je ministrica znanosti i obrazovanja Blaženka Divjak, a kao idući korak u obrazovnom procesu navela je otvaranje lektorata za hrvatski jezik na Univerzitetu u Novom Sadu čime bi se, kako je navela, osigurala nužna potrebna vertikalna obrazovanju na hrvatskom jeziku u Vojvodini.

Divjak je istakla kako je raduju pozitivni pomaci u obrazovanju na hrvatskome, poput povećanja broja nastavnih mjesta s nastavom na hrvatskome jeziku, učvršćivanje ugleda ovakve nastave u zajednici i dobra suradnja sa školama i učenicima u Hrvatskoj.

Ministrica se zahvalila svima koji doprinose procesu obrazovanja na hrvatskome u Srbiji – HNV-u, udrugama Hrvata na ovom prostoru, učiteljima, ravnateljima, a posebice roditeljima.

»Hvala roditeljima što unatoč ne uvijek lakim okolnostima neumorno i ustrajno njeguju i potiču hrvatski identitet kod svoje djece i time kod onih najmlađih i nama najvrjednijih usaduju interkulturalne vrijednosti koje će nositi kroz cijeli život«, rekla je ministrica.

»Probleme ćemo rješavati«

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas** kao jedan od najvažnijih izazova obrazovanja na hrvatskome u Srbiji istakao je osnivanje katedre za hrvatski jezik na Univerzitetu u Novom Sadu. U rješavanju ovoga i drugih problema obećao je punu potporu Hrvatske.

»Znam da je obuhvat učenika još uvijek vrlo nizak, ispod pet posto, da ima problema u širenju mreža škola, da još uvijek nema ni jedne tiskane knjige na hrvatskom jeziku za srednju školu. Znamo za probleme, ali pred njima ne zatvaramo oči. Njih ćemo rješavati, nadam se uspješno«, poručio je on.

Milas je istaknuo i kako treba raditi na očuvanju i razvijanju hrvatske baštine i kulture kao i hrvatskog jezika ali i istovremeno aktivno sudjelovati u aktualnim društveno-političkim zbivanjima.

»Važno je iskazivati različite političke stavove, ali isto tako biti jedinstven kad je riječ o bitnim pitanjima Hrvata u Srbiji. Želim vas i ovom prigodom potaknuti na zajedništvo«, rekao je državni tajnik.

Milas je najavio i sedmu sjednicu Međuvladinog mješovitog odbora koja će biti održana 30. i 31. siječnja u Srbiji.

Da je iza svih postignutih uspjeha u obrazovanju na hrvatskome jeziku u proteklih 15 godina bilo mnoštvo pojedinaca i više desetaka institucija i organizacija podsjetila je savjetnica predsjednika HNV-a, **Jasna Vojnić**.

»Ne smijemo zaboraviti, samo ustrajnim nastojanjem mnogih od nas ta tiha snaga nezadrživo raste. Donesimo večeras odluku da ćemo tako činiti. I mi, baš kao i svi«, rekla je Vojnić.

Na svečanosti su dodijeljene i nagrade HNV-a. Priznanje *Pajo Kujundžić* za doprinos obrazovanju pripalo je profesorima koji su izradili prve autorske udžbenike na hrvatskom jeziku za predmet Glazbena kultura u sastavu: **Mira Temunović, Vojislav Temunović i Tamara Štricki Seg** i pedagoginji **Margareti Uršal**, kao i učiteljicama prvih odjela na hrvatskom jeziku: **Ani Čavrgov, Sanji Dulić, Verici Farkaš i Marici Skenderović**. Priznanje *Ban Jelačić* za društveni rad dobila je Zajednica protjeranih Hrvata iz Srijema, Bačke i Banata koje je uručeno predsjedniku **Mati Juriću**, a priznanje *Dr. Josip Andrić* za doprinos kulturi dobio je Hrvatski kulturni centar *Srijem – Hrvatski dom* iz Srijemske Mitrovice koje je uručeno predsjedniku udruge **Krunoslavu Đakoviću**.

Na proslavi dana zajednice i obljetnici obrazovanja svoje talente pokazali su kroz pjesmu, recitaciju i igrokaz djeca iz hrvatskoga vrtića, pojedini učenici koji nastavu pohađaju na hrvatskome jeziku i članovi hrvatske zajednice. Bila je ovo prigoda i za premijeru kratkog filma o 15 godina obrazovanja na hrvatskome u osnovnoj i 10 godina u srednjoj školi.

Svečanosti je prethodila misa zahvalnica u franjevačkoj crkvi sv. Mihovila.

J. Dulić Bako

Ministri obrazovanja Hrvatske i Srbije razgovarali o obrazovanju na hrvatskom

Rješenja za više otvorenih pitanja

Najavljeno rješavanje pitanja nedostajućih udžbenika za srednje škole, otvorenja lektorata za hrvatski jezik te proširenja mreže škola u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku

Obrazovanje pripadnika hrvatske nacionalne manjine u Srbiji na svojem materinskom jeziku, posebice neriješeni problemi u tom području, bili su temom prvog bilateralnog susreta ministara obrazovanja i znanosti Hrvatske i Srbije – **Blaženke Divjak i Mladena Šarčevića**. Oni su se susreli prošloga petka u Subotici u povodu proslave 15. obljetnice obrazovanja na hrvatskom jeziku u Srbiji.

Nakon sastanka, u izjavama za medije, dvoje ministara najavili su rješavanje više otvorenih pitanja vezanih za sustav obrazovanja na hrvatskom – nedostajućih udžbenika za srednje škole, otvorenja lektorata na hrvatskom jeziku na Univerzitetu u Novom Sadu, te proširenja mreže škola u kojima se nastava izvodi na hrvatskom jeziku. Također, istaknuto je i kako princip reciprociteta i jednakih prilika u rješavanju svih otvorenih pitanja treba biti polazište za brigu obje države o nacionalnim manjinama – hrvatske u Srbiji te srpske u Hrvatskoj – u području obrazovanja.

Udžbenici i lektorat

Pitanje srednjoškolskih udžbenika za nastavu na hrvatskom bit će riješeno digitalizacijom udžbenika koja je predviđena novim zakonom.

»Namjeravamo da hrvatska zajednica prva krene u koncept digitalnih udžbenika za nacionalne zajednice«, izjavio je nakon sa-

stanka srpski ministar prosvjete, znanosti i tehnološkog razvoja Mladen Šarčević.

Uvođenje lektorata na hrvatskom jeziku bi, kako je istaknuto, trebao biti prvi korak ka osnivanju katedre za hrvatski jezik na nekom od sveučilišta u Srbiji.

»Razgovarali smo i o reciprocitetu vezano uz katedru, odnosno o prvom koraku, lektoratu hrvatskoga jezika ovdje u Srbiji, s obzirom na to da na sveučilištu u Zagrebu imamo Katedru za srpsku i crnogorsku književnost. Ovaj je razgovor jako važan kako bismo osigurali početne uvjete za sljedeći korak, za katedru hrvatskog jezika. To je važno da bismo osigurali jezične kompetencije za učitelje i nastavnike hrvatskoga jezika i one koji predaju u nastavi na hrvatskom jeziku«, izjavila je ministrica Blaženka Divjak.

Nova mreža škola

Glede proširenja mreže škola u kojima se izvodi nastava na hrvatskom jeziku, ministar Šarčević je kazao kako zbog financijske konsolidacije Srbija ove godine nije bila komotna napraviti bolji plan upisa, ali da se na sastanku govorilo i o novoj mreži škola i fazama upisa, te o drugim promjenama koje su dio predviđenih reformi.

»Sva djeca, bez obzira na nacionalnost, imaju pravo, a država obvezu osigurati im što bolje uvjete da kvaliteta obrazovanja bude vidljiva. Mi smo puno toga uradili u području zakonodavstva, novom kurikulumu, novim nastavnim planovima i programima«, rekao je ministar Šarčević.

Ministri su se složili da je napravljen pozitivan pomak u rješavanju pojedinih problema glede obrazovanja na hrvatskom jeziku, poput rješavanja pitanja osnovnoškolskih udžbenika.

»Na dobrom putu«

Na novinarsko pitanje o rokovima za realizaciju najavljenih rješenja, ministar Šarčević je kazao: »Na dobrom smo putu da to bude riješeno u narednom razdoblju, da do početka naredne školske godine riješimo mnoge stvari – od nepriznavanja diploma do svega onog što nije riješeno ili nije rješavano«.

Ministrica Divjak je izrazila očekivanje da će se »vrlo brzo« vidjeti rezultati vezani za otvorena pitanja o kojima je na sastanku bilo najviše riječi.

Također, konstatiran je napredak u suradnji dviju ministarstava, posebice u području znanosti. Dodano je i da će suradnja biti proširena i na druga područja, te da će, među ostalim, raditi i na zajedničkim nastupima u međunarodnim projektima.

Sastanku ministara u Subotici, koji je održan u subotičkoj gimnaziji *Svetozar Marković*, prisustvovali su i drugi predstavnici ministarstava iz dviju država, kao i predstavnici hrvatske zajednice u Srbiji, te hrvatske diplomacije.

Prije sastanka sa svojim srbijanskim kolegom, ministrica Divjak sa suradnicima sastala se s predstavnicima Hrvatskog nacionalnog vijeća. Na sastanku u sjedištu HNV-a ministrica je upoznata s onime što je dosad učinjeno po pitanju obrazovanja na hrvatskom jeziku u Srbiji, kao i s najvećim izazovima u tom području manjinske samouprave.

D. B. P.

Bačić: Proces koji će trajati neko vrijeme

»Otvorena pitanja koja smo na sastanku iznijeli izaslanstvu Ministarstva obrazovanja Hrvatske, na čelu s ministricom, kasnije su iznijeta na sastanku sa srpskim ministrom prosvjete, te je razgovarano o prevladavanju tih otvorenih pitanja. Ministar je obećao rješavanje svih pitanja, nekih u kraćem a nekih u duljem roku. I ovdje vrijedi kao i uvijek u politici: ne možemo očekivati boljitak sutra, već će to biti jedan proces koji će trajati neko vrijeme«, izjavio je za naš tjednik predsjednik HNV-a **Slaven Bačić**.

Ivan Grbešić izabran za predsjednika

»**Ž**elimo jedinstvo hrvatskoga naroda gdje god oni živjeli – to je naša ključna zadaća« poručio je premijer **Andrej Plenković** na početku prvog dana rada konstituirajuće sjednice 2. saziva Savjeta Vlade Republike Hrvatske za Hrvate izvan RH koja je održana u Zagrebu 18. i 19. prosinca. Plenković je istaknuo kako je Vlada Hrvatske odlučna rješavati sva otvorena pitanja koja koče razvoj međusobnih odnosa. To su prije svega stjecanje hrvatskog državljanstva, ostvarenje biračkog prava, te poboljšanje suradnje u području kulture, obrazovanja, očuvanja i njegovanja hrvatskog jezika i naše zajedničke povijesne i kulturne baštine.

Državni tajnik Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske **Zvonko Milas** naglasio je kako je Savjet osnovan kako bi se svake godine okupili ali i razmotrili gdje stojimo. »Važno je vidjeti kakav je status hrvatskog naroda u domovini i svijetu i kada to učinimo, donesemo zaključak što želimo postići u narednom razdoblju«, poručio je državni tajnik Milas.

Predsjednik i potpredsjednici

U nastavku sjednice izabrani su predsjednik i potpredsjednici Savjeta. Pripadnik druge generacije hrvatskog iseljenništva u Kanadi **Ivan Grbešić** koji je izabran za predsjednika zahvalio se na ukazanom povjerenju te istaknuo kako će rezultati, odnosno unaprjeđenje odnosa Domovine i Hrvata izvan RH biti mogući tek ako se svi okupljeni danas zajednički prihvate posla i sve svoje snage usmjere na zajednički cilj. »Važno je zajedništvo, suradnja i strpljenje« – poručio je Grbešić.

Miljana Glamuzina izabrana je za potpredsjednicu – predstavnicu hrvatskog naroda u BiH. »Vjerujem da ćemo radom učiniti da naše zajedništvo bude čvršće a suradnja svih Hrvata, ma gdje živjeli, jača«, poručila je.

Ivan Guban iz Mađarske izabran je za potpredsjednika/predstavnika hrvatskih manjina. »Vjerujem da ćemo zajedničkim

zalaganjem, trudom i radom pridonijeti poboljšanju položaja hrvatskih manjina ali i uopće Hrvata izvan RH«, poručio je.

Luka Budak iz Australije izabran je za potpredsjednika/predstavnika hrvatskog iseljenništva iz prekooceanskih zemalja koji je poručio da je »očuvanje hrvatskog jezika i hrvatskog identiteta u svijetu primarna zadaća i cilj koji se predstavlja za sve nas koji živimo miljama daleko. Napokon imamo i razumijevanje i potporu za naše napore i iz domovine«.

Ruža Studer Babić iz Švicarske izabrana je za potpredsjednicu/pripadnicu hrvatskog iseljenništva iz europskih zemalja koja je rekla: »Uz iskrenu želju sigurna sam da ćemo svi ovdje okupljeni maksimalno i raditi u časnoj zadaći povezivanja Domovine i Hrvata izvan RH«.

Državljanstvo, učenje jezika...

Uz izbor predsjednika i potpredsjednika 2. saziva Savjeta, na sjednici se razmatrala mogućnost unaprjeđenja i jačanja suradnje na gospodarskom, znanstvenom, kulturnom i svim drugim poljima između Hrvatske i Hrvata koji žive izvan njezinih granica. Poseban naglasak je stavljen na dio vezan uz mogućnosti unaprjeđenja sustava učenja hrvatskog jezika za Hrvate izvan RH, mogućnostima suradnje u okviru EU fondova, postupak dobivanja državljanstva i druga statusna pitanja.

Vlada Hrvatske, na sjednici održanoj 7. rujna 2017. donijela je Odluku o osnivanju i imenovanju članova Savjeta. Savjet čine predstavnici hrvatskih zajednica iz cijelog svijeta koji zajedno s predstavnicima državnih tijela i institucija, Katoličke Crkve i organizacija civilnog društva u domovini imaju zadaću pomagati hrvatskoj vladi u kreiranju i provedbi politike, aktivnosti i programa u odnosu na Hrvate izvan RH. Članovi Savjeta iz reda pripadnika Hrvata izvan Hrvatske su predstavnici udruga, organizacija i institucija Hrvata izvan RH. To su osobe koje su uvažene u sredinama u kojima žive, angažirane na očuvanju i jačanju hrvatskog identiteta svojih zajednica i na unaprjeđenju odnosa sa svojom domovinom. Imenovani su na prijedlog hrvatskih zajednica iz država iz kojih dolaze, na mandat od 4 godine a za svoj rad ne primaju nikakvu novčanu naknadu.

Zastupljenost Hrvata izvan RH u Savjetu Vlade RH određena je sukladno brojnosti i značaju Hrvata u dotičnoj državi, aktivnosti i povezanosti zajednice s matičnom domovinom, kao i radu na afirmaciji ugleda i interesa Hrvatske. Tako Hrvati u BiH imaju 9, hrvatska manjina u europskim i susjednim zemljama 17, a hrvatsko iseljenništvo – 29 predstavnika. Članovi Savjeta po položaju su predstavnici državnih tijela i institucija u RH.

Hrvate iz Srbije u ovome tijelu predstavljaju **Darko Sarić Lukendić** iz Subotice, **Krunoslav Đaković** iz Srijemske Mitrovice i **Snežana Periškić** iz Monoštora.

Ž. Č.

Javna rasprava o Nacrtu izmjena Zakona o nacionalnim vijećima

Predstavnici manjina nezadovoljni prijedlozima

Predstavnici manjinskih nacionalnih vijeća i manjinskih političkih stranaka negativno su ocijenili pojedine odredbe Nacrta zakona o izmjenama i dopunama Zakona o nacionalnim vijećima nacionalnih manjina prilikom javne rasprave u Subotici, jer smatraju da predložene izmjene, ukoliko budu usvojene, narušavaju već stečena prava manjina, a nacionalna vijeća će svesti na savjetodavna tijela. S druge strane, državni tajnik u Ministarstvu državne uprave i lokalne samouprave **Ivan Bošnjak** je ocijenio kako se predloženim izmjenama zakona poštuje Ustav i osigurava veća transparentnost i depolitizacija nacionalnih vijeća.

Javna rasprava je održana 15. prosinca, a domaćin je bio predsjednik Nacionalnog vijeća mađarske nacionalne manjine i predsjednik Koordinacije nacionalnih vijeća nacionalnih manjina u Srbiji **Jenő Hajnal**. Javnoj raspravi je prisustvovala i savjetnica za nacionalne manjine u Misiji OEES-a u Srbiji **Milica Rodić**, a radni tekst Nacrta zakona predstavio je dr. **Vladimir Đurić**. Osim u Subotici, više javnih rasprava je organizirano od strane Ministarstva državne i lokalne samouprave uz potporu Misije OEES-a u Republici Srbiji.

»Korak unazad«

»Proces izrade radnog Nacrta nije bio dovoljno inkluzivan i nije bilo dovoljno dijaloga između onih koji su sastavljali Nacrt i predstavnika nacionalnih manjina. Nacrt se svodi na usklađivanje s odlukom Ustavnog suda i preciziranje pravnih praznina. Ukoliko bismo pokušali govoriti o nekom proširenju stupnja manjinskih prava, o tome teško može biti riječi, jer u nekim segmentima imamo čak i smanjenje stečenih prava«, ističe predsjednik Hrvatskog nacionalnog vijeća **Slaven Bačić** i navodi dva primjera.

»Nacionalna vijeća su do sada davala svoje prijedloge prilikom raspodjele sredstava na natječajima za projekte iz oblasti informiranja, a prema Nacrtu će davati samo mišljenje. To je rješenje, ustvari, predviđeno Zakonom o javnim medijima i umjesto da se taj zakon prilagodi Zakonu o nacionalnim vijećima, imamo obrnutu situaciju. Drugi primjer je u svezi ustanova kulture koje su nacionalna vijeća proglasila od posebnog značaja za manjine. Ranije je bila praksa da svako nacionalno vijeće predlaže svog člana u Upravni odbor, a sada će sve manjine predlagati tek jednog zajedničkog člana«, kaže Bačić i naglašava kako je za njega poseban apsurd što su kaznene odredbe za nepoštovanje zakona u Nacrtu predviđene samo za nacionalna vijeća, ali ne i državna tijela, koja ne poštuju manjinska prava koja su predviđena zakonom.«

Predsjednik Demokratske zajednice vojvođanskih Mađara **Áron Csonka** smatra da je radni Nacrt korak unazad.

»Kulturna autonomija nacionalnih manjina ovim prijedlozima je urušena. Ako se Nacrt prihvati, nacionalna vijeća će jedino moći odlučivati u onim oblastima koje su određene statutom, znači unutarnjim uređenjem vijeća ili o tome kome će se dati stipendija ili neće. U svim ostalim slučajevima imat će pravo samo davanja mišljenja ili preporuka. Sužene su i mogućnosti suradnje s institucijama matične države, a rješenja nisu ponuđena ni za konstantno ažuriranje posebnog biračkog popisa«, kaže Csonka, koji je nezadovoljan i zbog toga što je predloženo da se zapisnici sa sjednica vijeća i drugi materijali, osim manjinskog, moraju voditi i na srpskom jeziku.

»Strankama s manjinskim predznakom dozvoljava se da idu na izbore za nacionalna vijeća, ali se ograničava koga mogu delegirati za vijećnike, jer se dužnosnici stranaka ne mogu delegirati, što nije odgovarajuće rješenje«, kaže Csonka.

Bajić: »Besmislene odredbe«

Posebna zamjerka predsjednika Saveza bačkih Bunjevaca **Mirka Bajića** i člana Bunjevačkog nacionalnog savjeta odnosi se na odredbu Nacrta po kojoj članovi rukovodstva političkih stranaka nacionalnih manjina ne mogu biti članovi nacionalnih vijeća.

»Političke stranke nacionalnih manjina su Zakonom uređene, i ukoliko su registrirane postoje u skladu sa Zakonom. Ta odredba da članovi rukovodstva političkih stranaka ne mogu biti čak ni članovi nacionalnog vijeća je, po meni, potpuno besmislena. Mislim da je čak suprotna i ustavnim pravima na slobodan izbor i biranje«, naglašava Bajić.

Prema riječima državnog tajnika Bošnjaka, pri izradi Nacrta izmjene zakona vodilo se računa o odlukama Ustavnog suda, koji je još 2014. osporio pojedine odredbe Zakona o nacionalnim vijećima.

»Naša je želja da nacionalna vijeća budu autentični predstavnici manjina i da se odluke donose s maksimalnim konsenzusom, a ne da vijeća budu nekakva politička predstavnička tijela kako je to u praksi do sada bilo. Nacionalna vijeća su dobila svoju konačnu definiciju, punu pravnu formulaciju, a kao takvi entiteti u našem sustavu imaju mogućnost predlagati, ali nemaju mogućnost odlučivati u drugim mjerama osim da provode vlastita ovlaštenja«, rekao je Bošnjak.

Konzultacije se nastavljaju, a očekuje se da će se prijedlog izmjena zakona naći pred zastupnicima u Skupštini Srbije u prvom kvartalu sljedeće godine.

Z. Sarić

Mira Temunović, profesorica tambure

A photograph of Mira Temunović, a woman with short white hair and glasses, wearing a teal lace dress. She is playing a tambura, a stringed instrument, with her hands raised. In the background, a blurred audience of people is seated, watching her performance.

Tambura je moja svakodnevnica

Muzička škola Subotica, odsjek tambure ima od 1962. godine* Od sedmog Festivala stvorila se mogućnost za formiranje Festivalskog orkestra* Poslije 17 godina Hrvatska glazbena udruga je kupila kuću!

Profesorica tambure i dirigentica **Mira Temunović** svoju karijeru u radu s djecom započela je prije više od 30 godina. Točnije, rujna ove godine krenula je u 31. školsku godinu. U počecima svoje karijere radila je u osnovnim školama gdje je predavala Glazbenu kulturu kao opći predmet, a sedam godina kasnije prešla je u Muzičku školu u Subotici, gdje je i danas.

Muzička škola u Subotici ima odsjek tambure od 1962. Kada ste Vi počeli raditi kao profesorica tambure?

Točno, 1962. godine je otvorena niža škola za tamburu, a jedan od osnivača je bio pokojni profesor **Lazar Malagurski**. On je ujedno bio i prvi profesor koji je predavao tamburu u školi i koji je izveo veliku plejadu tamburaša iz škole. Devedesetih godina, kada sam završila akademiju radila sam u osnovnim školama, a odlaskom prof. Malagurskog u mirovinu prešla sam u Muzičku školu. Ovdje sam počela raditi 1994. godine, te sam narednih 20 godina bila šefica odjeka za trzače, gdje pripadaju tambura i gitara kao instrumenti. Ubrzo nakon moga dolaska u školu stvorila se potreba i mogućnost za otvaranjem srednje Muzičke škole, za odsjek tambure. Tadašnji direktor škole **István Balázs Piri** je imao viziju kako je to zaista potrebno i želio je da se otvori katedra za srednju školu,

te je i mene potaknuo da radimo na tome, da se naprave nastavni planovi i programi za srednju školu. U Ministarstvu obrazovanja su prepoznali tu ideju, te smo imali njihovu pomoć. Danas smo ponosni na to, preko 30 tamburaša je završilo srednju Muzičku školu na instrumentu tambura.

Koji je odziv djece koja sviraju ovaj instrument, je li se kroz godine mijenjao ili je konstantno prisutan određeni broj?

Kad se otvorila srednja škola, javila se potreba za otvorenjem novih radnih mjesta tako da danas imamo četiri profesora koji rade u školi. Što znači da posljednjih godina imamo između 60 i 70 učenika. Mogli bismo reći kako je to zavidni nivo, jer mi smo jedina Muzička škola u Vojvodini i Srbiji koja ima četiri klase. Također smo i inicijatori skoro svega što se događa, a da je vezano za tamburu i Muzičku školu. U jednom momentu smo imali stagnaciju oko upisa u srednju školu, zato što je i u Somboru otvoren odsjek za tamburu u srednjoj školi, te su djeca s tog područja išla tamo u školu. Posljednje dvije godine je pojačan odziv za srednju školu, a imamo i najave za sljedeću školsku godinu.

Otvaranjem srednje Muzičke škole, odsjeka tambure stvorile su se razne druge potrebe, o čemu je točno riječ?

Pojavila se potreba za organiziranjem festivala koji je natjecateljskog karaktera. Postojalo je tada republičko natjecanje na koje su učenici mogli ići, ali smo uvidjeli potrebu i za *Festivalom vojvođanske tambure* koji je vezan samo za škole gdje postoji odsjek tambure. Ove godine smo imali 14. Festival po redu koji je održan u Sonti, jer je tamo otvoren odjel na hrvatskom jeziku, a ujedno i nastava na tamburi. *Festival vojvođanske tambure* je zamišljen tako da svake godine mijenja mjesto održavanja, tako će ove školske godine Bačka Palanka biti domaćin. Festival organizira aktiv nastavnika tambure Vojvodine i uključene su sve Muzičke škole gdje ima nastava tambure.

Javila se potreba i mogućnost za tamburaškim orkestrom škole. Kada je orkestar započeo s radom i tko ga vodi?

Tadašnji direktor škole **István Balázs Piri** i ovoga je puta uvidio potrebu za formiranjem tamburaškog orkestra Muzičke škole. Orkestar je osnovan 2000./01. godine i te školske godine je u Kragujevcu održan Festival baletskih i Muzičkih škola Srbije. Tada je direktor tražio da mi kao novoosnovani orkestar nastupamo i to je bio prvi nastup školskog tamburaškog orkestra, kada smo osvojili svih 100 bodova, a naš nastup je bio izuzetno zapažen i od strane žirija i drugih škola. Od tada u kontinuitetu imamo orkestar u školi, a od početka do danas ga vodim ja. U Muzičkoj školi se orkestar kao obvezan predmet uvodi od IV. razreda niže škole, ali praktiram da to bude i ranije, čim uvidim da je učenik spreman svirati u orkestru. To je djeci dodatni podstrek za sviranje. Na neki pozitivan način se natječu i bodre jedni druge za vježbanje, a na kraju krajeva se druže i odrastaju u zdravoj sredini.

Usporedo s Muzičkom školom radite i u Hrvatskoj glazbenoj udruzi Festival bunjevački pisama, koje su sve Vaše obveze?

Od samog osnivanja *Festivala bunjevački pisama* sam aktivna u ovoj udruzi. U početku, prve tri godine je orkestrom ravnao prof. **Vojislav Temunović**, a tada je orkestar bio angažiran samo za festivale, dakle bili su okupljeni tamburaši iz drugih orkestara i manjih sastava, koji su namjenski svirali za Festival. Od sedmog Festivala stvorila se mogućnost za formiranje Festivalskog orkestra koji konstantno radi i tada sam preuzela rad s ovim orkestrom.

Trenutno sam dirigentica, radim s dječjim i velikim tamburaškim orkestrom, kao i pojedinačno s djecom koja dolaze kod nas na obuku. Ovaj orkestar čine djeca i mladi koji su članovi ove udruge, kao i učenici Muzičke škole. Standardni program Udruge koji se na godišnjem nivou održi jest *Smotra dječjih pjevača i zborova, Festival bunjevački pisama*, godišnji koncert i još jedan koncert koji rado zovemo naturalni koncert, jer se tada oprašamo od naših maturnata. Njihovim odlaskom na dalje školovanje uglavnom i prestaje njihov angažman u orkestru.

Koja su natjecanja i događanja obilježila ovu godinu?

Moj princip je da sva djeca koja idu u Muzičku školu, a dorašla su orkestru, sviraju u njemu. U dogovoru s ravnateljicom škole i djeca koja nisu učenici Muzičke škole, a sviraju tamburu u orkestru Hrvatske glazbene udruge *Festival bunjevački pisama*, mogu nastupiti s nama. Mi smo zapravo jedan orkestar koji predstavlja obje institucije. Ta potreba je nastala iz toga što je teško, ili nepoštено prema djeci, da ih za određene nastupe »izbacimo« jer nisu učenici Muzičke škole ili članovi festivalskog orkestra, te smo onda uspostavili ovaj dogovor. Ove godine imali smo Festival vojskijske tambure, s kog posljednjih nekoliko godina uvijek donosimo prve nagrade. Prošle školske godine smo bili na republičkom natjecanju muzičkih škola. Jedne godine nastupaju solisti, a sljedeće orkestri. Zaista imamo lijepe rezultate, a svi oni su proizašli iz jednog kontinuiranog rada nastavnika i učenika. Osim mene, u školi rade još tri profesora tambure: Vojislav Temunović, **Sonja Berta** i **Milan Pridraški**. Svi znamo da bez rada nema ni rezultata, a djeca i kao pojedinci osvajaju zaista zavidne uspjehe, što je najbolji pokazatelj rada. Što se tiče natjecanja, osim na republičkom i vojskijskom nivou, naša Udruga je u dogovoru s Glazbenom školom iz Požege formirala *Tambura instrumental festival*, međunarodno natjecanje tamburaša, koje se bijenalno odvija jedne godine u Požegi, a druge u Subotici. Tu možemo vidjeti koliko tambura napreduje i što se sve na njoj može izvesti. Od prošle godine ovome festivalu se pridružila i Muzička akademija u Zagrebu.

Ovu godinu obilježilo je i izdavanje udžbenika za glazbenu kulturu u osnovnoj školi na hrvatskom nastavnom jeziku *Glazbena škrinjica*. Vi ste dio tima koji je radio na ovome udžbeniku. Kako je zapravo došlo do ideje za njegovu izradu?

Na poziv Hrvatskog nacionalnog vijeća formiran je tim za izradu ovoga udžbenika. Osim mene, tu su još Vojislav Temunović, **Tamara Štricki Seg** i **Margareta Uršal**. Dobili smo zadatak napisati nove udžbenike za glazbenu kulturu za nastavu na hrvatskom nastavnom jeziku. Pošto je glazbena kultura specifičan udžbenik, dozvoljeno je da 60 posto udžbenika može biti vezano uz nacionalni identitet. Bilo je apsurdno prevoditi udžbenik koji se koristi u srpskim razredima. Tako je naš zadatak bio napisati nov udžbenik. Mi smo to svesrdno prihvatili i imali rok od tri mjeseca za osam udžbenika. Nismo bili ni svjesni u što smo se upustili. Smatrali smo da to trebamo uraditi za naš narod i našu djecu, a sad smo imali priliku i s tim mislimo smo počeli raditi. Na kraju naš rad je trajao više od godinu dana. Rokove smo morali prolongirati, jer je to bilo nemoguće završiti. Smatrali smo to našom obavezom, bez obzira na obim posla i vremensko trajanje. Svatko od nas je pridonio tome da danas možemo biti ponosni na urađen posao. Mi koji smo profesori glazbe smo to gledali na naš način, a trebalo je voditi računa i o drugim stvarima. Upravo zbog toga je dobar timski rad u kojem su ljudi raznih profesija. Najteže je bilo napisati udžbenik za prvi razred. Radili smo na tome da djeca moraju imati

brojalice, vodili smo računa da to budu naše autentične pjesme, brojalice, napjevi... Sve je rađeno u boji i vizualno da djeci bude primamljivo. Jako smo vodili računa o detaljima i striktno smo se vodili planom i programom koji propisuje Ministarstvo prosvete Srbije. Svaki razred je posebna priča za sebe. U udžbeniku se, osim osnovnog upoznavanja s elementima glazbene kulture, nalaze i tradicijski i autentični notni zapisi. Također, tu su poznate klasične kompozicije, obvezne himne matične i domicilne nam države, kao i svetosavska himna. U udžbeniku se nalaze i razni zanimljivi zadaci koji djeci na lakši način omogućuju da svladaju određeno gradivo. Prikladne pjesme za naše blag dane su također pronašle svoje stranice, kao i razne pjesme koje zastupaju cijelu Vojvodinu. Na kraju svakog udžbenika je svojevrsna provjera znanja. Tijekom pisanja udžbenika smo se trudili sačuvati naše tradicijsko blago, zato je i udžbenik dobio takvo ime, *Glazbena škrinjica* koja čuva naše glazbeno blago. Prva četiri razreda su iz tiska izašla krajem ožujka, a sljedeća četiri razreda prije početka školske godine. Od prvog do četvrtog razreda je ilustracije radila **Milijana Stamenković**, dok je korice radio **Darko Vuković**. Od petog razreda su za ilustraciju korištene fotografije.

Vaš rad je prepoznalo i Hrvatsko nacionalno vijeće, nagradivši Vas priznanjem za doprinos obrazovanju na hrvatskom jeziku za 2017. godinu. Koliko Vam ovo priznanje znači?

Prije svega jako mi je drago što su nama ponudili ovaj posao. Mislim da smo posao dobro odradili, mi smo zadovoljni i veoma mi je drago što su to i drugi primijetili. Svako priznanje puno znači, to je poticaj za dalje. Bio je to veliki izazov na koji smo sada ponosni. Ovaj udžbenik je trebao našoj zajednici, našoj djeci i to je nešto što će ostati iza nas. Kad bismo nešto imali gotovo, davali smo djeci iz orkestra da prelistaju i odmah smo imali povratne informacije. Često su njihove kritike urodile plodom. Najvažnije je da se djeci sviđa i da oni uživaju u tome tijekom učenja.

Novost koja je obilježila prethodni vikend, a koja će zasigurno biti zapisana crvenim slovima u Hrvatskoj glazbenoj udruzi, jest kupnja *Tamburaške kuće*. O čemu je riječ?

Da, poslije 17 godina Hrvatska glazbena udruga je kupila kuću. Dakle, više nećemo biti podstanari. Postojala je ideja za to i puno ranije, ali nismo imali mogućnosti. Sada su nas na ozbiljnije razmišljanje o tome zapravo potakle prevelike režije i financijska izdvajanja za prostorije u kojima smo do sada bili. U subotu smo se preselili u nove prostorije koje se nalaze u ulici Vladimira Gortana u Subotici, a onako od milja smo tu kuću nazvali *Tamburaškom kućom*, što će zapravo i biti. Ovo je sada naš prostor, tu ćemo raditi mi kao Udruga, a u planu je da napravimo i malu galeriju, prostor za okupljanje i burzu tambura, žica, trzalica... svega onoga što je vezano za tamburu. Sve su to planovi, koje se nadamo da ćemo uspjeti i ostvariti. Kuća je vlasništvo Hrvatske glazbene udruge i s našega računa je sve i plaćeno. Nešto smo imali svojih novaca, a organizirali smo donatorsku konferenciju, gdje su nam tamburaški bendovi dali beskatnatnu pozajmicu, s time da mi imamo rok godinu-dvije da sve to vratimo. Vodili smo se idejom da bude na mjestu gdje u blizini ima autobusno stajalište za okolna mjesta, jer puno djece dolazi iz okolnih sela i da im to ne predstavlja veliki problem. Za početak je ovo veliki korak, a za dalje ćemo dogovarati i rješavati najbolje što znamo da uredimo prostorije gdje ćemo imati mjesta za sve naše potrebe.

Željka Vukov

Nevenka Tumbas, nastavnica matematike i predsjednica Udruge *Naša djeca*

Radosnije je davati nego primati

U povodu predstojećeg kršćanskog blagdana Božića svugdje je prisutno svečano blagdansko ozračje. Uz poštovanje i pridržavanje tradicionalnih običaja vezanih za ovaj dan, svaka obitelj ga proslavlja i na neki svoj poseban način. Saznajte kako je to u obitelji **Vladimira i Nevenke Tumbas**, aktivne članice župe Isusovo uskrsnuće, nastavnice matematike i predsjednice Udruge *Naša djeca*.

Osim što je najljepši kršćanski, Božić je i omiljeni obiteljski blagdan. Kako ga Vi doživljavate i kako ga proslavljate u svojoj obitelji?

Za nas kršćane Uskrs je najradosniji blagdan jer nam donosi spasenje, ali je i Božić jako radostan blagdan u našoj obitelji. Iako se bor nekada kitio na sam Badnji dan, kod nas se kiti nekoliko dana ranije. Volim da svi skupa kitimo bor i cijelu kuću uz božićne pjesme. Muški dio obitelji je zadužen za pravljenje kućnog betlehema. Na Badnji dan postimo. Sama mijesim božićni kolač, a mlađa kćer mi rado pomaže te ga i sama pravi. S kćerima pravim puno kolača i torti, a suprug priprema zamedljanu rakiju. Večeru započinjemo unošenjem svijee i graha. Prije graha se pomolimo i jedemo med s orasima, jabukama, češnjakom. Nakon večere razgledamo darove, zahvalimo se malom Isusu i pjevamo božićne pjesme. Obavezno idemo na polnočku kao i na misu na sam Božić. Navečer idemo čestitati Božić roditeljima.

Aktivni ste u vjerskom životu svoje župe od malih nogu. Svojedobno ste držali vjeronauk, a danas priređujete djeci prigodne radionice. U čemu su se one sastojale u ovom predbožićnom razdoblju i na koji način prenosite djeci poruku o važnosti Božića?

Istina, od malih nogu sam u ovoj župi. Sedam godina sam držala župni vjeronauk dok nije postojao u školi. U katehetskom odjelu sam već 20 godina. Prve subote u mjesecu **Sonja** i ja organiziramo u župi radionicu za djecu. U 10. mjesecu izrađujemo krunice, u 11. djeci na prigodan način približavamo svece, ovoga smo mjeseca imali radionicu za izradu figura za božićnjak, a sada ih pripremamo za predstojeći blagdan. Mlađe članice katehetskog odjela pripremaju s njima igrokaz za polnočku. Kod nas je uvijek živo u župi. Tijekom zornica djeca dobivaju naljepnice koje lijepe na karton i onda će na kraju sklopiti kompletnu sliku (sveta obitelj u štalici). Važno je kod djece razviti osjećaj da mogu i oni učiniti koju žrtvu ili dobro djelo. Dobili su kasice kako bi prikupljeni novac mogli darovati potrebitima. Mali Isus nas uči da je radosnije davati nego primati i to prenosimo na djecu.

Nedavno je održana izložba božićnjaka Katoličkog društva Ivan Antunović, a među njima je bio i vaš božićnjak. Otkađ pravite božićne kolače i tko Vas je tome naučio?

Već dugi niz godina pravim božićnjak, zapravo započela sam kada je mlađa kćer bila četiri godine pa smo skupa pravile. Hr-

vatski i katolički vrtić *Marija Petković* je bilo prvo mjesto gdje sam počela s kćerkom raditi božićnjak. Nakon toga smo ga nas dvije pravile svake godine i uglavnom izlagale na izložbi. Učila sam gledajući druge žene, npr. **Mariju Vukov** koja nam je nekoliko puta držala radionicu. Sada radim s kolegicama i jednostavno osjećamo da nema odustajanja. Čak i kada mislimo da nećemo stići, uvijek na kraju izradimo nove božićnjake. Prije nekoliko godina smo pravile nekoliko božićnjaka koje smo slale u Zagreb.

U petak, 15. prosinca, u okviru proslave praznika hrvatske zajednice u Srbiji – Dana izbora prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća, obilježeno je i 15 godina obrazovanja na hrvatskom jeziku. Cijeli svoj radni vijek radite s djecom, predsjednica ste i Udruge Naša djeca, koja ima veliki značaj i ulogu što se obrazovanja na materinjem jeziku tiče. Zbog čega je važno upisati svoje dijete u hrvatski odjel?

Naša udruga je bila prva koja je okupila roditelje kojima je bio glavni cilj omogućiti svojoj djeci obrazovanje na materinjem jeziku. Kao majka troje djece koji su pohađali nastavu na hrvatskom, kao nastavnica koja predaje u hrvatskim odjelima, sretna sam zbog ove obljetnice. Sretna sam kada naši učenici postižu prva mjesta na natjecanjima, kada Hrvatsko nacionalno vijeće na kraju školske godine okupi i nagradi djecu koja postižu najbolje rezultate. Djeca hrvatskih odjela pohađaju vjeronauk, žive svoju vjeru, slave blagdane, njeguju svoju tradiciju i, što je najvažnije, ponosni su na svoje podrijetlo. Djeca učeći materinji jezik produljuju opstanak našeg naroda na ovim prostorima. Pružiti djetetu mogućnost odrastanja u takvom ozračju mislim da je zadaća svakog ozbiljnog i odgovornog roditelja.

Ivana Petrekanić Sič

Vatrogasci i široki tavankutski atar

Nezamislivo je baviti se poviješću Tavankuta, a ne spomenuti Dobrovoljno vatrogasno društvo koje u ovom dijelu subotičkog prostranstva postoji od 1934. godine, dakle, duže od osam desetljeća. Prema zapisima Društva, u ono vrijeme osnovali su ga **Vince Stipić, Kalor Skenderović, Julije Bervinkel, Bolto Gisinger, Jakov Jakovčević i Stipan Bajaji**. Od tad više nije bilo prekida u ovoj važnoj aktivnosti. Na teritoriju koji pokriva ogromna šuma, voćnjaci i žitorodna polja, nije potrebno detaljno obrazlagati zašto su se u prošlosti aktivirali dobrovoljni vatrogasci radi zaštite ljudi i imovine od požara i organizirali svih proteklih desetljeća.

Tavankutsko vatrogasno društvo je u objektu na Trgu Žarka Zrenjanina od 1950-ih, a tamo je pohranjeno i vozilo (vatrogasni kamion). Prije nabave kamiona, vatrogasnu opremu i vodu u bačvama prenosila su zaprežna vozila do mjesta intervencije. Sada, međutim, kamion više nije za uporabu, što je velika nevolja cijelog kraja, koju ublažava jedino vijest o skoroj donaciji vozila iz Slovenije. Objekt vatrogasnog društva nalazi se na trgu gdje i crkva. Zašto je to važno? Jer je sve do epohe mobitela, toranj crkve kao najviše točke u okolici bio korišten za 24-satna dežurstva vatrogasaca u sezoni žetvenih radova, pa se i fiksni telefon sprovodio sve do mjesta (tj. tornja) odakle je dežurni vatrogasac osmatrao okolicu.

Fotografija (gore) je iz arhive Društva iz 1999. godine, kada je obilježen jubilej, 75 godina postojanja.

Tradicija

Posljednji mjesec u godini je mjesec tradicionalnih narodnih i crkvenih proslava, jer svaka nedjelja u sebi sadrži i neku tradicionalnu svetkovinu. Prošle nedjelje, treće nedjelje došašća slavili smo ujedno i dan majki, u narodu poznato i kao Materice. Ove godine kalendar se pošalio s nama i četvrti dan adventa u narodu zvan i dan očeva – Oci, poklapaju se s Badnjim danom. Mogli bismo reći: kalendar nam je uskratio jedan poseban tradicionalni dan porodičnog okupljanja. Zapravo, što je to tradicija? **Klajn-Šipkin** *Rečnik stranih reči* daje sljedeće objašnjenje u antropologiji znači: »1. prenošenje znanja, običaja, verovanja, legendi i sl. 2. ustaljeni običaji nasleđeni iz ranijih perioda.« (1261). Kao dijete, sjećam se da smo treće nedjelje došašća odlazili do moje bake da joj čestitamo Materice. Pošto je ona stanovala u Gatu, koji je tada uglavnom bio naseljen bunjevačkim Hrvatima, ja sam taj običaj vezivao uz ovaj narod. Pošto nisam antropolog ili etnolog, potražio sam »malu pomoć prijatelja«, prije svega u monografiji **Istvána Iványija**, koji je u svom obimnom radu jedno cijelo poglavlje posvetio Bunjevcima i njihovim običajima. Dvadeset sedam stranica s ilustracijama, notama, tekstom pjesama. Čudno je da ovo za Suboticu značajno djelo nije prevedeno na hrvatski ili srpski jezik. Istina, znam da postoji (ili je postojao) rukopis prijevoda, djelo pokojnog **Lazara Merковиća**, koji je djelimično objavljen u nekadašnjoj periodici *Monografija*, ali po kazivanju autora on je početkom devedesetih godina nestao. No, da vidimo što Iványi piše o ovim običajima.

Materice i Oci

Nakon svadbe, mlada žena dolazi u službeni posjet svezru i svezrvi. »Prvi službeni posjet događa se treće nedjelje adventa, koji se naziva Materice (dan majki) na koji dan djeca i stariji pokucaju kod svake poznate žene, da čestitaju Materice, a kao poklon dobijaju sušeno voće, orahe. Novopečeni muž na ovaj dan posjećuje punicu i punca, i kao poklon dobije čilimsku tkanu torbu. Sljedeća, četvrta adventska nedjelja je dan očeva, djeca sada idu čestitati Oce a za nagradu dobijaju manje novčane iznose. Za Božić, na sjećanje mjesta Isusovog rođenja, na pod sobe posipaju slamu, svijetla stalno gori, stol je postavljen i na njemu se nalazi veliki kolač (božićnjak). Do Nove godine božićnjak se ne dira... ali na taj dan svaki ukućanin dobije jedno parče, čak i domaće životinje dobiju od nje.« Tako piše Iványi 1892. godine. Naravno, konzultirao sam i suvremenu tehniku i saznao

Bolnica u Feldkirchenu

sam da običaj Materice, osim kod nas, postoji danas u Dalmaciji, Posavini i Hercegovini. Na moje iznenađenje saznao sam da ovi običaji postoje i kod ljudi pravoslavne vjere, Hercegovina i Šumadija, s tom razlikom da za Materice i Oce, djeca simbolično vezuju majku, odnosno očeve, a vezani se odrješuju unaprijed pripremljenim darovima. Vezivanje se tumači kao simbolična veza djece i roditelja.

Nove i stare tradicije

Kao arhitekt, osjećam potrebu da povodom teme o tradiciji spomenem i dio zaboravljene tradicije građenja. Tradicija naših predaka bila je da žive u skladu sa svojim prirodnim okolišem i da ju čuvaju za buduće generacije. Tradicionalni materijal za građenje bila je zemlja, bilo u obliku naboja ili čerpića. Naši današnji građevinski propisi zabranjuju upotrebu zemlje. Umjesto da mnogo »filizofiram« pokazat ću Vam jedan izuzetan primjer tradicije i suvremenosti. Radi se o jednoj regionalnoj bolnici u Feldkirchenu (Austrija). Zid prostorije za odmor bolesnika napravljen je od zemlje, naravno specijalne obrade, za ukras su korišteni komadići opeke. Krov zimske bašte je od čelične i staklene konstrukcije. Ovu konstrukciju, kao i zemljani zid, nosi jedan nevidljivi betonski zid. Što želim reći: tradicija ne smije biti nešto okoštalo, svaki dan treba je nanovo promisliti i unaprijediti. Trebam par riječi kazati o jednoj, ne tako staroj tradiciji, a to je sukob nazovimo nogometnih navijača. Dok sam studirao u Beogradu, nakon svake tekme »večiti rivali« su u centru na Terazijama sudjelovali u dogovorenoj tuči, promet je bio blokiran skidanjem trole s trolejbusa da bi policija teže mogla intervenirati. Nažalost, ovo sam vidio vlastitim očima. I ova tradicija je »dorađena« dimom, vatrom, polugolim muškarcima i raznim spekulacijama analitičara. Meni se bolnica u Feldkirchenu više dopada kao unaprijeđena tradicija. Ugodno i mirno Badnje večer i sretan Božić želim svim čitateljima.

Susret osnovnoškolskih ravnatelja s predstavnicima Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola

Povezivanje škola iz Vojvodine i Hrvatske

Predstavnici Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola, na čelu s predsjednikom **Nikicom Mihaljevićem**, boravili su u petak, 15. prosinca, u Subotici u povodu proslave praznika hrvatske zajednice u Srbiji – Dana izbora prvog saziva Hrvatskog nacionalnog vijeća, kada je obilježeno i 15 godina obrazovanja na hrvatskom jeziku. U okviru posjeta sastali su se u prostorijama Zavoda za kulturu vojvođanskih Hrvata s ravnateljima osnovnih škola u Vojvodini u kojima se odvija nastava na hrvatskom jeziku, a primila ih je dopredsjednica Odbora za obrazovanje HNV-a **Margareta Uršal**.

Suradnja između pojedinih vojvođanskih i hrvatskih škola kroz brojne susrete i razne aktivnosti traje godinama unazad, a ovaj susret dogovoren je prije dva mjeseca, kaže predsjednik Hrvatske udruge ravnatelja osnovnih škola **Nikica Mihaljević**.

»Naš dolazak dogovoren je prije dva mjeseca na stručnom skupu Udruge u Bolu na Braču na kojem su prisustvovali ravnatelj ZKVH-a **Tomislav Žigmanov** i savjetnica predsjednika HNV-a **Jasna Vojnić**. Član Izvršnog odbora naše udruge **Jure Mišković** je sa svojom školom i Zagrebačkom županijom već napravio iskorak u pravcu suradnje, a tu su i kolege iz Varaždinske i Međimurske županije kako bi tu suradnju proširili i na njih. Cilj je povezati škole iz Vojvodine i Hrvatske, napraviti povelju o suradnji i pomoći u unaprjeđenju nastave na hrvatskom jeziku.«

Osim Margarete Uršal, zadovoljstvo zbog ovog susreta izrazile su ravnateljice subotičke i đurđinske osnovne škola **Matko Vu-**

ković i **Vladimir Nazor**, u kojima se nastava na hrvatskom jeziku odvija od samih početaka, **Mirjana Stevanović** i **Ljiljana Dulić**.

»Svaka škola u Vojvodini u kojoj se odvija nastava i na hrvatskom jeziku surađivala je do sada sa školama iz Hrvatske. Sada ćemo raditi na projektima u pravcu pospješivanja i unaprjeđenja nastavnih sredstava u našim školama i već smo tim povodom imali razgovore sa školom iz Vukovara u kojoj se odvija nastava i na srpskom jeziku. Kad god nam u posjet školi dođu ravnatelji škola iz Hrvatske, bilo pojedinačno ili skupno, uvijek dobijemo dar u vidu knjiga ili nastavnih sredstava, a cilj nam je sada da se to više sistematizira i da to bude organizirana suradnja«, kaže Stevanović.

»Iznimno se radujemo ovom susretu, imali smo već slične kada smo odlazili na zagrebački sajam knjiga *Interliber*, gdje su nas predstavnici *Školske knjige* uvijek ugostili i trudili se da uspostavimo kontakte. Međutim, ovaj susret s ravnateljima je ipak nešto drugo i nadam se da ćemo uspostaviti neke kontakte koji će biti korisni i za samu školu, a i za njen izvannastavni život. Naime, kada obiđemo škole u drugoj sredini i vidimo u kakvima uvjetima rade, to nas potakne da se i mi potrudimo i podignemo naše uvjete na višu razinu«, ističe Dulić.

Hrvatska udruga ravnatelja osnovnih škola postoji od 1995. godine, a od ukupno blizu 900 ravnatelja osnovnih škola u Hrvatskoj, njih preko 800 članovi su ove udruge.

I. P. S.

Winterfestom u New Year

Drugo lice Subotice

U našem gradu ima tri službena jezika – srpski, mađarski i hrvatski. U našem gradu ima 83 posto kršćana. U istom tom gradu središnji dio grada od početka adventa do »srpske nove godine« zauzima zimski vašar pod nazivom *Winterfest*. Vašar čije ime nema nikakve veze s Božićem, došašćem i Novom godinom, a u doslovnom prijevodu na jeziku koji svi razumiju u Subotici, Winterfest je Zimski festival. Možda bi to i bilo u redu jer ovi svima omiljeni praznici i jesu na zimu, ali vašar je otvoren prije 21. prosinca, što znači na jesen. Također, ako je nešto festival onda se podrazumijeva da nudi neki kulturno-umjetnički sadržaj, a ne da je svakodnevna varijanta prodavanja čarapa, kobasica, kuhanog vina, predmeta urešenih *decoupage* tehnikom, francuskog sira i sličnog sadržaja. Od otvaranja *Winterfesta*, 5. prosinca do sada, jedini sadržaj koji nije bio prodajnog karaktera je nastup učenika Muzičke škole na samom otvaranju koji su pred dužnosnicima otpjevali nekoliko božićnih pjesama na različitim jezicima. Po svemu sudeći ovom našem Zimskom vašaru koji se već sedmu godinu zove *Winterfest* bolje bi pristajalo ime Christmas market – ako mora biti neki anglicizam u pitanju.

Ali dobro, ako nam se već vašar zove stranim imenom, bar ćemo za doček Nove godine ako budemo na Gradskom trgu razumjeti pjevače. Nastupit će roker **Dorđe David** i

zvijezda Granda i pobjednik prve sezone *Farme* **Milan Topalović**. Iako Subotica u nekim svojim dijelovima zaista izgleda kao srednjoeuropski grad, ima lijepu božićnu rasvjetu, ima vašar čije ime zaista zvuči europski, ipak, ako se netko od turista zadesi kod nas u novogodišnjoj noći, zbunit će se. Kad čuje muziku i tekst estradnog umjetnika Topalka, grad mu više neće djelovati tako fin. A ukoliko malo progugla pjevača i pročita da mu se jedini album koji je izdao zove *Svuci se do gole kože*, pomislit će svašta i o nama Subotičanima koji smo odabrali one koji upravljaju ovim gradom i donose odluke kao što je i ova novogodišnja.

J. D. B.

Koncert učenika hrvatskih odjela u Gimnaziji

Bijeli Božić

Božić bijel i začaran
radostan i svet,
možda takav jedan dan
zbliži cijeli svijet...

poželjeli su pjesmom učenici hrvatskih odjela subotičke Gimnazije **Svetozar Marković** na Božićnom koncertu priređenom u ponedjeljak, 18. prosinca, u njihovoj školi. Sada već tradicionalno okupljeni u iščekivanju najradosnijeg kršćanskog blagdana Božića učenici, roditelji, profesori, gosti i prijatelji imali su prigodu vidjeti subotičke gimnazijalce kao pjevače, recitatore, tamburaše, gajdaše, harmonikaše i voditelje kako svojim talentima zahvaljuju na protekloj godini i raduju se dolasku malenoga Isusa. I ove godine, program nazvan *Bijeli Božić* okupio je četrdesetak srednjoškolaca koji nastavu pohađaju na hrvatskom

jeziku i zagrijao srca prisutnih u radosnom iščekivanju. Protekla kalendarska ali i školska godina nije bila svima jednako lijepa i laka, no u zajedništvu na njenom koncu sve se zaboravlja i nižu se lijepe želje da naredna bude bolja.

Tako neka bude!

B. I.

Izborne skupštine dviju hrvatskih udruga iz Tavankuta

Reizabrani predsjednici, novi planovi

Tavankutske udruge s hrvatskih predznakom – Hrvatsko kulturno-prosvjetno društvo *Matija Gubec* i Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame održale su 8. prosinca svoje izborne skupštine. U obje udruge predsjednici su ostali isti, ali je u sastavu upravnih tijela došlo do izmjena.

Predsjednik HKPD-a *Matija Gubec* bit će i ubuduće **Ladislav Suknović**. On se na početku skupštine osvrnuo na najznačajnija postignuća i projekte u razdoblju od prošle skupštine do sada.

Projekt menadžer Društva **Dubravko Bilinović** predstavio je presjek projektnog financiranja udruge proteklih godina, nakon čega su uslijedila izvješća po odjelima:

Jozefina Skenderović je izvijestila skupštinu o aktivnostima slamarskog odjela, **Ivica Dulić** je predstavio djelatnost folklornog odjela u sve tri dobne skupine, dok je **Vojislav Temunović** predstavio rad tamburaške sekcije. Izabrano je novo vodstvo udruge koje čine **Ladislav Suknović**, **Ivica Dulić**, **Dubravko Bilinović**, **Sanda Benčik**, **Darko Prčić**, **Antonija Rudić**, **Mira Tumbas**, **Lidija Sarić**, **Ksenija Benčik**, dok nadzorni odbor čine **Stana Bilinović**, **Jozefina Skenderović** i **Branko Horvat**. Pošto statut udruge omogućava predlaganje počasnih članova na skupštini su kao takvi proglašeni: **Branko Horvat**, **Naco Zelić**, **Marija Hećimović**, **Jozefina Skenderović**, **Marija Dulić**, **Marija Vojnić**, **Antun Lučić**, **Stana Bilinović** i **Marko Berberović**.

Preregistracijom *Gupca* 2011. godine stvorili smo operativniji i suvremeniji način u organizaciji i radu ali i proširili opseg djelatnosti *Gupca* (poput poljoprivrednih aktivnosti, ekonomskog osnaživanja seoskih žena, zaštite okoliša, održivog razvoja itd...), tom prilikom često pod lupom kritike s prigovorom da će *Gubec* skrenuti s osnovnog puta koji je zamišljen a to je očuvanje kulturne baštine. Danas je Statut *Gupca* najčešće prepisivani

Veliki iskorak

Dubravko Bilinović, Ladislav Suknović, Ljubica Vuković Dulić i Vojislav Temunović

Na kasnije održanom Upravnom odboru za predsjednika je izabran **Ladislav Suknović** za dopredsjednicu je izabrana **Mira Tumbas**, a za tajnika **Ivica Dulić**. Kako je **Suknović** istaknuo, HKPD *Matija Gubec* je u proteklih pet i pol godina ostvario najznačajniji napredak u svom postojanju i time pridonio osuvremenjivanju tradicionalnih manifestacija, projektnih aktivnosti, kvaliteta usluge u Tavankutu a posebno na vidljivosti toga sela koje je postalo simbolom ruralnog turizma na teritoriju grada Subotice, s velikim potencijalom u Vojvodini.

»S ponosom ističem da smo očuvali, osuvremenili i sukladno novim trendovima modificirali sve tradicionalne manifestacije koje smo baštinili iz prethodnog razdoblja. Zadržali smo predviđeni broj sekcija s povećanim brojem članova i aktivista i time premašili i vlastita očekivanja i dosadašnje rezultate. Novi Zakon o udrugama iz 2011. godine je otvorio mogućnost jednostavnije organizacijske i upravljačke djelatnosti, što smo i primijenili u preregistraciji, ali isto tako i veću odgovornost pred Zakonom.

osnivački akt među udrugama, i to ne samo hrvatskim. Shodno novome pristupu projektnog funkcioniranja, Društvo godišnje aplicira na preko 60 natječaja lokalne, pokrajinske, državne a u novije vrijeme i prekogranične razine«, kazao je **Suknović**.

Najveći projekti

On je govorio i o dva najveća investicijska projekta udruge u prethodnom mandatnom razdoblju.

»Donacija kuće **Branka Horvata** iz 2012. godine, do sada jedan od najsvjetlijih primjera donatorstva u praksi naše zajednice koja je podigla razinu i kvalitetu našeg rada. I Etnosalaš **Balažević**, turistička destinacija za koju smo dobili i nagradu na Sajmu turizma u Beogradu 2012. godine, kao posebno priznanje za donatorstvo u turizmu. Projekt koji je okupio brojne donatore. Ostali ništa manje vrijedni projekti i aktivnosti su: osnivanje Ženske ruralne mreže i s tim u vezi odnedavna onli-

ne dućana gdje su se našli i proizvodi naših slamarki. Posebno bih istaknuo našu suvenirnicu, kroz koju prolazi ozbiljan promet suvenira i drugih artikala koji se prodaju i na ta način se i financijski podržava rad udruge, naših slamarki i drugih žena, osnivanje poljoprivrednog gospodarstva, registracija seoskog turi-

stičkog kućanstva kojim su obuhvaćena oba objekta Galerija i Etno salaš **Balažević** i brojni drugi projekti, manifestacije. Brojne su druge aktivnosti koje nisu toliko vidljive ali izuzetno važne za svakodnevno funkcioniranje *Gupca*. Suvremena organizacija iziskuje cjelogodišnje, svakodnevne aktivnosti i izuzetno brižljiv i konstantan rad i brigu o udruzi. Stoga naša glavna zadaća bila je i jest staviti osobu na prvo mjesto, jer vrlo vrijedni i samozatajni brojni članovi i aktivisti *Gupca* su zaslužni za današnje stanje i vidljivi napredak. Mislim da neću biti pretenciozan ukoliko kažem da je *Gubec Društvo* koje može stati rame uz rame s velikim nevladinim organizacijama, s druge strane je već odavno prevazišlo okvire lokalno-seoskih događanja i postao simbolom sela za primjer. Ističem da u narednom mandatnom periodu planiramo: IPA projekt s Hrvatskom kao mjesto realizacije, IPA projekt s Mađarskom gdje smo partneri Muzeju čipke iz Kiskunhalasa, natjecanje za izbor 99 najboljih turističkih destinacija u Srbiji i brojne druge aktivnosti i manifestacije koje nam predstoje», naveo je reizabrani predsjednik udruge.

Jačanje infrastrukture

Nakon izborne skupštine HKPD-a *Matija Gubec* održana je i izborna skupština Galerije Prve kolonije naive u tehnici slame, gdje je za predsjednicu ponovno izabrana **Ljubica Vuković Dulić**. Ona je na početku sjednice podnijela izvještaj o radu ove udruge, nakon čega je Ladislav Suknović, kao član Upravnog odbora Galerije podnio financijski izvještaj. Uslijedio je izbor Upravnog odbora Galerije u čiji sastav prema statutu ulaze tri osobe iz Upravnog odbora HKPD-a *Matija Gubec*, a to su predsjednik, dopredsjednik i tajnik. Pored njih se biraju još dva člana. Novi upravni odbor Galerije tako čine: Ljubica Vuković Dulić, Jo-

zefina Skenderović, Mira Tumbas, Ladislav Suknović i Ivica Dulić. U Nadzorni odbor Galerije izabrani su **Kata Suknović, Marija Rukavina i Ana Šujić**.

»Proteklih godina rad udruge se temeljio na aktivnostima kojima se nastojalo promovirati samo slamarstvo kao vrsta likovnog stvaralaštva«, kaže Ljubica Vuković Dulić. »Ta se djelatnost odvijala ponajprije kroz izložbe, a upravo je to i segment koji u suradnji realiziraju Galerija Prve kolonije naive u tehnici slame te slamarski odjel HKPD *Matija Gubec* iz Tavankuta. Istaknula bih tu izložbe održane u Zavidu za kulturu vojvođanskih Hrvata u Subotici kojom je obilježeno 50 godina od nastanka prve slike od slame (2011.) koja je gostovala i u Splitu. Nadalje, značajne izložbe su održane i u Etnografskom muzeju u Zagrebu (2015.), Pezinoku i Devinskom Novom Selu u Slovačkoj (2015). Uspostavljena je suradnja sa Slamnikarskim muzejom iz Domžala (Slovenija), a pozornost je posvećena i nekim od utemeljica naive među Bunjevka: 2012. godine održana je i izložba posvećena stvaralaštvu **Čilike Dulić Kasibe** te **Anice Balažević** (2017.). Galerija je od osnutka dio manifestacije *Noć muzeja* u okviru koje se svake godine nastoji promovirati dio slamarskoga fonda te drugi oblici tradicijskog naslijeđa Tavankuta. Galerija prolazi i kroz brojne turističke projekte. Nalazi se i na mapi kulturnih punktova Sjevernobačkog okruga te okruga Kiskunhalasa, koja je nastala u okviru IPA projekta realiziranog u suradnji Gradskog muzeja Subotica te muzeja iz Kiskunhalasa.

Skupština je pokazala kako udruga funkcionira svojim ugodnim ritmom, u okviru realnih mogućnosti no s jasno postavljenim ciljevima za čiju će realizaciju biti potrebni ne samo vrijeme i novac, već i upornost. Udruga će i u budućnosti nastaviti raditi na započetim projektima, prilagođavajući se okolnostima. Jedan od važnih ciljeva je i jačanje infrastrukture, odnosno prostora i tehničkih pomagala za izlaganje, čuvanje i obradu fonda«, kaže Vuković Dulić.

I. D.

Koncert u tavankutskoj crkvi

U susret Božiću

U crkvi Srca Isusova u Tavankutu 14. prosinca priređen je koncert pod nazivom *U susret Božiću*. Bio je ovo prvi »pjevački« koncert članova folklornog ansambala HKPD-a *Matija Gubec* s kojima u domeni pjevanja radi profesorica subotičke Muzičke škole **Tamara Štricki Seg**. Ona je od jesenas njihova voditeljica pjevanja, a s udrugom već šest godina surađuje na projektu *Seminar bunjevačkog stvaralaštva*.

U punoj tavankutskoj crkvi te adventske večeri posjetitelji su mogli čuti četrnaest skladbi u izvedbi članova *Gupca*. Gošće koncerta bile su *Kraljice Bodroga* iz Monoštora, članice mjesnog KUDH-a *Bodrog*. Na repertoaru su se mogle čuti pjesme predbožićnog i božićnog vremena.

»Pjevačke probe su jako dobra ideja, jer se mi folklorci možemo ostvariti u još jednom segmentu tradicijske kulture«, kaže članica *Gupca* **Antonija Rudić**. »Svidjela mi se ideja o priređivanju ovog koncerta, a zahvaljujući našoj profesorici pjevanja to smo uspjeli realizirati. S obzirom na to da do sada nismo imali pjevačkoga iskustva zadovoljna sam koncertom. Naše gošće iz Monoštora ovaj su koncert učinile još ljepšim i bogatijim. Mislim da bi svakako trebali nastaviti s pjevačkim probama i širenjem repertoara«, kaže Rudić.

Folklorac **Darko Prčić** kaže kako mu je bila čast sudjelovati na ovom koncertu. »Naravno, tu je bila i trema koja me je pratila jer se prvi put održava nešto novo, nešto lijepo za nas mlade, isto tako i za publiku. Reakcija publike ostavila je dojam da ne smijemo stati, već da se još više trudimo i zalažemo te da dogodine napravimo još ljepši i kvalitetniji koncert«.

I. D.

Božićni koncert u Hrvatskom domu u Somboru

U susret Isusovom rođenju

Hrvatsko kulturno-umjetničko društvo *Vladimir Nazor* priredilo je Božićni koncert i izložbu božićnih kolača – božićnjaka. Uz izložbu božićnih kolača priređena je i izložba grnčarskih radova nastalih na radionici koju su u Hrvatskom domu u Somboru imali mladi i djeca iz dnevnog boravka specijalne Škole s domom *Vuk Karadžić*, izložba božićnih čestitki s

božićne radionice koja je dan prije održana u Hrvatskom domu i izložba slika nastalih na *Nazorovoj* likovnoj koloniji *Colorit*. »Priredili smo zajedničku radionicu s članovima grnčarske sekcije *Nazora* i tako je počela jedna lijepa zajednička suradnja. Ova izložba prilika je da mi pokažemo naše radove, ali i da sredina u kojoj žive naši polaznici čuje za nas«, kazao je odgojitelj u dnevnom boravku škole *Vuk Karadžić* **Srđan Radmilo**.

Božićni kolač-božićnjak sastavni je dio svakog Božića i u svakom domu ima posebno mjesto i značaj. U želji da sačuvaju običaj pripreme božićnjaka u HKUD-u *Vladimir Nazor* u Somboru prije koncerta priređuju izložbu božićnjaka. Osim božićnjaka koje su pripremile vješte kućanice iz Sombora i okolice na izložbi su prikazani i božićnjaci članica KD *Ivan Antunović* iz Subotice.

U predstojeće božićno slavlje uveli su nas prigodnim programom članovi HKUD-a *Vladimir Nazor*, HKPD-a *Silvije Strahimir Kranjčević* iz Berega, Mađarske građanske kasine i Udruga Nijemaca *Gerhard* iz Sombora.

Z. V.

Tjedan u Somboru

Privilegij

Živjeti u stambenoj zgradi ima i svojih dobrih i svojih loših strana. U one dobre strane ubraja se to što kada prekoračite kućni prag prestaje vaša briga o grijanju, čistoći, opalom lišću, snijegu, oronulj fasadi. (Neki

su to i doslovce shvatili pa smeće

samo izbace preko tog istog praga, a lopate za snijeg u životu se nisu latili.) U one loše strane ubraja se to što život u zgradi znači život u kolektivu, pa ste htjeli to ili ne i vi sami postali dio bučne zabave susjeda na katu. I opet htjeli ili ne i vi plaćate što susjedu iz prizemlja već treći mjesec kapaju slavine. I dalo bi se tu još pobrojati i dobrih i loših strana, ali bilo da prevagu imaju one dobre ili one loše život u zgradi, ili kako se to po novom kaže stambenoj zajednici, morat će se i plaćati. Tako je propisala država, a s državom (kažu) nema šale. Koliko će se plaćati ovisi od općine, jer će svaka donijeti svoju odluku o minimalnim naknadama za tekuće i investicijsko održavanje i minimalnoj naknadi za profesionalnog upravitelja.

A u brojkama (barem kada je o Somboru riječ) to izgleda ovako. Za investicijsko održavanje plaćat će se od dva do šest dinara po četvornom metru stambenog prostora, a hoće li to biti dva, šest dinara ili nešto između ovisi o starosti zgrade i toga ima li zgrada dizalo ili ne. I dok će trošak investicijskog održavanja ovisiti o veličini stana, tekuće održavanje je utvrđeno na 220 odnosno 287 dinara za zgrade s dizalom. I tu nije kraj, jer će obvezu kako tekućeg tako i investicijskog održavanja imati i vlasnici garaža. Kada se sve zbroti, onako u grubo, vlasnika jednog dvosobnog stana koji ima privilegij živjeti u zgradi s dizalom i pride ima i garažu sve to mjesečno stajat će oko tisuću dinara. Doda li se tome i naknada za prinudnog upravitelja od 147 do 205 dinara (naravno po stanu, mjesečno) ukupna brojka premašit će spomenutu tisuću. Još jedan od privilegija života u stambenoj zajednici.

Za uzvrat, kažu, upravitelj zgrade bit će »na izvolte« 24 sata, bilo da vam ne radi svjetlo na ulazu, bilo da su se zaglavila vrata od podruma, otpao dio fasade. Pa i to je jedan od privilegija. Bez jurenja majstora, jednim pozivom iz toplog stana. A komfor će se od sada morati plaćati. I kod nas.

Z.V.

Božićni vašar i koncert u Lemešu

U Lemešu je održan Božićni vašar i koncert s izložbom božićnih kolača. Na prodajnom Božićnom vašaru sudjelovali su učenici osnovne škole i lemeški poduzetnici. Na prodaju je bio ponuđen med, rakija, ikebane, ukrasi, domaći kolači. Božićne kolače izložile su lemeške žene koje čuvaju tradiciju pripreme božićnjaka. U Koncertnom dijelu programa sudjelovali su Pjevačka skupina *Musica Viva*, KUD *Németh László*, **Kristina Kemelj**, **Isidora Gospić** i **Karmela Ileš**.

Z.V.

Koncert povodom obilježavanja 114. obljetnice i dana Društva HKPD-a *Matija Gubec* iz Rume

Kontinuirani rad

U slavu svog dugogodišnjeg uspješnog trajanja, koje traje više od jednog stoljeća, HKPD *Matija Gubec* iz Rume u subotu, 16. prosinca, obilježilo je dan svoje udruge i 114. obljetnicu postojanja i rada. U programu su se, osim Velikog tamburaškog orkestra *Matija Gubec*, svojim izvedbama predstavili i članovi Hrvatskog kulturnog centra *Bunjevačko kolo* iz Subotice. Cjelovečernjim koncertom, pred brojnom publikom Kulturnog centra u Rumi, dvije hrvatske udruge pjesmom, plesom i riječju predstavile su bogatu tradiciju, jezik i običaje hrvatskoga naroda iz Vojvodine. Tijekom večeri uručene su zahvalnice, darovi i plakete s imenom *Matija Gubec* zaslužnim članovima Društva,

tva, koji su se u proteklim desetljećima na poseban način isticali svojim aktivnostima i radom i koji su pridonijeli da ova udruga ima toliko dugu povijest.

Kontinuirani rad

HKPD *Matija Gubec* iz Rume jedno je od najstarijih društava u Vojvodini. Osnovano je davne 1903. godine i do današnjih dana radi u kontinuitetu. Zahvaljujući Velikom tamburaškom orkestru, Ruma je postala festivalski grad, a do sada je ovaj orkestar sudjelovao na gotovo svim festivalima na kojima je osvojio brojne zlatne, srebrne i brončane plakete. Danas članovi ove udruge s ponosom kažu da je proslava ove značajne obljetnice i Dana društva zapravo proslava svih njih.

»Ovaj dan posvećen je muzičarima koji sviraju u orkestru, ali isto tako i onima koji su utkali dio svog života u rad Društva tako da je ovo na neki način proslava svih nas. Zadovoljstvo mi je što smo ove godine na našoj proslavi imali priliku ugostiti jednu vrlo cijenjenu kulturnu udrugu, *Bunjevačko kolo* iz Subotice i drago mi je što smo zajednički predstavili dio našeg programa. Ono što je pridonijelo našoj opstojnosti i dugogodišnjem radu svakako je kontinuiranost. Više od jednog stoljeća u našoj udruzi se smjenjuju generacije i taj kontinuitet se nastavlja. Nadam se da ćemo i prilikom proslave naše 115. obljetnice moći isto ova-ko s ponosom pričati«, ističe predsjednik HKPD-a *Matija Gubec Pavle Škrobot*.

Za čak 54 godine aktivnog rada u Društvu zahvalnice su uručene **Antunu Matušiću Bačku** i **Ivanu Rakošu**. Za 20 godina umjetničkog rada plaketa je uručena dirigentu Velikog tamburaškog orkestra **Josipu Jurci**, a zahvalnice za 20 godina rada uručene su i mlađim članovima tamburaškog orkestra **Zdenku Lancu**, **Ljubinku Hajdukoviću**, **Zoranu Jurci** i **Ivanu Galaru**. Za 10 godina aktivnog djelovanja na mjestu tajnika u udruzi **Nikoli Jurci** uručena je zahvalnica i plaketa s likom **Matije Gupca**.

»Plaketa s likom Matije Gupca jest najveće priznanje koje naše Društvo dodjeljuje zaslužnim pojedincima. Samim tim ova nagrada mi mnogo znači i predstavlja mi jedan veliki podstrek i poticaj za budući rad. Htio bih istaknuti da sigurno ovu nagradu ne bih ni dobio niti bi ova udruga postigla tako velike uspjehe da nije bilo predanog rada prije svega njegovih članova, a također i ljudi koji su oduvijek na nesebičan način pomagali njegov rad, čime su pridonijeli da ono opstane duže od jednog vijeka. Ja ću se truditi da nastavim davati svoj doprinos radu našega Društva i zaista mi ovo priznanje u tom smislu, mnogo znači«, navodi Nikola Jurca.

Respekt brojne publike

Osim brojne publike, svečanosti su prisustvovali i predstavnici lokalne samouprave Općine Ruma, opunomoćeni ministar Veleposlanstva Republike Hrvatske **Ivan Sabolić**, menadžerica za kulturne aktivnosti ZKVH-a **Katarina Čeliković** i predsjednik HNVA-a dr. **Slaven Bačić**.

»Ova udruga iz Srijema svjedoči o kontinuitetu postojanja hrvatskog naroda na ovim prostorima. Unatoč burnim vremenima, kroz stotine proteklih godina, Društvo se uspjelo održati do danas. Večerašnji koncert je pokazao ono najbolje što oni imaju, a to je vrhunska tamburaška sekcija s veoma raznovrsnim repertoarom i, što je za mene veoma značajno, s brojnom publikom. Među njima nije bio samo dio hrvatske zajednice nego i većinskog naroda i drugih manjina, što pokazuje da je ova udruga respektirana u ovome gradu«, istaknuo je Bačić.

Program su svojim raznolikim repertoarom te večeri upotpunili i gosti iz Subotice, koji su se prvi puta predstavili gledateljstvu u Rumi.

»Izuzetno mi je veliko zadovoljstvo što smo uspjeli ostvariti suradnju s našim domaćinima. Do inicijative je došlo prilikom našeg susreta u Petrovaradinu, gdje smo se i upoznali. Odavno smo imali želju ostvariti suradnju s udrugama u Srijemu i bit ćemo otvoreni za suradnju i s ostalim udrugama, a očekujemo i uzvratni posjet udruge iz Rume. Mislim da je uspostavljanje novih suradnji jako bitno, kako bismo mogli ohrabriti jedni druge u našem radu. Tako ćemo se međusobno poduprijeti, što će nam dati još više poticaja i odlučnosti da radimo još više unatoč teškoćama kako bismo stvari promijenili na bolje«, rekao je predsjednik *Bunjevačkog kola* **Lazar Cvijin**.

S. Darabašić

Godišnji koncert HKPD-a *Tomislav Golubinci*

Godina obilježena uspjesima

Bogatim kulturno-umjetničkim programom Hrvatsko kulturno prosvjetno društvo *Tomislav* iz Golubinaca u nedjelju, 17. prosinca, u Pozorišnoj sali u Staroj Pazovi predstavilo je svoj rad na tradicionalnom godišnjem koncertu. Publici su se predstavili mladi tamburaši pod rukovodstvom **Baneta Jovanovića Šanjike**, vokalni solisti, tamburaška skupina *Ladan špricer*, pjevačka skupina, kao i folklorni ansambl veterana ove udruge, koji su plesom i pjesmom predstavili običaje golubinačkih *Mačkara*. Svojim izvedbama kao gosti koncerta predstavili su se i članovi KUD-a *Branko Radičević* iz Stare Pazove, koji uspješno godinama surađuju s hrvatskom udrugom iz Golubinaca. Ova godina je, prema riječima predsjednika udruge **Vlatka Čaćića**, bila veoma uspješna, sudeći po prestižnim priznanjima koje su dobili mladi tamburaši.

»Za jednu malu udrugu kao što je naša veliko je zadovoljstvo što mogu reći da smo uspjeli postići brojne uspjehe, ali isto tako i formirati nekoliko sekcija. Imali smo veliki broj nastupa tijekom godine, kako u Hrvatskoj tako i u Srbiji. Kada smo prije tri godine krenuli s radom kao škola tambure, nismo vjerovali da će tamburaški orkestar zaživjeti, barem ne u ovolikoj mjeri kao što je sada. Zahvaljujući ovoj djeci koja predano rade i umjetničkom rukovodstvu, tamburaški orkestar je postajao sve bolji. Veoma je važno da kod djece postoji tolika volja, zahvaljujući kojoj tamburaška skladba opstaje u Golubincima«, kaže Čaćić.

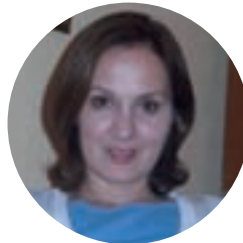
Zahvaljujući entuzijazmu starijih članova u Društvu radi i folklorna skupina koja njeguje običaje vezane za golubinačku tradicionalnu manifestaciju *Mačkare*, ali i druge običaje karakteristične za to selo.

»Svi oni koji se bave najljepšim poslom na svijetu, a to je njegovanje kulture, tradicije i običaja su u našoj velikoj kulturnoj obitelji. Veliko mi je zadovoljstvo što mogu istaknuti što od dana formiranja HKPD-a *Tomislav* imamo izuzetnu suradnju i kada je u pitanju razmjena programa, ali i kada su naši prijatelji imali problema s prostorom mi smo bili tu da pomognemo. Bavimo se istim poslom, djeca nas obavezuju da bude-mo uz njih i mi to nesebično i razmjenjujemo«, istaknuo je predsjednik KUD-a *Branko Radičević* **Petar Nerandžić**.

S. D.

Tjedan u Srijemu

Vrijeme planiranja i obećanja

Približava se kraj još jedne godine. U ovo vrijeme mnogi sumiraju rezultate postignutog rada i na temelju urađenog u proteklom razdoblju kroje planove za narednu godinu. U lokalnim samoupravama u Srijemu u tijeku su sjednice Skupštine gdje se usvajaju izvještaji o izvršenju proračuna za proteklo razdoblje, ali isto tako usvajaju se i proračuni za narednu godinu, rade rebalansi... Što se tiče proračuna za nastupajuću godinu, u gotovo svim srijemskim općinama on je razvojnog karaktera, iako su oni vidno smanjeni u odnosu na ovu godinu. Po strukturi, najviše se planiraju priljevi od poreza na dohodak, dobit i kapitalne dobitke. Tako recimo u rumskoj općini planiraju da proračun bude razvojni i kako najavljuju Ruma će i u 2018. godini biti jedno veliko gradilište. Osim toga, ističu i socijalnu komponentu koja će biti zadržana na ovogodišnjoj razini. U šidskoj općini proračun će biti umanjen za oko 5,9 posto, kako navode zbog mjera štednji najavljenih iz resornih ministarstava. Unatoč tome, on će biti razvojnog karaktera. Kako navode članici ovoga grada, plan je da se u idućoj godini završi industrijska zona, da se ona infrastrukturno opremi, potom da se završi kompletna adaptacija osnovnih škola (radovi u jednoj od njih su još u tijeku), da se izgradi dugo najavljivani kružni tok i ono što je najvažnije, da se otvore nova radna mjesta i spriječi sve veći odlazak mladih u inozemstvo. Sve su to planovi, koji su prema najavama općinskog rukovodstva realni, jer je, kako kažu, krajnje vrijeme da Šid konačno krene naprijed i da se u njemu stvore normalni uvjeti za život građana ove općine. Proteklih desetljeća Šid je nekako uvijek bio na udaru usljed nesretnih i ratnih okolnosti (izbjeglička i migrantska kriza, poplavljena područja u okruženju), zbog čega su u najvećoj mjeri ispaštali građani ove općine. Težak život, besparica, nemogućnost zaposlenja, problemi su koje i dalje muče građane. Čekajući bolja vremena, mnogi su izgubili nadu i potražili neko bolje mjesto za život. Optimistična obećanja koja im se sada nude bude neku nadu jer su prvi radovi na spomenutim objektima već počeli. Hoće li to značiti bolji život, pokazat će iduća godina.

S. D.

Jednostavno treba doći i uživati...

Treću godinu za redom Advent u Zagrebu proglašen je za najbolji božićni sajam u Europi. Ove godine glasovalo je 200 tisuća ljudi iz 131 zemlje svijeta, a na stranicama *European best destination* ističe se sljedeće: »Idite u Zagreb, uživajte u čarobnom božićnom vremenu i doznajte zagrebačku tajnu! Visoka kvaliteta zanata, svečana i prijateljska atmosfera, brojni događaji i to po povoljnim cijenama.«

Brojna događanja

Adventska priča je svake godine sve bogatija, a ona se ove godine odvija na 16 lokacija u Gradu Zagrebu. Osim uličnog sajma rukotvorina i domaće kuhinje, tu je i bogati kulturni program koji uključuje gotovo sve muzeje, koncertne dvorane i druge ustanove kulture u kojima možete uživati u kvalitetnom kulturnom pro-

gramu posvećenom Božiću. Od brojnih događanja, nabrojat ću samo neka: primjerice, u Etnološkom muzeju nudi se postavka »Perje, jabuke i zrno soli« posvećena tradicijskim božićnim ukrasima, u Arheološkom muzeju održava se program »Secret Christmas Garden«, na trima lokacijama u gradu (HNK, Tkalčićeva i Kamenita vrata) postavljene su pozornice božićni balkoni s kojih se održavaju mini koncerti, na Štrosu se održavaju radionice za djecu, a u ZOO vrtu posebni božićni programi sa životinjama.

Šetnju Adventom u Zagrebu najbolje je početi u popodnevним satima, jer čarolija počinje u sumrak paljenjem ukrasnih lampica kada grad zasvijetli posebnim blagdanskim ozračjem. Blagdanska svjetla miješaju se s mirisima kuhanog vina, cimeta, pečenih kestena i kolačića. U božićnu bajku možete ušetati s bilo koje lokacije, a ja sam svoju odlučila početi od Hrvatskog narodnog kazališta, zatim je nastaviti preko Gornjeg grada, Trga bana Josipa Jelačića, do Zrinjevca gdje se na Tomislavcu može klizati stazama *Orient expressa*.

Fuliranje, tunel, staklena kugla...

Fuliranje ispred HNK započinje slušanjem mini koncerata s balkona HNK ili iz »staklene kugle« postavljene ispred kazališta uz šalicu kuhanog vina koja će vas dobro ugrijati i pripremiti za šetnju Frankopanskom ulicom do tunela Grič. Tunel vodi od Masarykove ulice ispod Gornjeg grada. Ove godine je u tunelu postavljena scenografija ulica iz doba **Charlesa Dickens**a koja uz igru svjetla stvara bajkoviti ugođaj. Tunel će vas dovesti do ulice koja vodi na Kamenita vrata kroz koja ćete stići na Gornji grad gdje možete uživati u božićnom ugođaju u Klovijevim dvorima, platou Gradec, te Griču.

Nakon šetnje Tkalčičevom ulicom, na Kaptolu možete od 22. do 27. prosinca te 6. siječnja pogledati žive jaslice koje će postaviti štićenici zajednice *Cenacolo*. Jaslice, štalice, građani Betlehema, domaće životinje, tri mudraca s istoka i pastiri odvest će vas u vrijeme Isusovog rođenja. Poseban pečat ovoj predstavi

daju štitenici *Cenacula*, koji Isusovo rođenje doživljavaju kao vlastito ponovno rođenje.

Spustivši se na Trg bana Josipa Jelačića možete uživati u nastupima amaterskih kulturno-umjetničkih društava, zborova, bendova zabavne glazbe i drugih udruga, te na nekom od brojnih štandova kupiti suvenire i poklone za najmilije. Sajamski prostor nastavlja se na Europskom trgu, te s druge strane na špici. Posebnu čaroliju možete doživjeti prolaskom kroz Martićev prolaz koji će vas odvesti u šetnju do Zrinjevca. Zrinjevac je već tradicionalno mjesto održavanja Adventa u Zagrebu. Tu svakoga dana može uživati u koncertima na otvorenom, kušati kuhano vino, kolače i domaće kobasice. Ipak, najveća ponuda hrane na ovogodišnjem Adventu je na Strossmayerovom trgu, gdje se nude različite delicije i domaća kuhana hrana (sarme, purica s mlincima i dr.), te topla i hladna pića. Nakon šetnje i dobre hrane prava je avantura klizanje na Tomislavcu. Za tridesetak kuna možete iznajmiti klizaljke i sat vremena uživati na ledenim tračnicama koje će vas voditi po europskim metropolama.

Možda vam za običi sve lokacije neće biti dovoljan jedan dan, no lijepo je doživjeti makar i dio adventske čarolije u Zagrebu i skupa s brojim posjetiteljima iz cijeloga svijeta radovati se nadolazećem Božiću.

Aleksandra Prčić

Potpora iz županije

VAJSKA – HKU *Antun Sorgg* iz Vajske ugostila je 12. prosinca izaslanstvo Vukovarsko-srijemske županije koje su činili dožupan **Josip Dabro**, pročelnik ureda za poljoprivredu **Andrija Matić** i član T.S. *Dike* iz Vinkovaca **Stipa Đuraković**.

Dopredsjednik DSHV-a **Željko Pakledinac** je upoznao goste s trenutačnim stanjem u općini Bač te je izdvojio HKUPD *Matoš* iz Plavne kao najbrojniju i najaktivniju udrugu u ovoj općini. Ista-

knuo je da u Vajskoj i Plavnoj postoji izborna nastava na hrvatskom jeziku, da udruga ima veliku potporu od župnika **Vinka Cvijina**, te pozvao na suradnju udruge i institucije u Vukovarskoj-srijemskoj županiji.

Predsjednik udruge *Antun Sorgg* **Mladen Šimić** osvrnuo se na protekle aktivnosti i upoznao goste s planovima za iduću godinu. Gostima se obratio i vlč. Cvijin koji je rekao da rad s ljudima ponekada zna biti jako tešak, »ponekada čak i pomislimo da je sve uzalud, a onda shvatimo da ima ljudi koji žele i hoće raditi na očuvanju hrvatskog naroda u ovim krajevima«. Dopredsjednik udruge **Dario Bošnjak** je rekao da za realizaciju projekata u razdoblju koje slijedi trebaju i znatnu podršku, kako onu duhovnu tako i materijalnu.

Dožupan Josip Dabro zahvalio se na pozivu te je istaknuo kako ta županija puno pomaže hrvatskim kulturnim institucijama na ovim područjima i da će nastojati nastaviti tako. Pročelnik za poljoprivredu Andrija Matić složio se s dožupanom da će oni nesebično pomagati navedene projekte koliko god to budu mogli.

A. Š.

Monografija o Brucciju

NOVI SAD – Novi Sad je dostojno zatvorio godinu velikoga skladatelja, po opredjeljenju i zaostavštini ovdašnjega, a po podrijetlu hrvatskih i talijanskih korijena, **Rudolfa Bruccija**. Godina 2017. bila je, naime, godina u kojoj je obilježen veliki jubilej – 100 godina od Bruccijeva rođenja. U Matici srpskoj je, naime, 15. prosinca predstavljena muzikološka monografija dr. sc. **Nemanje Sovtića** *Nesvrstani humanizam Rudolfa Bruccija*. Ovu studiju, koja predstavlja opus i doprinos Bruccija suvremenoj glazbi, predstavile su muzikološkinje dr. sc. **Mirjana Veselinović Hofman**, profesorica na Fakultetu muzičke umjetnosti u Beogradu i dr. sc. **Ira Prodanov Krajišnik**, profesorica Akademije umjetnosti u Novom Sadu.

M. T.

Vatra Mediterana Ignjata Joba

NOVI SAD – U Spomen-zbirci Pavla Beljanskog u Novom Sadu do 24. prosinca može se pogledati izložba *Ignjat Job (1895. – 1936.): Vatra Mediterana*. Izložba predstavlja izbor od 34 ostvarenja jednog od najznačajnijih slikara hrvatske moderne umjetno-

sti, a radovi su sakupljeni iz više muzejsko-galerijskih ustanova u Hrvatskoj i Srbiji, kao i iz obiteljske zaostavštine. Projekt se realizira s Modenom galerijom iz Zagreba a započeo je izlaganjem djela iz Spomen-zbirke Pavla Beljanskog u Galeriji *Klovićevi dvori* u Zagrebu krajem 2016. godine. Autor izložbe je prof. dr. **Zvonko Maković**. Program je tijekom trajanja izložbe obuhvatio projekcije dokumentarnih filmova i stručna tumačenja, kao i dječje radionice inspirirane Jobovim platnima.

Koncert božićnih pjesama iz Petrovaradina

NOVI SAD – *Jelačićev koncert božićnih pjesama iz Petrovaradina* bit će održan večeras (petak, 22. prosinca) u koncertnoj dvorani *Studija M* u Novom Sadu. Programom koncerta bit će predstavljen i veći dio glazbena opusa znamenitog srijemskog skladatelja i poligrafa **Ilije Okrugića Srijemca**, čija se 190. obljetnica rođenja i 120. obljetnica smrti navršila ove godine. Početak je u 19 sati, a ulaz je besplatan.

Božićni koncert u subotičkoj katedrali

SUBOTICA – Sutra (subota, 23. prosinca) bit će održan tradicionalni Božićni koncert u subotičkoj katedrali sv. Terezije Avilske. Nastupaju katedralni zborovi i Subotički tamburaški orkestar. Početak je u 19 sati.

Božićna žurka u Kolu

SUBOTICA – HKC *Bunjevačko kolo* i kavana *Dukat* i ove godine organizuju *Božićnu žurku* u Centru u Subotici (Preradovićeve 4.), koja će biti održana u ponedjeljak, 25. prosinca. U Velikoj dvorani Centra glazbu će puštati DJ **Bure** dok će u kavani *Dukat* goste zabavljati ansambl *Ruže*. Cijena ulaznice je 300 dinara. Početak je u 21 sat.

Predstavljena *Tajanstvena Subotica* Katarine Korponaić:

Susret s paralelnim životom

»Istraživanje svojih korijena nisu samo dokumenti nego su to i susreti s emocijama, a prva od njih svakako je osjećaj pripadnosti porodici koja na ovim prostorima traje jako dugo«, rekla je autorica *Porodične i zavičajne hronike*

»Ova knjiga jest historiografija, ali u njoj je riječ o kombinaciji povijesti, publicistike i autobiografskih elemenata. Autorica je to vješto iskoristila i napravila lako, čitko i pitko djelo koje, na primjeru pojedinačnih povijesti, omogućuje da se dosta toga sazna o životima običnih, tzv. malih ljudi«, rekao je ravnatelj Povijesnog arhiva iz Subotice **Stevan Mačković**, predstavljajući prošlog četvrtka (14. prosinca) novu knjigu **Katarine Korponaić** *Tajanstvena Subotica (Porodična i zavičajna hronika)*.

Isitičući kako je u knjizi riječ o lokalnoj, zavičajnoj povijesti, on je u ime nakladnika rekao kako bi bilo dobro da netko napravi bibliografiju onoga što se o Subotici do sada pisalo (na svim službenim jezicima u Gradu, te na engleskom i njemačkom), te da bi u tom slučaju *Tajanstvena Subotica* svakako našla svoje mjesto u toj publikaciji. Navodeći primjer Katarine Korponaić, koja je dane i dane provela istražujući povijest svoje porodice, Mačković je rekao kako u posljednjih desetak godina broj ljudi koji se u Povijesnom arhivu zanimaju za obiteljsko podrijetlo sve više raste.

Recenzent knjige, sociolog, novinar i dugogodišnji kolega i prijatelj Katarine Korponaić **Ljubomir Đorđević** rekao je kako osobno nema iskustava kakvih je ova knjiga prepuna: rođen u Sarajevu, nakon dvadesetak dana roditelji se preselili u Suboticu, porodični korijeni od tursko-bugarskih do slovačko-hrvat-

skih i bliža i dalja rodbina razasuta od Makedonije do Slovenije...

»U tom smislu, ja sam osobno tvorac vlastitih sjećanja, i to je lijepo. Ali, čini mi se da je ono o čemu Kaća piše još ljepše«, rekao je Đorđević.

Citirajući dio iz recenzije koju je napisao, on se pozvao na misli **Henrija Lefèbvrea**:

»... Mi tražimo ljudsko suviše daleko, ili suviše, duboko, u oblaci-ma ili misterijama, dok nas ono čeka i opsjeda sa svih strana... Osta-je nam da otvorimo oči, sasvim jednostavno, i ostavljajući u isti mah tmine metafizike i lažne dubine, unutrašnjeg života, da otkrijemo golemi ljudski sadržaj u najskromnijim činjenicama svakidašnjeg života«, rekao je Đorđević, zaključujući kako *Tajanstvena Subotica* zaista jest »porodična i zavičajna povijest«, uz uvjerenje kako će knjiga doživjeti bar još jedno ili dva proširena izdanja.

Navodeći kako se za dublje istraživanje vlastite povijesti odlučila upravo na predstavljanju svoje prve knjige (*Stare subotičke porodice*) prije pet godina, Katarina Korponaić je rekla kako ni slutila nije da će se to jednom pojaviti u formi knjige.

»U tom istraživanju doživjela sam čitav jedan paralelni život; događale su mi se, slučajnosti koje su mi otvarale sljedeća vrata. Stoga sam počela pisati Dnevnik, ali sam shvatila da i on postaje sve opširniji. Istraživanje svojih korijena nisu samo dokumen-ti nego su to i susreti s emocijama, a prva od njih svakako je osjećaj pripadnosti porodici koja na ovim prostorima traje jako dugo«, rekla je Katarina Korponaić, dodajući kako joj je tijekom istraživanja jačao i osjećaj zahvalnosti prema svojim precima, ali i ponos zbog toga što je Subotičanka.

Na koncu, ona se još jednom zahvalila Povijesnom arhivu i Gradskom muzeju na nesebičnoj pomoći, uključujući i stručnu, ali i donatorima bez kojih bi *Tajanstvena Subotica* ostala samo u domeni zapisa unutar najuže obitelji čije se prezime u ovom gradu prvi puta spominje 1721. i koja od tog doba bilježi na-sljednike iz trinaeste generacije.

Z. R.

Povelja zahvalnosti predsjednice RH preminulim zaslužnim članovima Matice hrvatske

Veliko priznanje za Antu Sekulića

Šokaca, primio je njegov sin **Ante Sekulić**.

»Ovo priznanje mome pokojnom ocu doživljam na nekoliko dimenzija. Prvo, njegovoj osobi i cjeloživotnom radu, a zatim i gradu i narodu iz kojeg je potekao. Sluh predsjednice Hrvatske je pokazao majčinsko uho za probleme Hrvata s one strane Dunava i da je ova povelja znak toga sluha, a i neko jamstvo da će toga sluha za Hrvate u Bačkoj biti i dalje. Dodao bih još ovom prigodom kako upravo radimo na pripremi očevih sabranih djela. U tijeku je, recimo, posljednja trećina tog osebujnog posla, te za jedno godinu i nešto više očekujemo njihovu postavku gdje im je i konačno mjesto. Na sve fakultete i kulturne ustanove, u Hrvatskoj i izvan nje, koji su zainteresirani za problematiku vezanu uz život i djelovanje bačkih Hrvata«, izjavio je za HR Ante Sekulić.

Među brojnom publikom bio je i doajen bačkih Hrvata u Zagrebu, publicist i umirovljeni diplomat **Naco Zelić**:

»Sve vrijeme sam plakao, a to su bile suze radosnice i zahvale za veliko priznanje doprinosa Ante Sekulića, ne samo našoj lokalnoj nego i općoj hrvatskoj kulturi, jer ono što je on dao tijekom svog života je jednostavno nemjerljivo. Knjige i brojni stručni radovi, njegov odnos i utjecaj na sve nas predstavljaju vječiti svjetionik naše kulturne baštine.

M. D.

Prošloga petka (15. prosinca) u Velikoj dvorani Matice hrvatske u Zagrebu upriličen je Božićni susret Matice hrvatske 2017. na kojemu su, među ostalim, uručene povelje zahvalnosti predsjednice Hrvatske **Kolinde Grabar-Kitarović** preminulim zaslužnim članovima ove značajne hrvatske kulturne institucije. Među dvadesetak laureata bio je i znameniti hrvatski jezikoslovac i kulturni povjesničar, dopisni član HAZU, bački Hrvat **Ante Sekulić**.

Pozdravljajući prisutne, predsjednik MH akademik **Stjepan Damjanović** naglasio je doprinose preminulih zaslužnih članova Matice i nemjerljiv trag koji su ostavili tijekom svog života. Povelja zahvalnosti predsjednice RH veliko je priznanje i nagrada za cjelokupni rad i doprinose boljitku hrvatskog nacionalnog i kulturnog identiteta.

U ime svoga oca (Ante Sekulić je preminuo 18. ožujka 2016. u Zagrebu) priznanje za njegov dugogodišnji rad na proučavanju etničke, kulturne, književne i jezične povijesti bačkih Hrvata – Bunjevaca i

Izložba članova udruge Croart i njihovih gostiju

Ljepota svijeta uokvirena slikama

Do 4. siječnja u Galeriji Otvorenog sveučilišta u Subotici možete pogledati skupnu izložbu djela članova Hrvatske likovne udruge *Croart* iz Subotice i njihovih gostiju iz udruge *Panon art* iz Dušnoka u Mađarskoj i *Belart* iz Béliša u Hrvatskoj. Veći dio od predstavljenih čak 60 radova od ukupno 30 autora, nastao je na ovogodišnjem, četvrtom sazivu umjetničke kolonije *Panon* u Subotici, na kojoj su sudjelovali članovi spomenutih udruge iz triju panonskih država. Inače, ova se umjetnička kolonija, kao tripartitni projekt, osim u Subotici (lipanj), održava i u Dušnoku (u srpnju) te Bélišu (u rujnu).

Na izložbi u Subotici mogu se vidjeti slike različitih tema, stilova i poetika, nastale u različitim tehnikama. Izložbu je otvorio ravnatelj ZKVH-a i narodni zastupnik **Tomislav Žigmanov** koji je ovom prilikom istaknuo kako su umjetnici, pa tako i slikari, upozoritelji da na ovom svijetu još uvijek ima lijepoga.

»Slikari izdvajaju jedan moment onoga što gledaju, uokviruju ga svojim izražajnim tehnikama na platnu i na taj način nas upozoravaju da je svijet oko nas daleko ljepši i daleko vredniji od

onoga kakvim ga mi, opterećeni različitim efemerijama u životu, vidimo«, kazao je Žigmanov.

Prisutne na otvorenju izložbe pozdravili su i konzul Hrvatske u Subotici **Velimir Pleša** i predsjednik udruge *Croart* **Josip Horvat**. Prigodom otvorenja izložbe nastupio je vokalni sastav pod ravnanjem **Emine Tikvicki** i recitator **Luka Ješić**.

D. B. P.

Znanstveni skup povodom 250 godina od rođenja Pavla Matije Sučića

Biskup kao poveznica s maticom

Kako je Sučić rođen te je djelovao i na prostoru današnje Vojvodine, ovaj je skup nastojao pridonijeti i većoj vidljivosti ovdašnjih Hrvata u matičnoj hrvatskoj kulturi

Hrvatska akademija znanosti i umjetnosti – Zavod za znanstveni i umjetnički rad u Đakovu, u suradnji s Đakovačko-osječkom nadbiskupijom, Zavodom za kulturu vojvođanskih Hrvata Subotica, Znanstvenim zavodom Hrvata u Mađarskoj iz Pečuha, te Društvom hrvatskih književnika organi-

(Pavao Sučić u radovima i knjigama đakovačkih autora) te prof. dr. sc. **Pero Aračić** i **Anto Pavlović** iz Đakova (Pavao Matija Sučić – bosanski ili đakovački i srijemski biskup).

Oživljavanje veza

»Ponosni smo na biskupa Sučića i njegova pojava na čelu biskupije u Đakovu dokaz je jedinstvenog nekada hrvatskog prostora koji je tragičnim povijesnim događajima bio poki-dan, a ovo je prilika da te veze oživimo i da naša vidljivost u prostoru matične hrvatske kulture bude što veća te da prido-nesemo osvještavanju velikana koji dolaze s prostora današ-nje Vojvodine«, rekao je ravnatelj ZKVH-a Tomislav Žigma-nov. »Biskup Sučić bio je svećenik u nekoliko župa u Bačkoj:

zirali su u petak, 15. prosinca, međunarodni znanstveni skup pod nazivom *Pavao Matija Sučić, biskup bosanski ili đakovački i srijem-ski (11. siječnja 1767. – 13. travnja 1834.), 250 godina od rođenja*. Skup je održan na Katoličkom bogoslovnom fakultetu u Đakovu.

Sudionici i teme

Skup je okupio izlagače iz Hrvatske, Srbije i Mađarske. Od izla-gaća iz Srbije sudjelovali su: **Vladimir Nimčević** (*Izvori za povijest obitelji Sučić u Subotici, do konca prve polovine 18. st.*), **Stjepan Be-retić** (*Subotički župnik Pavao Sučić*), **Katarina Čeliković** (*Tragovi biskupa Sučića u literaturi njegova zavičaja*) i **Tomislav Žigma-nov** (*Dvije pjesme prigodnice za biskupa Sučića dvojice Mihalića*). Osim navedenih, na skupu su sudjelovali i dr. sc. **Robert Sken-derović** iz Zagreba, dr. sc. **Ladislav Heka** iz Segedina (*Pavao Matija Sučić, stolnobiogradski i đakovački biskup iz roda bačkih Sučića Pečirskih*), dr. sc. **Stjepan Blažetin** iz Pečuha (*Pjesma Jánosa Pakróczyja Nepomuka prigodom imenovanja Pavla Mati-je Sučića za stolnobiogradskog biskupa*), **Mirko Ćurić** iz Đakova

u Bukinu, Monoštoru i Čatalji, a jedno je vrijeme bio župnik u glavnoj subotičkoj župi i kao takav ostavio je trag ne samo u pastoralnom radu već i u izgradnji crkvenih objekata.« Biskup Pavao Matija Sučić primio je biskupa **Josipa Jurja Stro-ssmayera** u sjemenište i poslao ga je na studij u Pečuh. Sučić je kratko obnašao službu biskupa, a poznat je kao sakupljač knjiga, pisac govora, a njegovao je i crkvenu glazbu, istaknuo je upravitelj Zavoda HAZU-a u Đakovu dr. Pero Aračić.

»Mnoge pjesme koje se i danas pjevaju u crkvama tijekom li-turgijske godine Sučić je donio iz Subotice i drugih krajeva gdje žive Hrvati pa i iz Mađarske.«

U suradnji s đakovačkim odjelom HAZU-a izlaganja sa skupa naći će svoje mjesto u zborniku radova.

HRT – Radio Osijek; D. B. P.

SEOSKI TURIZAM (2)

Kako početi baviti se **seoskim** **turizmom?**

Opredjeljenje, motivacije i mogućnosti financiranja * Za početak, uputno je da se sagleda što nas motivira da se bavimo seoskim turizmom* Baviti se seoskim turizmom jer se i susjed bavi time ili zato što je to sada u trendu te se može zaraditi brzo i lako spada u negativne motivacije koje se nikako ne preporučuju *

Kako početi baviti se seoskim turizmom? Na prvi pogled to izgleda vrlo jednostavno. Međutim, nije dovoljno imati samo ideju da se postojeći višak prostora preuredi i dogradi, ukrasi tradicionalnim detaljima i uz nešto poljoprivredne proizvodnje počne sa seoskim turizmom, a posao će se već razvijati sam po sebi, bez većih napora.

Rad na prihvatanju i ugošćavanju gostiju, osmišljavanje njihovog boravka i kreiranje turističke ponude ozbiljan je i zahtjevan posao s dosta osobnog angažiranja i odricanja, a zahtijeva i brojna znanja i vještine. Primjera radi, domaćin ponekad u isto vrijeme ima više uloga i zaduženja: recepcioner, kuhar, konobar, vodič, animator, marketing menadžer, PR, trgovac, administrator, direktor. Seoski turizam je vrlo »emotivan« posao, s obzirom na to da domaćin gostima nudi svoj način života i dopušta gostima da tijekom boravka postanu dio njegovog svakodnevnog življenja, što povlači za sobom i podrazumijeva i suglasnost članova dotičnog kućanstva. Zato prije početka bavljenja seoskim turizmom ideju treba jasno sagledati, konkretizirati. Tijekom samog procesa rada naknadno mijenjanje ili odstupanje od ideje

zahtijevat će prilične ljudske i financijske napore što može dovesti i do gubljenja motivacije za dalji rad odnosno odustajanje.

Zbog toga je preporučljivo da si postavimo nekoliko osnovnih, u suštini ključnih pitanja: je li bavljenje seoskim turizmom zaista za mene? Koji su moji potencijali (znanja, iskustva, nekretnine, financijske mogućnosti) kao osnova za formiranje i razvoj turističke ponude? Ko su moji potencijalni gosti i kako doprijeti do njih? Koje se zakonske obveze trebaju ispuniti za legalno bavljenje seoskim turizmom?

Motivacije

Za početak, uputno je da se sagleda što nas motivira da se bavimo seoskim turizmom. Motiviranost može biti pozitivna ali i negativna. Neke od pozitivnih motivacija su, primjerice:

- uređenje neiskorištenih i/ili zapuštenih objekata, prostora i dijelova gospodarstva (imanja),
- dodatna mogućnost plasmana viška proizvoda s gospodarstva,
- mogućnost dodatne zarade/prihoda,
- povećanje životnog standarda,
- želja za komunikacijom i prezentacijom vlastitog načina života,

- očuvanje i prezentacija kulturne baštine i naslijeđenih praktičnih znanja
- samozapošljavanje
- doprinos samopoštovanju lokalne zajednice i razvoju sela
- ekološki razlozi i očuvanje autohtonog biljnog i životinjskog svijeta
- bit ću »svoj gazda«, jer vjerujem u sebe i u svoje ideje.

Skoro svakodnevno, svjedoci smo alarmantnih upozorenja da nam se sela zbog konstantnog smanjenja stanovništva ubrzano prazne i nestaju, naročito ona udaljena od većih urbanih sredina, što stvara brojne demografske, socijalne, sociološke, ekonomske, ekološke, urbanističke, pa i političke probleme. Kako i što učiniti i poduzeti kako bi se ovaj problem prevladao ili bar ublažio, a da devastirana, zapuštena i napuštena sela, seoska gospodarstva i imanja ponovno ožive? Jedan važan i mogući segment rješenja je seoski turizam, jer višestruko pridonosi oživljavanju, unaprjeđenju i razvoju ruralnih sredina.

Baviti se seoskim turizmom, »jer se i susjed bavi time, a ja ću biti lukaviji i uspješniji od njega i preotet ću mu goste« ili zato što je to sada u trendu, te se može zaraditi brzo i lako a daje i mogućnost rada i trgovine »na crno«, konkuriranje za razna namjenska poticajna sredstva i kredite s namjerom da se dođe do novaca, a potom zataška utrošak dobijenih finansijskih sredstava – sve to spada u negativne motivacije koje se nikako ne preporučuju.

Osim pozitivnih motivacija, potrebna je i spremnost domaćina – budućeg pružatelja usluga – za otvorenu komunikaciju, jer je komunikacija u seoskom turizmu »1 na 1«, odnosno individualna sa svakim gostom. Gostoprimstvo, pažnja, ljubaznost, strpljenje i smirenost, tolerancija, osjećaj za »diplomatiju«, kao i nadarenost za improvizaciju karakteristike su idealnog domaćina, ali s ovim osobinama u kontaktu s gostima ne smije biti pretjeranosti, »familijarnosti«. Umjerenost je ključ uspjeha!

Mogućnosti financiranja

Što se tiče finansijske konstrukcije, postoje brojne mogućnosti i načini za osiguranje potrebnih sredstava da bi se započelo sa seoskim turizmom kao što su:

- vlastita sredstva
- bankarska kreditna sredstva
- sredstva namjenskih kredita
- sredstva putem projekata
- bespovratna sredstva putem natječaja uz djelimično vlastito sudjelovanje
- udružena sredstva (dva ili više gospodarstva ili privatnog i javnog sektora)
- sredstva raznih fondacija namijenjenih za unapređenje sela
- sredstva nadležnih tijela i institucija namijenjenih za zapošljavanje i samozapošljavanje
- start up krediti
- sredstva iz EU i IPA fondova.

Važno je ažurno pratiti raspisane konkurse za dodjelu finansijskih sredstava (najjednostavnije je i najefikasnije putem interneta, dnevnog tiska i službenih listova). Ako su uvjeti odgovarajući i prihvatljivi, treba obavezno konkurirati. Uspješno konkuriranje osigurat će priljev nedostajućih novčanih sredstava za ostvarenje zamišljene ideje i uspješan početak rada.

Atila Dunderski

Crkva svetog Ivana Krstitelja u Kolutu bez mise i vjernika

Ostale samo gole zidine

stanovništvo. Jedan dio se raselio u okolna šokačka mjesta, a dio se asimilirao u većinsku njemačku zajednicu tako da već početkom XIX. stoljeća više ne možemo govoriti o šokačkoj zajednici u Kolutu. Brigu o crkvi u Kolutu preuzeli su Nijemci i tako je bilo sve do protjerivanja Nijemaca s ovih prostora», kaže Čutura.

U poslijeratnim godinama Kolut je naseljen kolonistima iz Like i Gorskog kotara.

»Katoličkih vjernika je u selu ostalo samo četrdesetak i mise je držao svećenik koji je dolazio iz Bezdana ili Berega«, kaže on.

U kolutoj crkvi mise se ne drže od početka 70-ih godina, ali su malobrojni vjernici vodili brigu o crkvi.

»Devastacija crkve počela je 90-ih godina XX. stoljeća. Nije se ona dogodila odjedanput, već je to trajalo. Jedan puta su iznijete klupe, drugi puta je skinuto zvono, onda su demontirane orgulje. Od crkve su danas ostali samo goli zidovi i oltar koji nije mogao biti uništen, jer je od jednog komada. Jedino što je ostalo sačuvano je polovica Isusovog kipa koji je u Muzeju Podunavskih Švaba u Apatinu«, priča Čutura.

Nestalo zvono, klupe, uništene orgulje

Nekadašnja drvena crkva u Kolutu obnovljena je 1734. godine, a obnova je u potpunosti završena i crkva posvećana 1754. godine, odnosno prije doseljavanja Nijemaca. Na mjestu te crkve podignuta je nova crkva 1825. godine.

U blizini kolutske crkve danas živi **Ankica Nikolin**, osamdesetogodišnja mještanka Koluta. Kaže, u kolutoj crkvi se vjenčala, krstila šestero djece – dvoje svoje i četvero djece kojima je bila kuma. »Roditelji su mi umrli 1971. godine i tada su se u crkvi još održavale mise, ali stari svećenik više nije bio živ već je dolazio svećenik iz Berega. Bila je to prelijepa crkva

Izgrađena je kada su Hrvati bili većinsko stanovništvo u Kolutu, a danas je pred rušenjem. Tako se u jednoj rečenici može ispričati priča o crkvi svetog Ivana Krstitelja u Kolutu.

Selo Kolut danas je mjesto s većinskim srpskim stanovništvom. Do kraja Drugog svjetskog rata većinsko stanovništvo bili su Nijemci, a prije njemačkog doseljavanja Kolut je bio izrazito hrvatsko naselje, naseljeno Hrvatima iz šokačke skupine. Kako u *Leksikonu Podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca* navodi **Mario Bara**, prema popisima iz 1733. i 1734. godine Hrvati su u Kolutu bili većinsko stanovništvo. Samostalnom župom Kolut je postao 1754. godine kada su se i počele voditi matične knjige.

Vjernici Hrvati

U priču o Kolutu i kolutoj crkvi uvodi nas **Nikola Čutura**, mladi Bezdanac koji, među ostalim, proučava lokalnu povijest. A on priču vraća u 1261. godinu kada se prvi puta spominje ime Kolut. »Prije dolaska Turaka u Kolutu je bila katolička crkva. Poslije Mohačke bitke 1526. godine ovi prostori, pa i Kolut potpadaju pod tursku vlast. U vrijeme dok je Kolut bio pod Turskom vlašću tu su živjeli Šokci. Bio je to vjernički narod, ali vrijeme pod Turcima bilo je vrijeme kada se vjera nije mogla javno ispoljavati, pa se vjera, kao i jezik, čuvala u obiteljima. Ali su zato Turci u Kolutu podigli džamiju odmah po dolasku, pretpostavlja se oko 30-ih godina XVI. stoljeća«, priča Nikola.

Veća skupina Hrvata se u Kolut naselila oko 1600-te godine. Prema dostupnim dokumentima polovicom XVII. stoljeća u Kolutu je bilo 20 kuća katolika, ali nije bilo crkve jer je s postojeće vjetar oduvao krovšte. Prvih desetljeća XVIII. stoljeća Kolut se navodi kao hrvatsko mjesto. I tako je bilo sve do doseljavanja Nijemaca.

»U Kolut Nijemci dolaze 1756. godine. Tih prvih godina njemačko i šokačko stanovništvo živjelo je u odvojenim dijelovima sela. Dolaskom Nijemaca polako je počelo nestajati šokačko

Riđica i Stanišić

Zahvaljujući donacijama i pomoći potomaka Nijemaca koji su nekada živjeli u Riđici proteklih godina obnovljena je katolička crkva u tom selu. Crkva je obnovljena izvana, obnovljeno je krovšte, popravljen sat na tornju, a posljednje što je urađeno je obnova crkve iznutra. Počela je i obnova katoličke crkve u Stanišiću, a prva sredstva osigurana su prije nekoliko godina iz pokrajinskog proračuna.

s lijepim orguljama na kojima je prije rata svirala jedna Švabica. Preljepo je svirala», prisjeća se jedna od najstarijih mještanki Koluta. Priča i da su ona i njen suprug, koji je bio staklorezac, svojevremeno dali obnoviti prozore na crkvi, ali su oni kasnije ponovno polupani kamenicama i zračnim puškama. Nestalo je zvono, prelijepe klupe iz crkve, demontirane su orgulje, a od nekadašnje crkve ostale su samo gole zidine s krovštem koje se već počelo urušavati.

U kakvom je stanju crkva u Kolutu znaju u Subotičkoj biskupiji, ali kažu da trenutačno nema niti mogućnosti niti svrhe za bilo kakvu obnovu crkve.

»Katolička crkva u Kolutu, od 1972. godine više nije u funkciji vjerskih čina. Ipak, 1978. godine crkva je bila temeljito obnovljena. Nažalost, u vremenu koje je uslijedilo u tu crkvu su u više navrata vršene provale, pri čemu je nanesena značajna materijalna šteta. Crkva je u kasnijem razdoblju, nakon 2000. godine, u više navrata bila ograđivana te je bilo vidno istaknuto da je objekt ruševan i stoga opasan za prolaznike, ali te ograde su vrlo brzo bile pokradene. O svemu su bila obavještavana nadležna tijela, ali nije bilo nikakvih reakcija, kao ni u prijašnjim razdobljima. Konačno, Biskupija nema sredstva niti trenutno vidi mogućnosti i svrhu bilo kakvih zahvata na toj crkvi«, navodi u pisanom odgovoru za *Hrvatsku riječ* tajnik Biskupije **Mirko Štefković**.

Z. Vasiljević

.....

Božićna priča

Franjevački samostan u Subotici i skupina mladih priređuju igrokaz *Božićna priča*, koji će biti održan u četvrtak, 28. prosinca u 20 sati. Igrokaz će biti održan u HKK *Bunjevačko kolo*, a ulaz je slobodan.

Piše: dipl. theol. Ana Hodak

Riječ je postala tijelom

Slavlje Božića uvijek nas raznježi jer je u središtu prizor majke s djetetom. Prirodama li tome uvjete u kojima se to dijete rodilo, nikako ne možemo ostati ravnodušni. No, Božić je mnogo više od tog nježnog prizora. On je otajstvo utjelovljenja Riječi, slavlje beskrajne ljubavi dobrog Boga, koji je poslao svoga Sina među nas ljude, kako bi nam, uzevši ljudsko obličje, postao još bliži.

Otajstvo utjelovljenja

»Više puta i na više načina Bog nekoć govoraše ocima po prorocima; konačno, u ove dane, progovori nama u Sinu.« (Heb 1, 1-2) Bogu nije bilo dovoljno samo govoriti, nego »Riječ tijelom postade i nastani se među nama« (Iv 1,14). Tako svemoguć, vječni Bog ulazi u bijedu ljudskog postojanja. Čini još jedan korak više prema čovjeku, spušta se na ljudsku razinu, kako ne bi više bio apstraktan i dalek, već čovjeku blizak jer je i sam čovjek.

Čin Božjeg utjelovljenja govori mnogo o njegovoj ljubavi za nas, kao i o tome koliko se svakom želi približiti. Govori nam da on nije neki daleki Bog koji ne zna što su ljudske muke na zemlji, nego, rodivši se poput siromaha, upoznaje svu teškoću ljudskog postojanja i suosjeća s nama. Njegova Riječ stoljećima upućivana izraelskom narodu po mnogim prorocima, obećanja dana u raznim trenucima izraelske povijesti, nisu ostala samo na razini izgovorenog. Riječ je utjelovljena, konkretna. Obećanje je ispunjeno.

Zaista čudesan i otajstven događaj zbio se na Božić, koji nam kroz jedno djetesce otkriva neizmjernu Božju brigu za nas. Zato evanđelist Ivan o rođenju Božjeg Sina ne govori na uobičajen način, nego nam drugačijim stilom i jezikom želi priopćiti svu veličinu i otajstvenost događaja koji slavimo. Naviješta nam snagu toga događaja i njegov znak, ali i nas poziva da otjelovimo svoju vjeru i oduševljenje za Boga. Božja Riječ, jednom izgovorena, ulazi u sve što je ljudsko, kako bi to ljudsko otkupila. Tako otkriva čovjeku na vidljiv način da postoji dobro, jer ga upravo Riječ očituje. Čak iako u posljednje vrijeme proživljavamo loša iskustva, utjelovljena Riječ nam pokazuje da dobro postoji i da uvijek pobjeđuje. Upućuje nas na nadu, a u konačnici uvodi nas u puninu života.

Svojim utjelovljenjem Isus nam pokazuje da i čovjek ovdje na zemlji može živjeti u Božjoj blizini, kao što je to on činio. S druge strane, pokazuje nam koliko je bitna blizina s čovjekom kojeg je otkupio svojom žrtvom. Svojim utjelovljenjem Bog donosi svjetlo svijetu, donosi otkupljenje, spasenje. Kroz svoj zemaljski život pokazuje da unatoč zlu i surovosti ovoga svijeta dobro i ljubav mogu pobijediti, da je Bog u našoj blizini ako ga želimo pored sebe i da nam otvara vrata u vječnost ako želimo kroz njih proći. Zato Božić nije tek neki svečani blagdan, kako ga doživljavamo, nego početak našeg spasenja, otajstvo koje nam se dariva, ako ga želimo prihvatiti.

Božić – poziv na kršćansko djelovanje

Dok ove godine slavimo Božić, nemojmo ga banalizirati i pretvoriti u jedan u nizu blagdana čiji se smisao gubi u ovozemaljskom, materijalističkom poimanju. Proslavimo ga svjesni da je to blagdan očitovanja Božje ljubavi, početak našeg spasenja, ali i blagdan koji nas poziva na odgovornost.

Na Božić slavimo to što je Riječ postala tijelo. Bog je djelovao, iza Riječi stoji djelovanje. Upravo nas čin utjelovljenja Riječi poziva na naše djelovanje. Obvezuje nas da ne zadržavamo vjeru na riječima, nego da je pretočimo u djela. Jer kod vjernika govori ono što čini, svako njegovo zalaganje, molitva, ljubaznost, brižnost, strpljivo podnošenje nevolja... Sve to govori više nego mnoštvo izgovorenih riječi iza kojih ne stoji ništa. Božić nas poziva da se zagledamo u Riječ koja je postala tijelo, da poslušamo što nam ona govori.

Bog je uzeo ljudsko obličje da bi nam donio vječnost. To nas obvezuje da naš život ne prikujemo za ovozemaljsku ispraznost, nego da se, nošeni snagom vjere u Boga koji je čovjekom postao, izdignemo iz ovozemaljskog ništavila i težimo k vječnosti. Ta težnja započinje već ovdje. Božja ljubav i dobrota, na koje nas podsjeća štalica kao mjesto rođenja Kristova, poziv su kršćaninu da i sam dobrotu i ljubav koje je primio dijeli drugima. S druge strane, štalica i jaslce neka nam budu podsjetnik da sami budemo spremni podnijeti žrtvu za Boga i bližnjeg. Stoga neka nam ovaj Božić bude poziv na kršćansko djelovanje.

Uskoro za male i velike

nova knjiga u nakladi NIU "Hrvatska riječ".

Zapisane avanture za male i velike

Suvremena proza za djecu i mlade Hrvata u Vojvodini

Božićne pjesme:

Kruna glazbene ljepote

Ne mora čovjek nužno biti vjernik, kao što ne mora biti ni muzički stručnjak, pa da bi opet uživao u božićnim pjesmama. U većini njih, to i laik zna i dijete osjeća, u svakoj se noti i svakom stihu kriju čudesna ljepota, nježnost i radost. Samo gluhi ili ljudi čiju dušu glazba ne zatitra ostat će ravnodušni prema, recimo, *Tihoj noći*. Ali, iza ove svjetski poznate i na mnoge jezike prevedene skladbe (nastale 1816., a prvi puta izvedene dvije godine kasnije na Badnji dan u austrijskom mjestu Oberndorfu) krije se nevjerojatno glazbeno bogatstvo posvećeno Isusovom rođenju.

Našim čitateljima svakako su najpoznatije hrvatske božićne pjesme, kako one tradicionalne tako i one nastale posljednjih desetljeća, jer gotovo da nema doma u kojem se za Badnji dan i tijekom Božića bar jednom ne čuje *Radujte se, narodi*, *Veselite ti navješćujem* ili neka druga opće poznata kompozicija. Posebno zanimljiva svakako je *U to vrijeme godišta* za koju onomastičar i sociolingvist **Milan Nosić** kaže da je nastala u XI. stoljeću na jugu Francuske u izvornom nazivu *In hoc anni circulo*, ali i da iz istog stoljeća postoji čakavski izvornik pod nazivom *Va sej vrime godistja*. Od tada pa do danas njezina popularnost nije opadala, a njezini zapisi još od XVII. stoljeća variraju od čakavskih *V see vrime godišta* i *Vu to vreme godišča* do današnjeg standarda. Zanimljivost vezana za ovu pjesmu svakakako je da se u latinskom originalu pjeva i kao sicilijanska »srednjovjekovna« ili pak češka »tradicionalna«, što samo svjedoči o njezinoj općoj popularnosti. Nisu sve hrvatske božićne pjesme imale sreću da budu prihvaćene kao naprijed navedena. Dapače, najveći dio njih danas se (gotovo i) ne pjeva i postoje sačuvane samo u

rijetkim knjigama, poput *Hrvatskih pučkih popijevki* iz Međimurja **Vinka Žganca**. Neke od njih bile su bolje sreće, pa se pjevaju samo u lokalnim okvirima, kakva je, recimo *Dober vam večer, japica* (Međimurje) ili pak *Dođe Božić, oj koledo* (Slavonija), a zahvaljujući prije svega **Dunji Krebl**, te **Nini Romić**, **Tomi Sombolcu** i **Damjanu Čakmaku** od prije desetak godina nalazi se uglazbljeno pravo muzičko blago s 19 malo poznatih lokalnih ili regionalnih hrvatskih božićnih pjesama. Iako spadaju u ovu vrstu, među njima se ne nalaze i *Ajte, braćo* ili *Srićna noć je prispila*, poznate i rado pjevane božićne pjesme među bačkim bunjevačkim Hrvatima. Kako općenito u svijetu, tako i u Hrvatskoj i među Hrvatima, nisu samo »tradicionalni« rado pjevani za Božić. Veliku popularnost, recimo, u ovim je krajevima stekao *Božić bijeli* **Olivera Dragojevića**, pjesma koja svojom iznimnom ljepotom i univerzalnom porukom ljubavi i mira može stati uz bok najvećim svjetskim hitovima kada je riječ o ovom glazbenom žanru.

Raskošna ljepota krije se i u mađarskim božićnim pjesmama, bilo da je riječ o veselom *Kiskarácsony, nagykarácsony* (Mali Božić, velik Božić) ili dostojanstvenim *Pásztorok, pásztorok* (Pastiri, pastiri), odnosno *Mennyből az angyal* (Anđeo s neba) koje izvode brojni pojedinci i sastavi u najrazličitijim aranžmanima. Međutim, u Mađarskoj su već odavno, i u znatno većoj mjeri nego u Hrvatskoj, zastupljene obrade starih pjesama vezanih za Božić. Najpoznatija i najpopularnija od njih svakako je *Regőlés*, koju je kao prastari običaj Mađarska televizija prvi puta snimila još 1954. u Zalaszentgyörgyju. Od tada do danas, često i pod nazivom *regősének*, ovaj je običaj – vrlo sličan našim vašangama – praćen karakterističnim ritmom i tekstem u kom se domaćinu želi sretno i uspješno novo ljeto, živnuo do neviđene popularnosti, a njegovu možda najatraktivniju glazbenu izvedbu učinio je autor neponovljivo lijepe rock-opere *István, a király* (Kralj Stjepan) **Levente Szörényi** na zajedničkom albumu *Jeles napok* (Značajni dani) s **Mártom Sebestyén**. I kada je riječ o novim božićnim pjesmama, kojih je u Mađarskoj također mnogo, neke od njih se po svojoj kvaliteti i ljepoti s pravom mogu nazvati vrhunskim, a to što nisu stekle svjetsku slavu mogu zahvaliti samo jezičnoj barijeri. Kada je riječ o osobnom izboru, prvi od njih svakako je album grupe *Kormorán* pod nazivom *A betlehemi csillag üzenete* (Poruka betlehemske zvijezde).

Samo zbog ograničenosti prostora, spomenut ćemo još i prekrasne češke božićne pjesme, kojih je youtube prepun. Utipkate li, recimo, *Nejlepší české vánoční koledy* (Najbolje češke božićne kolede) vaša duša će tijekom više od sat i pol biti preplavljena rapsodijom nestvarno lijepog zvuka, ritma, harmonije i teksta na originalnim narodnim instrumentima i vratiti vas u vrijeme koje je i **Antoninu Dvořáku** poslužilo kao inspiracija za *Slavenske plesove*. Utipkate li isti naziv, samo pod brojem 2, u istom trajanju vas čeka prekrasna »ozbiljna« obrada tradicionalnih čeških božićnih pjesama...

Zaključujući ovu Preporuku, slobodno možemo reći kako su božićne pjesme nešto najljepše što je nastalo u glazbenoj tradiciji kršćanskih naroda; u njih su (često nepoznati) autori sabrali najbolje note i od njih stvorili najljepše ljubavne pjesme posvećene Čovjeku-Bogu. Stoga ovih dana, poput Boleka i Loleka, slobodno tipkajte po glazbenom globusu – prekrasnih božićnih pjesama naći ćete od Islanda do Albanije. Njihova nježnost i toplina pomoći će vam da ih bez problema razumijete.

Z. R.

Idemo li večeras u kazalište? (91)

Bajkovita priča o dobrodušnom djedici

U komadu *Treća želja* češkog dramatika i scenarista **Vratislava Blažeka** ova komedija ima zapravo dublji podtekst od onoga koji se može iščitati na prvi pogled. Petar je po struci inženjer. Unatoč tomu živi u nezavidno skromnim, bolje reći skroz skučenim materijalnim i stambenim prilikama, a kada jednom prigodom u tramvaju ustupi mjesto nekom djedici, zauzvrat od njega dobiva »čarobno zvonce« kojim ga može pozvati u bilo koje doba, a on će mu zauzvrat ispuniti – tri želje.

Bajkoviti siže

Provjeravajući moć čudesnog zvonca Petar proćerda dvije želje, a kada se odluči za ispunjenje treće želje, po savjetu supruge, zatraži od djedice tek toliko – da bude sretan. I doista, uskoro od poduzeća u kojem je zaposlenik dobiva pristojan stan i puno bolje plaćeno mjesto, a na lutriji auto! Ovaj bajkoviti siže, u različitim, vjerujem neizbrojivim inačicama, poznat od davnina, u navedenom je komadu indikativan kao govorenje koje se svodi na inventuru nezadovoljstava radi sve većih društvenih laži i obmana u povodu neispunjenih obećanja i društvenih prilika pod čvrstom kontrolom državno-partijskom stegom u onodobnim zemljama Varšavskog ugovora, depresivnom carstvu tzv. realnog socijalizma, odnosno u članicama Varšavskog pakta, koje su suočene s teškim gospodarskim poteškoćama, gdje se nad ljudima nadvio rigidan, represivni sovjetski model upravljanja u kojem nema mjesta za čovjeka. Pogotovo ako on kani biti suosjećajan, solidaran i pomoći drugom čovjeku koji zbog kritike u poduzeću gubi posao i egzistenciju. Naime, pozvoni li još jednom, četvrti put, onim čudesnim zvoncem, Petar neće zvoniti samo radi svojega prijatelja i tragom vlastite savjesti, već će zvoniti i protiv samoga sebe i izgubiti sve što je do tada dobio, upravo tim, čarobnim zvoncem. Zvoniti ili ne zvoniti – to je, dakle, bilo jedino pitanje njegova mjesta i vremena! Upozoriti na nepravdu koja je učinjena nad čovjekom ili se skriti u mišju rupu i šutjeti?

Iznevjerena poruka

Ovaj paradigmatičan komad napisan je šezdesetih, a u Subotici je igran početkom 1967., dakle, nešto više od godinu dana prije no što izbije studentska pobuna u Beogradu, Zagrebu, Ljubljani, ali i nemiri na Kosovu, što će itekako zazvoniti na uzburu u ovom podneblju. Rukovođeni jakim egalitarnim nabojem, lideri »studentskog pokreta«, podržani intelektualcima oko časopisa *Praxis*, zagovaraju »izvornu čistotu revolucije« i glede

njenih temeljnih uporišta i traže »povratak mladom Marxu«, uz uspostavu tzv. socijalizma s ljudskim licem. U Beogradu studenti grme protiv »crvene buržoazije« i traže socijalnu jednakost, u Zagrebu, gdje je pokret zadobio drukčiji egalitarni smjer, studenti postavljaju i zahtjeve u pogledu hrvatske nacionalne emancipacije, u čemu je značajnu ulogu odigrala *Deklaracija o nazivu i položaju hrvatskog književnog jezika* iz 1967., a na Kosovu, studenti albanske nacionalnosti uz prepoznatljive nacionalne zahtjeve, traže i od toga više, iskorak iz Pokrajine. Nacionalno pitanje pojavilo se u različitim oblicima i u drugim republikama, ali i u Vojvodini, također. I dok su Čehoslovačku okupirale sovjetske i postrojbe Varšavskog ugovora, pokazujući da je jedini socijalizam, onaj diktatorski, »realsocijalizam«, u Jugoslaviji se

Ipak osuda »neprijateljske propagande« – Student-ski vođa »šezdesetosmaških« događaja u Beogradu, **Vladimir Mijanović** osuđen je na dvije godine zatvora, a studenti **Pavluško Imširović**, **Jelka Kljajić**, **Milan Nikolić** i **Danilo Udovički** zbog »neprijateljske propagande« i pokušaja osnivanja »revolucionarne radničke partije«.

PODJELA – Igrokaz *Treća želja*, Vratislav Blažek. Redatelj: Milan Barić, scenograf: **Mihajlo Dejanović**, kostimograf: **Radmila Radojević**. Uloge: **Jevrem Urošević**, **Jelica Vojinović**, **Mirko Huska**, **Slava Bulgakov**, **Aleksandar Ugrinov**, **Persida Ugrinov**, **Vojislav Cinkocki**, **Geza Kopunović**, **Ilija Drašković**, **Mihajlo Jančikin**, **Milan Pinterović**, **Milenko Rastović**, **Katarina Bačlija**, **Petar Radovanović**, **Svetlana Drašković**, **Petar Novaković**, **Lela Lalić**. Premijera: 5. siječnja 1967.

sve više zaoštravalo upravo dugo godina zapostavljano nacionalno pitanje nad kojim se bajalo i kadilo parolama o »bratstvu i jedinstvu«. Tito je prinuđen izraziti »razumijevanje« za kritiku studenata, obećati im poboljšanje uvjeta studiranja, a nakon njegova govora studenti su prekinuli sukobe s policijom, razišli se i revolt se privremeno stišao, ali promjene koje je Tito obećao nikada nisu provedene, pogotovo u oblasti nepovredivosti ljudskih prava, slobode medija i potpuno demokratskog ustroja društva. Zvonjave je, dakle, bilo, ali još uvijek nedovoljno poticajne glede sluha većine pučana. Nešto slično moglo bi se reći i za redateljsku postavku **Milana Barića**, koji je prema mišljenju **Ivanke Rackov**, zapravo, iznevjerio poruku češkog pisca Vratislava Blažeka, budući da je gledateljima pružio tek dio njezina površinskog odblijeska, plitku premdu pitku, bajkovitu priču o dobrodušnom djedici, čudesnom zvonu i Petrovu uspjehu, oglušivši se o sve druge, sudbinske aspekte, ovoga teksta, koji je nudio mnoge izazove glede mogućeg prikazivanja društvene stvarnosti njegova vremena.

Temeljem članka 133. Zakona o socijalnoj zaštiti (*Službeni glasnik Republike Srbije*, br. 24/2011) i članka 30., 31., 32., 33. Statuta Gerontološkog centra, Socijalno-zdravstvene ustanove za zbrinjavanje odraslih osoba iz Subotice, Upravni odbor Gerontološkog centra raspisuje

NATJEČAJ ZA IMENOVANJE RAVNATELJA

Pravo sudjelovanja na Natječaju ima državljanin Republike Srbije koji je stekao visoko obrazovanje na studijama drugog stupnja (master akademske studije, specijalističke akademske studije, specijalističke strukovne studije), odnosno na osnovnim studijama u trajanju od najmanje četiri godine i odgovarajući akademski, odnosno stručni naziv utvrđen u oblasti pravnih, psiholoških, pedagoških i andragoških znanosti, specijalne edukacije i rehabilitacije, socioloških, političkih, ekonomskih ili medicinskih znanosti, i ima najmanje pet godina radnog iskustva u struci.

Kandidat za ravnatelja Ustanove je dužan da, prilikom prijavljivanja na Natječaj, podnese sljedeću dokumentaciju:

- vlastoručno potpisan životopis u dva primjerka;
- original izvoda iz matične knjige rođenih (ne stariji od 6 mjeseci ili trajni);
- original uvjerenja o državljanstvu (ne starije od 6 mjeseci);
- očitanu osobnu kartu;
- uvjerenje o zdravstvenoj sposobnosti;
- uvjerenje o stečenoj stručnoj spremi (ovjerenu kopiju diplome);
- potvrdu o radnom iskustvu u struci;
- program rada za mandatno razdoblje, koji razmatra Upravni odbor u postupku davanja mišljenja za imenovanje ravnatelja i
- uvjerenje da nije podignuta optužnica koja je stala na pravnu snagu, niti se vodi istraga odnosno kazneni postupak protiv kandidata (dokument ne može biti stariji od dva mjeseca prije raspisivanja natječaja).

Prijave se dostavljaju u roku od 15 dana od dana objavljivanja Natječaja u dnevnom listu. Prijave slati u zatvorenoj kuverti na adresu: Gerontološki centar, Aleja maršala Tita 31, Subotica, s naznakom »Za Konkurs za imenovanje direktora – ne otvaraj«, uz navođenje imena i prezimena kandidata i adrese stanovanja, a Upravni odbor Ustanove iste će razmatrati u roku od 15 dana od dana završetka Natječaja.

Ravnatelja imenuje Vlada Autonomne Pokrajine Vojvodine na temelju provedenog Natječaja, a po pribavljenom mišljenju Upravnog odbora, na mandatno razdoblje od četiri godine.

Neblagovremene i nepotpune prijave se neće razmatrati.

Predsjednik Upravnog odbora
Konstantin Davidović, dipl. ekonomist
v. r.

Priredba za Materice i Oce u Subotici

Uzori djeci

Proslavili smo Materice. A za vikend ćemo i Oce. Lijepo je kad se u vrijeme došašća sjetimo svojih mama, tata, majki dida i svih ostalih koje volimo i koji nam mogu biti uzori. Tako svake godine djeca župe svetog Roka u Subotici i mališani iz vrtića *Marija Petković Sunčica* prirede veliku priredbu za Materice i Oce. U subotu, 16. prosinca, u velikoj dvorani HKC-a *Bunjevačko kolo* okupio se veliki broj ljudi i djece. Pjevalo se, glumilo, recitalo, sviralo, smijalo ali i plakalo od ponosa i sreće. Toliko je bilo dobro da se još i sad prepričava. Ne zna se što je bilo bolje: predstava vrtićanaca *Dica lipog Jerka* ili pjevanje župnog zbora, mali tamburaši ili odlični recitatori, šale srednjoškolaca ili igrokaz o *Fatinskom ukazanju*... sve je bilo bogato, svečano i lijepo. Uvjerite se i na slikama.

A kako ste vi proslavili Materice?

B. I.

**ZIMSKI
VAŠAR**

Toth optika

SUBOTICA
024/ 551 045

Nagrada za **Leonu Matković**

 S dodjele nagrada: sedma s lijeva Leona Matković i do nje, nastavnica hrvatskog jezika Ivana Matić

Leona Matković, učenica 8. h razreda OŠ *Matko Vuković* iz Subotice jedna je od dobitnica pokrajinske nagrade *Talenti 2017*. Ona je dobila nagradu za vrhunske rezultate iz područja hrvatskoga jezika. Nagrađena je i njezina mentorica, profesorica hrvatskog jezika i književnosti **Ivana Matić**.

Učenike i učenice osnovnih i srednjih škola iz AP Vojvodine, koji su postigli vrhunske rezultate na republičkim i međunarodnim natjecanjima u ovoj školskoj godini i njihove mentore, Pokrajinska vlada i Pokrajinsko tajništvo za sport i omladinu nagradili su novčanim nagradama, diplomama i pohvalama. Svečano

uručenje nagrada održano je prošloga tjedna, gde su najbolji učenici u oblasti znanosti, tehnike, jezika i književnosti, likovne i muzičke umjetnosti predstavljeni sa svojim rezultatima.

Ove je godine pet darovitih učenika dobilo specijalne diplome s novčanim nagradama od po 50 tisuća dinara, 72 učenika je dobilo diplome i novčane nagrade u iznosu 25 tisuća dinara (u ovoj skupini je i Leona), 78 mentora diplome i novčane nagrade od po 12 tisuća dinara, a dva orkestra i 93 učenika su dobili pohvale.

D. B. P.

Dragi čitatelji *Hrckovih* stranica!

Znam da ste današnji dan duuuugooo čekali, i evo ga. Osvanuo je! Za sve one koji ne znaju (ako ih ima) danas počinje zimski raspust! Jeee! Kraj je školi, ali ne i pripremama za Božić. Stoga sada kada nemate valjanih izgovora za pomoći roditeljima, primite se posla i pomozite. Mobiteli mogu malo i odmoriti. Vrijeme je Božića i obiteljskog zajedništva, pa se potrudite biti dio te priče. Nemojte zaboraviti u nedjelju tati čestitati Oce, a toga dana je ove godine i Badnji dan. Ako još niste, okitite bor i nemojte zaboraviti da je glavni lik Božića mali Isus.

Evo i nekih starih izreka koje možete podijeliti s bližnjima:
Danas (u petak) »Danas dan, sutra dan, prikosutra Badnji dan!«

Sutra (u subotu) »Danas brica, sutra nožić, a prikosutra Božić!«

Svima želim sretan i blagoslovljen Božić!

Izdajem apartmane u Novom Vinodolskom. www.apartmani-karasic.com
Prodaje se apartman od 36 m ² u Jadranovu, 5 km od Crikvenice. Tel.: 024-4527-499, 064-18-39-591.
Prodajem perjani jastuk 80x120 s odgovarajućom novom ručno šivanom salvetskom krevetnom (dvije navlake za jastuk i dvije navlake za jorgan). Cijena po dogovoru. Tel.: 060 5402733.
Prodajem stroj šivaće marke Bagat s ormančićem, visoki sjaj, orahovina. Tel.: 069 2887213.
Prodajem ručno štrikaći stroj Empisal skoro nov – stolni. Katarina Turkal. 025 5742 136.
Izdajem garsonjeru u Zemunu. Povoljno za dva člana ili studenta. Lokacija Zemun. Tel.: 011 3077036.
Prodaje se drvena vaga s tegovima, ojačana željezom. Mjeri do 500 kg. U Subotici. Tel.: 064 3910112.
Tročlana obitelj prima na dvorbu stare osobe za mirovinu ili nekretninu. Tel.: 062 1941729.
Tražim ozbiljnu žensku osobu za dvorbu bračnog para u Svetozar Miletiću za nekretninu. Tel.: 00385 32832310
Prodaje se stan na Radijalcu od 52 m ² . Tel.: 069 2887213.
Izdajem stan na Srednjacima, Zagreb, 25m ² , topla voda, centralno grijanje, interfon. Tel.: 063 596840 i 024 547204.

U Somboru prodajem kompletno završenu termoizoliranu veću katnicu sa suterenom, garažom, ljetnom kuhinjom, svim komunalijama i CG u centru grada. Tel.: 025 5449220; 064 2808432.

Starija kuća (4 sobe, ručao, 2 kupao, kuhinja, ostava) + sporedna zgrada (ljetna kuhinja, soba, kupao) se prodaje ili mijenja za stan ili kuću u Zagrebu (centar). Tel.: 024 754760 ili 064 2394757.

Uzimam zemlju u zakup, Klisa, Stari i Novi Žednik, Mala Bosna, Subotica. Plaćam 12 metara po jutru. Tel.: 064 305 14 88

Ozbiljan muškarac, Hrvat iz Hrvatske, umirovljenik, želi upoznati ozbiljnu ženu do 55 godina. Tel.: 099-1958-444 (HR) i 064-041-5760 (SRB). Pošaljite za početak SMS.

Hrvat, katolik, 61 godinu, umirovljenik s dobrim primanjima, grad Slavenska Orahovica, kuća, automobil, vitalan, zgodan, traži ženu – katolkinju za brak, bez djece, koja ima do 57 godina. Pošaljite za početak SMS poruku na 063-766-88-08. Josip, Hrvatska, Slavenska Orahovica kod Osijeka.

U predgrađu Subotice prodajem trosobnu katnicu sa suterenom. Parket u svim sobama, dvije kupao, legalizirano, sa svim priključcima. Plac 560 m². Moguća i zamjena za slično u okolici Zagreba. Tel.: 062-332-247.

Povoljno se prodaje legaliziran objekt na parceli od 510 m² u Somborskoj ulici br. 67. Kod dvije pruge, komplet opremljen za nastavak radova male privrede, trofazna struja, gradska voda, priključak na plin. Tel.: 063-551-871.

Natječaj za kratku priču

Hrvatsko kulturno-umjetničko prosvjetno društvo *Stanislav Prepek* iz Novog Sada raspisuje natječaj za kratku priču. Natječaj je javni, a pravo sudjelovanja imaju svi građani Republike Srbije, te iz inozemstva, koji pišu standardnim hrvatskim jezikom. Tema priče je slobodna.

Autori mogu poslati do tri neobjavljene priče, a uz to trebaju navesti svoje puno ime i prezime, broj telefona i adresu, te priložiti svoju fotografiju i kratak životopis. Priče pod pseudonimom neće biti objavljene, kao ni ulomci iz većih proznih cjelina ili već objavljeni radovi te radovi poslani na druge natječe.

Priče se ne honoriraju, a rukopisi se ne vraćaju. Priča može imati najviše 8.000 znakova (s prazninama), u programskom jeziku Word, u fontu Times New Roman i veličini fonta 12.

Priča se šalje poštom, na CD-u, uz prilaganje ispisa na papiru, na adresu: HKUPD *Stanislav Prepek*, Cara Dušana 4, 21 000 Novi Sad ili na e-mail adresu: natjecaji.stanislav.prepek@gmail.com, pri čemu u rubrici *subject* treba naznačiti ime i prezime autora.

Rok slanja priče je 1. kolovoza 2018. godine.

Peteročlano uredništvo odabrat će najbolje radove za Zbirku kratkih priča *Prepekova jesen 2018.*, koja će biti tiskana od strane Društva, te će tročlani žiri rangirati prve tri.

Na promociji Zbirke, predviđenoj za listopad 2018. godine, uz prigodni program članova HKUPD-a *Stanislav Prepek*, prvo-plasirane tri priče će pročitati autori.

Krešimir Tkalc,

predsjednik HKUPD-a *Stanislav Prepek*, Novi Sad

Besplatni mali oglasi uz kupon iz Hrvatske riječi koji VAŽI DO 27. 12. 2017.

Poštovani čitatelji našeg i vašeg tjednika, i dalje nastavljamo objavljivati rubrike malih oglasa u kojima možete objavljivati sve ono što želite prodati, mijenjati, kupiti ili darovati. Jedini uvjet za objavu vašeg malog oglasa je priloženi kupon kojega objavljujemo u svakom broju *Hrvatske riječi*.
Duljina malog oglasa ne smije prelaziti više od 30 riječi.

Uredništvo

Hrvatska likovna udruga *CroArt* prodaje umjetničke slike, djela članova udruge. Zainteresirani se mogu javiti predsjedniku udruge.
Tel.: +381 24 529 745; mobil: +381 63 518 218;
e-mail: horvat.josip.su@gmail.com

HKC *Bunjevačko kolo*, Likovni odjel, prodaje slike svojih članova. Slike se mogu vidjeti u prostorijama Centra, Ul. Preradovićeve 4, radnim danom od 8 do 14 sati. Tel: 024/556-898 ili 555-589.

AKCIJA!

SG

internet

već od
649 din

SUBOTICA KARADORDEV PUT 2 TEL: 024/555765 WWW.TIPPNET.RS

DSHV tiskao kalendar za 2018.

O bogatoj povijesti političkog djelovanja Hrvata u Vojvodini

Demokratski savez Hrvata u Vojvodini uspio je i ove godine tiskati veliki zidni kalendar za 2018. godinu. Na 12 listova kratkim tekstovima i pratećim likovnim ilustracijama prikazuju se najvažnije »postaje« iz višestoljetne i bogate povijesti političkog djelovanja Hrvata u Vojvodini, povijesti o kojoj se još uvijek nedovoljno zna i koju mnogi danas namjerno prešućuju. Povijest je to političkoga djelovanja vojvođanskih Hrvata čiju baštinu nasljeđuje i Demokratski savez Hrvata u Vojvodini, danas jedini relevantni politički čimbenik među vojvođanskim Hrvatima.

Kalendar DSHV-a za 2018. godinu djelo je autorskog tima na čelu s prof. dr. art. **Darkom Vukovićem**, dizajnerom i profesorom na Akademiji umjetnosti u Novom Sadu, te suradnika dr. sc. **Maria Bare**, dr. sc. **Slavena Bačića** te profesora **Vladimira Nimčevića** i **Tomislava Žigmanova**, koji su autori pratećih kratkih tekstova. Povijest političkih djelovanja Hrvata u Vojvodini prikazana je kronološkim redoslijedom, a uz kratki opis povijesnog razdoblja, aktera, događaja, procesa... Kalendar je i bogato ilustriran sadržajima iz povijesti toponimskih ishodišta, događaja te političkih pravaka (**Ago Mamužić, Živko Bertić, Lajčo Budanović, Blaško Rajić, Mišo Brajac, Josip Vuković Đido, Geza Tikvicki...**).

Mjesec siječanj donosi prilog o zacijelo najvećoj političkoj osobnosti vojvođanskih Hrvata – banu **Josipu Jelačiću** iz Petrovaradina. Još dva mjeseca – veljača i ožujak – govore o političkom djelovanju Hrvata u Vojvodini u XIX. stoljeću: o počecima nacionalne emancipacije bačkih Hrvata te o političkom životu u Srijemu koncem XIX. stoljeća. Mjesec travanj posvećen je borbi za prava radnika i siromašnih početkom XX. stoljeća, a svibanj političkom djelovanju pred završetak Prvog svjetskog rata, osobito u Bačkoj i Subotici. O *Starčevačkoj republici* 1919. govori prilog za lipanj, a kalendarski list za srpanj prikazuje politička gibanja 1920-ih glede obrane nacionalnoga identiteta Hrvata u Vojvodini. Proslava tisućugodišnjice Hrvatskog Kraljev-

stva 1925. u gradovima u Vojvodini kalendarska je tema za kolovoz, dok se za rujan govori o aktivnostima glede nacionalne-političke afirmacije 1930-ih. Prve godine poslije Drugoga svjetskog rata i političko djelovanje te rezultati istih tema su za listopad, a o Hrvatskom proljeću i Hrvatima u Vojvodini govori se u kalendarskom listu za studeni. Posljednji mjesec u godini – prosinac, posvećen je najnovijoj stranici u povijesti političkog djelovanja – osnutku DSHV-a 1990.

I ove godine u kalendaru DSHV-a za 2018. godinu označeni su svi blagdani i praznici koji se slave i obilježavaju u Srbiji i Hrvatskoj, kao i praznici hrvatske zajednice u Srbiji, a dodan je i katolički kalendar. Na taj način ovaj, vizualno veoma dopadljiv, kalendar pruža sve potrebne informacije o hrvatskoj zajednici važnim datumima na jednom mjestu. Kalendar se može dobiti u prostorijama Demokratskog saveza Hrvata u Vojvodini (Subotica, Beogradska cesta 31) kao i kod aktivista po mjestima.

POGLED S TRIBINA

Modrić

Iako smo pomislili kako je u prošlotjednom *Pogledu* doslovno ispisan potpuni ovogodišnji nogometni summarum, nagrada za najboljeg igrača nedavno završenog Svjetskog klupskog

prvenstva pripala je kapetanu hrvatske reprezentacije i veznjaku *Real Madrida*, **Luki Modriću**, pa eto male, radosne dopune.

Član elitnog TOP 5 kluba najboljih svjetskih nogometaša za proteklu 2017. godinu, službeno najbolji vezni igrač, svojim odličnim igrama i golemim učinkom pridonio je osvajanju naslova svjetskih klupskih prvaka za kraljevski klub na 14. izdanju ovog interkontinentalnog natjecanja pod okriljem FIFA-e, održanom prošlog tjedna u Ujedinjenim Arapskim Emiratima.

Sjajnim loptama koje imaju oči, asistencijama i organizaciji igre, »Luka nacional« je još jednom pokazao svoje veliko nogometno majstorstvo, a naslov najboljeg mu je posve zaslužno pripao s obzirom na to da je proglašen prvim igračem polufinala i finala.

Susretima 20. kola pala je zavjesa na prvi dio prvenstva u HNL, pa će nogometaši već po ostvarenim rezultatima i zaslugama u različitom rasporedu otići na zimski odmor. Najzadovoljniji su zasigurno *dinamovci* jer će proljeće dočekati na suverenoj prvoj poziciji (15 pobjeda, 5 neodlučenih) s 50 bodova, čak 12 više od drugoplasiranog *Hajduka* (11 pobjeda, 5 neodlučenih, 4 poraza). Treći je *Osijek* (9,9,2), dok je razočaranje svojim navijačima priredila *Rijeka* (11,2,7), aktualni branitelj naslova i jedini hrvatski predstavnik u Europi ove jeseni.

Donji dom predvodi debitant u 1. HNL, zagrebački *Rudeš* s osvojenih 12 bodova (2,6,12) kojemu proljeće donosi tešku neizvjesnu borbu za goli prvoligaški život, dok dobar dio nastavka prvenstva mirno neće spavati ni nogometaši *Cibalie* (5,2,13) i *Istre 1961* (4,5,11) koji na kontu imaju 20 bodova.

Nogomet polako odlazi u zavjetrinu nadolazećih sportskih događanja i polagano prepušta vodeću palicu rukometu, jer je 13. Europsko prvenstvo za muškarce, kojemu je u siječnju 2018. domaćin Hrvatska, sve bliže.

Fokus sportske javnosti bit će usmjeren na četiri hrvatska grada (Zagreb, Split, Varaždin i Poreč), a svi ljubitelji ovog dinamičnog i atraktivnog sporta moći će uživati u majstorijama najboljih europskih igrača. Jedan od najvećih hrvatskih trenera u povijesti **Lino Červar** ponovno će predvoditi reprezentaciju svoje zemlje u pohodu na jedino odličje koje Hrvatskoj nedostaje u impresivnoj šampionskoj kolekciji. Naslovu prvaka Europe.

Modrić je bio najbolji u Emiratima, neka rukometaši budu najbolji u svojoj Hrvatskoj.

M. D.

Natječaj KLD Rešetari

KLD *Rešetari* je raspisalo Natječaj za XXI. zbornik pjesama hrvatskih pjesnika koji žive u iseljenuštvu i članova Književne sekcije 2 9 2 KLD *Rešetari* iz Rešetara. Svaki pjesnik sudjeluje s trima pjesmama. Pjesme trebaju biti pisane standardnim hrvatskim književnim jezikom ili dijalektom hrvatskoga jezika kojim se govori u kraju gdje živi pjesnik. Pisati na računalu te dostaviti na e-mail adresu ili pisaćim strojem na papiru A4 formata (jedna pjesma – jedna stranica) na adresu Društva. Uz pjesme svaki autor treba poslati svoj kratki životopis do šest rečenica (datum i mjesto rođenja, stručna sprema, posao koji sada radi, gdje i kada su mu objavljeni radovi te adresa stanovanja).

Generalni pokrovitelj Susreta je predsjednica Republike Hrvatske, a pokrovitelji Zbornika pjesama Hrvatska matica iseljenika i Brodsko-posavska uz Poglavarstvo Općine Rešetari. Izdavač Zbornika je KLD *Rešetari* Rešetari, a urednik **Ivan De Villa**. Izbor radova će izvršiti: mr. sc. **Ivan Slišurić**, prof. književnik, Nova Gradiška; dr. sc. **Stjepan Blažetin**, prof. književnik, Pečuh; mr. sc. **Đuro Vidmarović**, književnik, Zagreb.

Također, objavljen je i Natječaj za XI. zbornik pjesama mladih hrvatskih pjesnika, mladih od 18 godina, koji žive u iseljenuštvu i mladih članova Književne sekcije 2 9 2 KLD *Rešetari* iz Rešetara. Mladi autori radove trebaju slati na e-mail adresu ili adresu Društva do 15. siječnja iduće godine.

Radove slati na adresu:

KLD REŠETARI
Vladimira Nazora 30
REŠETARI
35400 NOVA GRADIŠKA
H R V A T S K A
e-mail: devillaivan@gmail.com

Predsjednik NK *Jedinstvo* 1947 Vladimir Kljajić

Opstaju zahvaljujući pojedincima

Na stadionu NK *Jedinstvo* u Kolutu ništa se ne događa već dulje od pola godine. Privremeno su zamrznute i natjecateljske aktivnosti. Poput velikog broja klubova u selima Zapadnobačkog okruga i kolutsko *Jedinstvo* je žrtva financijskog kraha gospodarskih subjekata i sveopće krize u ruralnim sredinama. Jedan od rijetkih koji usprkos teškim problemima nisu digli ruke od kluba je čovjek koji ne zna što znači neću ili ne mogu, srce i duša *Jedinstva* 1947, sadašnji predsjednik **Vladimir Kljajić**.

»Volio bih biti samo predsjednik, ali nije mi suđeno. Po potrebi sam i trener i administrativac, a u nedostatku igrača često sam u poziciji da i u ovim godinama zauzmem poziciju vratara. U *Jedinstvu* su i u prošlosti igrali nogometaši iz Bezdana, Berega, Gakova, Rastine, Prigrevice i Sombora. Samo, razlika je što smo u prošlosti iz tih mjesta dovodili najkvalitetnije, kako bismo pojačali ekipu, a danas dovodimo one koji uopće i hoće doći«, kaže Kljajić.

Jedinstvu su najveći problem financije.

»Ono što dobijemo iz općinskog proračuna dostatno je samo za troškove natjecanja, odnosno za plaćanje sudaca i delegata kad smo domaćini, te za kotizacije, takse i slično. Za opremu, te troškove prijevoza kad gostujemo, vapno za obilježavanje terena, gorivo za košenje travnjaka, utrošenu struju i slično iz vlastitih džepova plaća nas nekoliko zaljubljenika u klub. Što je najžalosnije, MZ Kolut potpuno je nezainteresirana za ikakav vid suradnje s klubom, tako da nemamo pomoći niti od onih kojima ne bi trebalo biti svejedno okuplja li *Jedinstvo* izvjestan broj mladih ljudi na sportskim aktivnostima ili ih prepušta ulici. Dakle, sam po sebi se nameće zaključak da nam je financiranje gorući problem. Odgovorno tvrdim da bismo ponovno pokrenuli natjecateljske aktivnosti ukoliko bismo u svojoj sredini imali i minimum pomoći, bilo od MZ, bilo od rijetkih gospodarstvenika koji posluju u našem selu«, kaže Kljajić.

Poput mnogih sportskih radnika staroga kova, ne može se pomiriti sa, po njemu prevelikim, uplivom političara i kontroverznih biznismena u sportske klubove.

»Nažalost, politika je danas sveprisutna u našim životima, pa tako i u sportu. Štoga tko rekao, sportski klubovi najviše i ovise o politici. Podrazumijeva se da su novci tamo gdje je opcija na vlasti, pa se dužnosnici u klubovima jako trude dodvoriti vladajućim garniturama. Danas, ukoliko želite osigurati bilo kakvog sponzora, morate se unaprijed pomiriti s tim da je i on član neke od stranaka vladajuće koalicije, a ukoliko baš i nije deklariran kao takav, bar je pod njihovim velikim utjecajem. Kako sam već rekao, politika ne bi trebala biti prisutna u klubovima, ali kad smo već tu gdje jesmo, trebalo bi ju ograničiti na pomoć klubu, a nipošto se ne bi smjelo dopustiti da političari i njima bliski kontroverzni gospodarstveni-

ci upravljaju klubovima preko svojih marioneta i da postavljaju i smjenjuju dužnosnike. Oduvijek sam bio za to da sport vode sportaši. Dakle, osobno bih napisao jedno veliko ne i politici i prljavim novcima u sportu«, kaže Kljajić.

Brine ga i situacija za koju ne vidi rješenje u bliskoj budućnosti, ukoliko se populacijska politika iz korijena ne promijeni.

»Danas u Kolutu nemamo dovoljno nogometaša za potrebe *Jedinstva* 1947, pa ćemo i dalje morati računati na pojačanja iz susjednih mjesta. Stanje u selu je alarmantno. Kolut je bio jedno od boljih i uspješnijih sela u okolini, danas je na dnu dna. Poslije katastrofalnih, a osobito za ruralne sredine fatalnih privatizacija, kod nas više ne radi niti jedno poduzeće. Skoro sav privatluk sveo se na nekoliko trgovinskih radnji, a poljoprivreda je na najnižim granama otkad znam za sebe. Omladina, suočena s ovakvim stanjem, u nedostatku posla napušta selo u potrazi za boljitkom. I ono malo što ostaje, valjda pod utjecajem općega stanja u državi, nekako je bezvoljno, potpuno nezainteresirano za sport. Nema više ni nekih velikih druženja, kao da su svi robovi računala, tableta i telefona. Možda zbog neimanja svih tih naprava, u vrijeme mojih i starijih generacija Kolut se ponosio svojim sportašima, okupljenim u NK *Jedinstvo*, RK *Omladinac*, ŽRK *Kolut*, koji se natjecao u najvišem rangu bivše države SRJ, a u mjestu je djelovalo i još nekoliko sportskih sekcija. Ukoliko usporedimo veličinu pobrojanih klubova iz ondašnjeg Koluta s današnjim, kad je ostao samo nogometni, a i on se ove sezone ne natječe, sam po sebi se nameće zaključak da je naše selo praktički sportski mrtvac«, rezonira Kljajić.

Pa ipak, čovjek njegovog kova se ne predaje. S nekoliko istomišljenika provodi brojne aktivnosti u pripremama za ponovno uključanje u ligaško natjecanje u sezoni 2018./19.

»U Kolutu ima još mojih istomišljenika. Trenutačno prikupljamo čepove od *jelen* piva. Ovu akciju smo pokrenuli kako bismo prikupili 10.000 komada i tako obnovili opremu, jer trenutačno imamo samo jednu garnituru dresova, kupljenu prije nekoliko godina. Planiramo održati izbornu skupštinu, a novom rukovodstvu prioritetna zadaća će biti okupljanje ekipe za narednu natjecateljsku sezonu. U tom smislu već smo s nekoliko igrača iz okolnih mjesta razgovarali o njihovom pristupanju *Jedinstvu*. Pristali su, pa ćemo opet, u duhu naše tradicije, imati ekipu koju će tvoriti Srbi, Hrvati i Mađari. Drago mi je što će ti dečki igrati za nas bez ikakve nadoknade. S druge strane, žao mi je zbog očajnog odnosa lokalne zajednice prema klubu, zbog potpune nezainteresiranosti za njegovu sudbinu. Stoga se i pitam, je li klub bitan samo nekolicini nogometašnih zanesenjaka ili bar nešto znači i našem mjestu?«, završava priču Kljajić.

Ivan Andrašić

U NEKOLIKO SLIKA Božićni domjenak u konzulatu RH u Subotici

Iz Ivković šora

Dolazi

piše: Branko Ivković

Av, čeljadi moja mene, kogod cigurno ureko. Ovi sumorni kišni dana za čeg se uvatim sve se pokvari jal satare.. Niki dan ispraćam Peru i naslonio se na tarabe a one se slomile. Moro sam po toj zimi naispravljat klinaca, oparat jednu lecu sa starog čardaka, skrojiti je i zakovat. Vamo, pila mi nika rđava da je Bog dragi sačuva, svaki treći zub joj fali, ta šta divanit, muka jedna pa gotovo. Jeste da divane da krpež kuću drži, al jevo ja se vako krpim već skoro tridest lita, pa majkuša mu dokleg? Niki dan malo ću spremić avliju prid disnotor, čisto nako da se ne pada priko koji kakog drloga, latio se pa ću namistit katlanku a ona se provalila, mož stat u nju moja glava, a to borme nije ni mala jama. Moro sam oma nač jedno bure, jedva sam ga isplako od mog rođe Jose, pa ded oma majstoriši novu. Doduše, nemam se ni šta baš žaliti. Sam sam kriv, a u ovu je još moj bačo Đeno u njegovoj mladosti kuvo krumpir i bundeve za svinje. Em sam se smrzo, em mi stalno Joso visio nad glavom i »poučno« me svitovo kako sam to tribo na vrime rišit, a ne sad prid disnotor i cilo vrime sam ga moro slušat jel kaki je još će se naduvat kugod pućak i spopast bure pa ga odnet kući. Sićam se još kad sam bio dite, čeljadi moja, kad je još naš Ivković šor bio pun svita i salaša, oma me nika milina obuzela. Išli smo po prelima na svaki salaš, to se družilo, divanilo, doduše svakakog divana je bilo, al ni se sidilo prid ovim kompjutorima jel televizorima sa šurnajst programa a svi se moraju posebno plaćat. Majke i dide su sidile u pročelju, kartanija je bila samo taka, služilo se na jednoj nogi, stoječki, babo je viko, a u pet je i šanta igrala... Bože... Te miline! A i mi dica smo se sigrali po ciloj sobi, nije onda bilo svakaki andramolja da se na nji tribalo pazit obaško. Na srid sobe pod pendžerom je bijo astal, na zidu izmed dva pendžera je visila sveta slika i lampaš ispod slimena, a s obadvi strane astala su bile dvi tišljerske klupe a iza klupa su, sićam se kugod danas, bila dva otomana na koje je moja majka bila najviše ponosna jel je, kazla je ona, to bilo zdravo gospocki imat otoman i na salašu. Dida je bio zdravo bisan, doduše na nji, imali su nike ispečene ražene noge od zdravo tvrdog drveta pa kad je on išo noćom po mraku napolje čerez sebe uvijek je maznio palac o jednu od ti noga. Kazo je da će se jedared tako razgoropadit kad ga doboli da će ji iznet na srid avlije i iscipat, al nikad nije. Mi dica smo zdravo volili otomane, oni su jedini imali federe. Kad nema nikog u sobi, a mi u skakanje. Doduše, jedan je bio dosta otpečen pa je i virio i ako nisi pazio, mogo si ubost nezgodno misto. A kad smo »naorali«, onda smo dobili »polazak« u ćošu kod zapečka, tek tamo smo se potajno džapali i cirikali. E, to su bila vrimena a ne sad. Unuka od sedam godina izvadi mobilni telefon velik kugod mala vrata od cripane peći i samo u njeg gleda... Di će nam kraj, čeljadi? Privladala gospoština, ja vam kažem. Ajd, zbogom. I lipo provedite svece.

Bač Ivin štodir

Lići se ako možeš

piše: Ivan Andrašić

Evo, ostalo jedva nedilju dana, pa će i Božić. Bač Iva još uvijek ne zna oće li jim cure dojt, jal neće. Za svaki slučaj, njegova se la-tila kolača, pa veli ako i ne dojd, nji dvoj će na Stipana sist na ranji ajziban, pa u varoš ko nji. Tako će lipo provest skoro cili dan š njima, a još će stignit dojt natrag na Ivana. Za dram se sporazumili, ni jim se mililo provest tako veliki svetac brez nji. Veli njegove neće je smetat, otiće ko doktorice pa nek mu ispiše recepte za medecine, moglo bi mu ji nestat baš nikako izmeđ Božića i Nove, pa nek ima doma, ko zna ko će ti dana radit, ko neće. Baš na Božić će bit pune dvi godine otkako mu srce stalo radit kako ne triba, pa ga odneli i u varoš u bolnicu. Ti dani mu prošli ko da sanja, ne volji ji se više ni sićat. Al džaba, malo, malo, pa ga jal srce, jal glava podsitu na nji i na no što mu rekla doktorica ka će ga pušćat doma. Podsiti ga noto i svaki put ka otide ko njoje na kontrolu. Dala mu i rpu medecina što će morat pit dok živi. A država izdašna, skoro polak ji dobije zabad-va. Ne druge mora platit u pateke. Vrimenom vidijo da ni što država časti baš i nisu skupi, svi zajedno koštu manje neg jedan o ni što mora platit sam. Jedino dobro što stalno isto koštu, a ne ko struja, malo malo, pa skuplja. Došo u abolantu, gužva kaku skoro ni vidijo. Veli ostaviće legetimaciju ko i uvijek u poslidnje vrime, pa će mu jedna jal druga doktorica ispisat recepte za medecine i on će ji dojt samo uzet pridveće. Došo na pendžerić, na što prima legetimacije veli ne mož ji više ostavljat tako kako se ostavljalo dosad i kako se svi navadili, mora se pridat rano ujutru, pa sist i čekat. I još kaže, danas se legetimacije više ne primu, sutra doktorica neće radit, koliko razumijo brog nikake krsne slave, mora dobro podranit priksutra, pridat legetimaciju i čekat da ga prozovu, pa sam otit ko doktorice, misli se ko da je jako željan vidit. Uvatijo zraka i taman tijo ništa odvratit, al ga probolo u prsa, pa se samo okrenijo i ošo doma. Eto, jedna jim doktorica ope ošla, neće radit jedno godinu ipo dana, baš njegova. Vi iz varoši, iz njevoga Doma zdravlja, neće ni poslat kogagod da je zami-nji, velu nemu dosta ni oni, a država ne da da makar na zamenu oma zaposlu koga drugoga. Iskali oni, napismeno, al dok se sve to obradi, projde i dvi godine. Vada sapu da će dotle štogoda o bolesnika pou-mirat, štogoda otselit, a i njegova doktorica će dojt natrag na posov, pa jim niko novi neće ni tribat. Jedino se može desit, a noto oni i ne štodiru, da dotle otide va druga doktorica. I tako, odvud, onud, u njegovomu selu će ope radit samo jedna. A svetaca, ne zna se više jal crkveni jal državni, to mu u poslidnje vrime izgleda isto, što dalje sve više. I nisu to više ni sveci kaki bili u Titino vrime. Onda ji slavili svi, ve danas samo općinari, učitelji, doktori i poštaši. nadničari radu ko da i nisu sveci. Tako će jim i u abolante zauvik ostat gužve. Nus-put samo u pateke kupijo jednu medecinu što brež njoje ne smije ni dana. Baš se potrefilo, najskuplju o ni što država časti.

RECEPT NA TACNI

Kuglice kao pahuljice

Blagdani i snijeg su već ustaljena željena kombinacija. Založena vatra, obitelj na okupu, a vani pada snijeg. Upravo, ljepše od toga ne može. Koliko volimo snijeg i pahulje u ovo doba godine pokazuje i činjenica da nam nisu dovoljne samo vani, nego pravimo ukrase od pahulja koje stavljamo na bor, na prozor, oko svijećnjaka, pletemo ih na džempere, a možemo ih staviti i na trpezu, ako nika-ko drugačije ono u obliku raffaello kuglica. Sjajna, ukusna i prikladna poslastica na blagdanskoj tacni.

Potrebno: 250 g šećera / 400 g mlijeka u prahu / 250 g maslaca / 2 dl vode / 200 g kokosovog brašna / 100 g prže-nih badema ili lješnjaka.

Postupak: Vodu i šećer ušpinovati na vatri dok se šećer skroz ne otopi, te dodati puter. Kada se i maslac istopi, po-stupno, uz miješanje, dodavati kokosovo brašno i mlijeko u prahu. Smjesu ostaviti da se ohladi te oblikovati kuglice, puniti ih komadićem badema ili liješnjaka i uvaljati ih u ko-s.

Napomena: Ukoliko ih pripremate ranije, obavezno ih sakrijte jer su neodoljive i blagdanska trpeza bi mogla biti uskraćena uslijed najezde nezasićih ukućana.

Gorana Koporan

**PETAK
22.12.2017.**

06:54 Dobro jutro, Hrvatska
06:59 Vijesti
07:10 Dobro jutro, Hrvatska
08:00 Vijesti
08:11 Dobro jutro, Hrvatska
09:01 Vijesti
10:22 Dr. Bergmann, seoski liječnik
11:10 Riječ i život
12:00 Dnevnik 1
12:26 Zaljubljena u Ramona
13:14 Dr. Oz
14:01 Normalan život
15:00 Dobar dan, Hrvatska
16:00 Detektiv Murdoch
17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
17:43 Kod nas doma
18:10 Daj pet
19:00 Dnevnik 2
19:46 Tema dana
20:05 Pokaži ljubav: Moja učiteljica zove se Nada - humanitarna akcija
21:40 Kad ljubav udari u glavu, britansko-francuski film
23:20 Dnevnik 3
23:54 Dobra žena
00:39 Detektiv Murdoch
01:22 Don Matteo
02:12 Kraljević na dar, američki film
03:36 Skica za portret
03:48 Žene, povjerljivo!
04:39 Znanstveni krugovi
05:04 Kod nas doma
05:49 Zaljubljena u Ramona

05:47 Regionalni dnevnik
06:27 Mali detektori i tajna Bijele dame, serija
06:59 Juhuhu
09:19 Pripovjedač bajki, crtana serija
09:51 Školski sat: Svi putovi vode u Rim, a putokazi su na latinskom
10:24 Degrassi
10:48 U drugom svijetu, serija za mlade
11:16 Paul O'Grady i ljubav prema psima
11:44 Ubojstvo, napisala je
12:29 Ikone 20. stoljeća
12:36 Veličanstveni kolači Fione Cairns, dokumentarna serija
13:22 Moć cvijeća: Povijest, kratki dokumentarni film
13:28 Divlji svijetovi: Otoci

Južnog Atlantika, kratki dokumentarni film
13:38 Kraljević na dar, američki film
15:02 Hit dana
15:11 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć
16:00 Regionalni dnevnik
16:42 Idemo na put s Goranom Milićem: Austrija
17:28 Hit dana
17:34 Male priče o Božiću: Blagdanska hrana, kratki dokumentarni film
17:45 Madonna di Campiglio: Svjetski skijaški kup - slalom
18:20 Košarka, PH
20:05 Umorstva u Midsomeru
21:34 Madonna di Campiglio: Svjetski skijaški kup - slalom
22:09 Vera
23:45 Nestanak
00:45 Sve zbog jednog dječaka
01:06 POPROCK.HR
01:36 Noćni glazbeni program

**SUBOTA
23.12.2017.**

06:43 Klasika mundi: Božićni koncert u Palači HAZU - Hrvatski barokni ansambl, 2016.
07:53 Žigosan, američki film - ciklus klasičnog vesterna
09:30 Dobro jutro, Hrvatska
10:00 Vijesti
10:11 Dobro jutro, Hrvatska
11:09 Kućni ljubimci
11:59 Dnevnik 1
12:25 Veterani mira
13:15 Sigurno u prometu
13:44 Duhovni izazovi
14:18 Prizma
15:38 Zdrav život
16:09 Potrošački kod
16:34 Bonton
17:00 Vijesti u 17
17:18 Manjinski mozaik
17:40 Lijepom našom: Garčin, 1. dio
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:00 LOTO 7/39
20:06 A strana
22:10 Dnevnik 3
22:45 U vrlogu igre, američko-britansko-francuski film
00:49 Srce i duša, film
02:28 Žigosan, američki film
03:58 Doma je sunčano, britanski film
05:33 Skica za prrtet

05:38 Potrošački kod
06:03 Veterani mira
06:48 Prizma

05:59 Regionalni dnevnik
06:39 Mali detektori i tajna Bijele dame, serija
07:12 Juhuhu
09:05 Pripovjedač bajki
09:38 Ljetni kamp
10:28 Lidijina kuhinja
10:56 Male priče o Božiću: Božićna klima, kratki dokumentarni film
11:05 Vrtlarica
11:39 Tajni svijet ljekovitog bilja: Indija, dokumentarna serija
12:30 Špica, riva, korzo
14:19 Krš i lom, američki animirani film
16:00 Regionalni dnevnik
16:28 Smogovci, serija
17:02 Tko pjeva, zlo ne misli - hrvatski film
18:34 Paul O'Grady i ljubav prema psima
18:59 Michel, crtana serija
19:14 HRT TOP 20
20:05 Blizanci, američki film
21:51 Harry Potter: Povijest čarobnjaštva, dokumentarni film
22:49 Motel Bates
23:33 Anđeo iz pakla, serija
23:55 Sutkinja Rebecca, humoristična serija
00:16 Sve zbog jednog dječaka
00:37 Noćni glazbeni program

**NEDJELJA
24.12.2017.**

07:40 Samson i Dalila, američki film
09:47 Biblija
09:58 Rijeka: Misa, prijenos
11:05 Pozitivno
12:00 Dnevnik 1
12:30 Plodovi zemlje
13:25 Rijeka: More
14:00 Nedjeljom u dva
15:04 Mir i dobro
15:30 Wishing Tree, američki film
17:00 Vijesti u 17
17:18 Sigurno u prometu
17:33 Volim Hrvatsku
19:00 Dnevnik 2
19:47 Božićna čestitka kardinala Bozanića u ime HBK
20:00 LOTO 6/45
20:09 Ben Hur, američki film

23:42 Božićne pjesme
23:57 Rijeka: Misa ponoćna, prijenos
01:30 Samson i Dalila, američki film - Zlatna kinoteka
03:32 Nedjeljom u dva
04:27 Wishing Tree, američki film
05:54 Skica za portret
06:09 Plodovi zemlje
06:59 Rijeka: More

05:56 Regionalni dnevnik
06:21 Džepni djedica
06:49 Juhuhu
08:53 Piroi
10:31 Detektiv Murdoch: Murdochov Božić 9B, serija
12:05 Vrtlarica
12:39 Najdraža jela Mary Berry: Predbožićno vrijeme, dokumentarni film
13:09 Paul O'Grady i ljubav prema psima na Božić
14:00 Hachiko - priča o psu, američki film
16:00 Četiri dana u prosincu, dokumentarni film
16:25 Luka i prijatelji: Božić
16:52 Anđeli, dokumentarni film
17:22 Tiha noć u Vukovaru, snimka
18:43 Maher za tehnologiju
19:31 Garaža - božićna: Fides
20:05 Viktorija, serija
21:00 Ja u ljubav vjerujem, američki film
23:02 Graham Norton i gosti
23:52 Divan život, američki film
01:57 Sve zbog jednog dječaka
02:18 Noćni glazbeni program

**PONEDJELJAK
25.12.2017.**

07:49 Divan život, američki film
09:57 Zagreb: Božićna misa, prijenos
11:32 Božićne pjesme
11:55 Vatikan: Urbi et orbi, prijenos
12:35 Dnevnik 1
13:00 Božićni koncert Zbora HRT-a
13:24 10 zapovijedi, američki film

17:00 Vijesti u 17
17:20 Kod nas doma
17:35 Ko te šiša, humoristična serija božićna epizoda
18:08 Potjera
19:00 Dnevnik 2
19:47 Tema dana
20:05 Sve najbolje, hrvatski film
21:50 Đoka, dokumentarni film
22:50 Dnevnik 3
23:05 Sport
23:09 Vrijeme
23:17 Svi kažu volim te, američki film
00:54 Don Matteo
01:44 10 zapovijedi, američki film
05:15 Dvanaest dana do Božića, američki film
06:41 Đoka, dokumentarni film

06:03 Riječ i život
06:33 Teletubbyji, animirana serija
07:00 Juhuhu
09:01 Hello Kitty: Djed Božićnjak se prehladio, crtani film
09:29 Izbavitelji, animirani film
11:34 Dvanaest dana do Božića, američki film
13:05 Ubojstvo, napisala je
13:55 Veličanstveni kolači Fione Cairns, dokumentarna serija
14:47 Najdraža jela Mary Berry: Božić, dokumentarni film
15:21 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć
16:07 Čudesna šuma, crtani film
17:33 Paul O'Grady i ljubav prema psima na Božić
18:20 TV Bingo
19:03 Pustolovine Prudence Petitpas, crtana serija
19:30 POPROCK.HR
20:05 Oliver u Pariškoj Olympiji, snimka koncerta
21:45 Čudesna dadilja, film
23:20 Dvanaest dana do Božića, američki film
00:46 Sve zbog jednog dječaka
01:06 Izbavitelji, film
03:06 Noćni glazbeni program

**UTORAK
26.12.2017.**

07:34 TV kalendar
 07:49 Najveća predstava na svijetu, američki film
 10:21 Dr. Bergmann, seoski liječnik
 11:09 Glas domovine
 11:34 Informativka
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Družba Pere Kvržice, hrvatski film
 13:44 Svečanost na stolu
 14:13 Hatari!, američki film
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Kod nas doma
 18:08 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:05 U svom filmu: Tvrtko Barun, talk show
 21:05 Lovac na komete, dokumentarni film
 21:49 Božićne pjesme
 22:00 Dnevnik 3
 22:25 Dobra žena
 23:07 Don Matteo
 00:02 Najveća predstava na svijetu, američki film
 02:28 Hatari!, američki film
 04:59 Skica za portret
 05:24 Glas domovine
 05:49 Kod nas doma

06:33 Teletubbyji, animirana serija
 07:00 Juhuhu
 08:30 Artur
 08:56 Medvjedići
 09:01 Pripovjedač bajki, crtana serija
 09:30 Školski sat
 10:00 Degraasi

10:30 Ovčar Buddy, američki film
 12:00 Izbor Sportaša godine, prijenos
 13:10 Glazbeni spotovi
 13:20 A strana
 15:10 Dr. Bergmann, seoski liječnik
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:25 Junak u kuhinji
 16:50 Čudovišta iz ormara, animirani film
 18:25 Malonogometni turnir 4 kafića, prijenos
 19:50 Glazbeni spotovi
 20:00 Božić u Ciboni, prijenos
 21:55 Povratak čudesne dadilje, igrani film
 23:30 Brooklyn 99
 00:00 Sve zbog jednog dječaka
 00:25 POPROCK.HR
 00:55 Noćni glazbeni program

SRIJEDA 27.12.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 10:20 Dr. Bergmann, seoski liječnik
 11:10 Eko zona
 11:35 Bonton
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Zaljubljena u Ramona
 13:10 Dr. Oz
 14:00 Potrošački kod
 14:25 Pogled preko granice - Hrvati u BiH
 15:00 Dobar dan, Hrvatska
 16:00 Detektiv Murdoch
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Kod nas doma
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2

19:47 Tema dana
 19:59 LOTO 7/39
 20:05 Mijenjamo svijet: Dobar, bolji, vegani? - dokumentarni film
 20:59 Storijske neponovljivosti: Vrijeme pokretnih slika, dokumentarna serija
 21:30 Gospođa u stanu broj 6, dokumentarni film
 22:08 Otvoreno
 22:58 Dnevnik 3
 23:31 Dobra žena
 00:13 Detektiv Murdoch
 00:56 Don Matteo
 01:46 Christmas Incorporated, film
 03:16 Dr. Oz
 04:01 Oči u oči - 2017.
 04:51 Reprizni program
 05:06 Kod nas doma
 05:51 Zaljubljena u Ramona

06:08 Regionalni dnevnik
 06:33 Teletubbyji
 07:00 Juhuhu
 09:01 Pripovjedač bajki, crtana serija
 09:30 Školski sat - odložno
 10:00 Degraasi
 10:30 U drugom svijetu, serija za mlade
 11:05 Luka i prijatelji
 11:35 Ubojstvo, napisala je Fione Cairns, dokumentarna serija
 13:17 Kratki dokumentarni film / glazbeni spotovi
 13:40 Christmas Incorporated, film
 15:10 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć
 16:00 Regionalni dnevnik

16:25 Priča o igračkama, animirani film
 17:50 Malonogometni turnir Kutija šibica - polufinala, prijenos
 20:05 Oči u oči - 2017.
 21:00 Džoker, američki film
 22:35 Zakon i red: Odjel za žrtve
 23:30 Brooklyn 99
 00:00 Sve zbog jednog dječaka
 00:20 POPROCK.HR
 00:50 Noćni glazbeni program

ČETVRTAK 28.12.2017.

06:55 Dobro jutro, Hrvatska
 07:00 Vijesti
 10:20 Dr. Bergmann, seoski liječnik
 11:10 Izvana, iznutra - 90 godina Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju
 12:00 Dnevnik 1
 12:23 Zaljubljena u Ramona
 13:10 Dr. Oz
 14:00 Sigurno u prometu
 14:25 Prometej
 15:00 Dobar dan, Hrvatska
 16:00 Detektiv Murdoch
 17:00 Vijesti u 17
 17:20 Kod nas doma
 18:10 Potjera
 19:00 Dnevnik 2
 19:47 Tema dana
 20:05 Šifra, kviz
 21:00 Milijarde, serija
 22:00 Otvoreno
 22:50 Dnevnik 3
 23:23 Dobra žena
 00:05 Detektiv Murdoch
 00:48 Don Matteo
 01:38 The Christmas

Consultant, film
 03:03 Dr. Oz
 03:48 Žene, povjerljivo! : Prekidi, razvodi, preljubi
 04:38 Izvana, iznutra - 90 godina Odsjeka za etnologiju i kulturnu antropologiju
 05:08 Kod nas doma
 05:53 Zaljubljena u Ramona

06:08 Regionalni dnevnik
 06:33 Teletubbyji
 07:00 Juhuhu
 09:01 Pripovjedač bajki
 09:30 Školski sat - odložno
 10:00 Degraasi
 10:30 U drugom svijetu, serija za mlade
 11:05 Pozitivno
 11:35 Ubojstvo, napisala je Fione Cairns, dokumentarna serija
 13:40 The Christmas Consultant, američki film
 15:10 Lampice, lampice, svijetle cijelu noć
 16:00 Regionalni dnevnik
 16:30 Božić Ružnog pačeta, animirani film
 17:50 Malonogometni turnir Kutija šibica - finale, prijenos
 20:05 Dijagnoza
 21:00 Hrvač, američki film
 22:50 Zakon i red: Odjel za žrtve
 23:45 Brooklyn 99
 00:15 POPROCK.HR
 00:45 Sve zbog jednog dječaka
 01:05 Noćni glazbeni program

HRVATSKI PROGRAM NA RTV-U

Informativna emisija na hrvatskom jeziku *Dnevnik* emitira se od ponedjeljka do subote u terminu od 17.45 sati na Drugom programu Radio-televizije Vojvodine. Emisija *Izravno* - razgovor na aktualne teme emitira se nedjeljom u 16 sati, a emisija iz kulture *Svjetonik* nedjeljom od 16.30 sati. Polusatne emisije emitiraju se utorkom i subotom u terminu od 14.15 sati na Trećem programu Radija Novi Sad.

GLAS HRVATA

Radijska emisija *Glas Hrvata* u produkciji HKUD Vladimir Nazor iz Stanišića emitira se na valovima Radio Fortuna subotom od 16 do 17 sati na frekvenciji 106,6 Mhz.

ZVUCI BAČKE RAVNICE

Emisija na hrvatskom jeziku *Zvuci bačke ravnice* emitira se četvrtkom od 18 do 20 sati, na valovima Radio Bačke (99,1 MHz).

GLAS DOMOVINE

Televizijska emisija *Glas domovine* ima stalnu rubriku o Hrvatima u Srbiji, a emitira se na HRT1 utorkom od 11.17 sati. Radijski program *Glasi Hrvatske* emitira se 24 sata dnevno i preko interneta se može pratiti u cijelome svijetu. Konkretno informacije o Hrvatima iz Srbije, koje nema nijedan drugi medij u Hrvatskoj, mogu se slušati i u radijskoj emisiji *Na valovima staroga kraja* ponedjeljkom u 10.05 u trajanju od 45 minuta, te u velikoj trosatnoj emisiji pod naslovom *Hrvatima izvan domovine*, četvrtkom u 20.15, koju prenosi i Prvi program Hrvatskoga radija.

HRVATSKA PANORAMA NA TV SUBOTICA

Hrvatska panorama u produkciji UN Cro info emitira se na TV Subotica. *Cro info vijesti* mogu se gledati svakim radnim danom, od 15 sati i 30 minuta, 17 sati i 50 minuta, 22 sata i 30 minuta i pola sata nakon ponoći. Emisija *Motrišta* emitira se u premijernom terminu utorkom od 20 sati, te u repriznim terminima srijedom od 10 sati i nedjeljom od 21 sat. Polusatna emisija *Zlatna škatulja* je na programu premijerno petkom od 20 sati, a reprizira se nedjeljom od 17 sati i 30 minuta te utorkom od 13 sati i 30 minuta.

Razglednica iz Osijeka

Draga mama, želim ti sjajnu 2018. godinu. Da budeš živa, zdrava i mnogo nasmijana. Da te djeca slušaju, u kući da je po tvome i neka ti nitko ne smeta u tome. Volim te puno! / Žao mi je što nismo zajedno ovdje. I dalje s tobom želim na kraj svijeta negdje daleko. Stižem ti uskoro! P.S. I love you / Dragi čitatelju Hrvatske riječi, želimo Ti sretne božićne i novogodišnje blagdane i sve najljepše u novoj 2018. godini.

P. S. Advent u Osijeku je divan...

Lista prijedloga je preduga i mnogo je riječi u igri za nekome zaželjeti sreću u godini koja dolazi. Mnogo je i načina: poziv, susret uživo, sms, mail, bilo koja od mnogih društvenih mreža i slični prijedlozi. No, ima nešto što je mnogo ljepše od svega navedenog, a to je pisanje razglednica.

Kada ste posljednji put dobili od nekoga čestitku, pismo, poruku koju vam je morao donijeti poštar? Kada ste poslali razglednicu, čestitali nekom rođendan, rođenje djeteta, poželjeli nekom sve najljepše povodom nadolazećih blagdana, i to s poštanskom markicom? Ovo je idealna prilika da nekoga obradujete i učinite mu radost kada osim računa u sandučetu pronađe i sve najljepše... Da bismo začiniili razglednice, želje i čestitanja predložimo da ovu novogodišnju razglednicu pošaljete iz Osijeka jer je vrijeme da ga posjetimo.

Zašto Osijek?

Zato što je dovoljno mali da možeš koristiti noge i pješačenjem ga spoznati. Zato što je dovoljno velik da u njega stanu svi ti divni ljudi, građevine, prelijepi parkovi i kroz njega protječe Drava. Zato što ga još nismo obišli i zato što sada izgleda prelijepo. Prosinac je u znaku adventa, a ovo će biti četvrta godina da se i Osijek može pohvaliti bajkom na njegovim ulicama.

Četvrti po veličini gradova u Hrvatskoj, smješten u istočnom dijelu zemlje, blizu granice s Mađarskom i Srbijom, uz desnu obalu Drave, na izdignutom i uvijek suhom tlu, upakiran u je-

danaest naselja, podijeljen u sedam četvrti, Osijek je jedan od najzelenijih gradova Hrvatske.

Priču o Osijeku primamljivom čini i njezin povijesni dio, ali ovog puta nećemo iz tog kuta pristupiti ovotjednom odredištu jer bi za cjelovitu priču bilo potrebno više od ove rubrike. Stoga vas izazivamo da taj dio Osijeka proučite za domaći rad i onda provjerite draž naučenog tako što ćete obavezno avanturu zvanu Osijek otpočeti od same jezgre, a to je svakako njegova Tvrđa iz koje je i nastao grad i oko koje su krojeni mnogi važni povijesni događaji. Zavodljiva priča o Tvrđi je posljednjih nekoliko godina dobila poseban mističan veo intenzivnijim istraživanjem njezinih tunela i hodnika. Svakako, veliku važnost za grad s ovakvom pričom ima osječka katedrala sv. Petra i Pavla apostola, jedna od najupečatljivijih hrvatskih crkava koja će vas osvojiti iako ima tek nešto malo više od sto godina. Na popis obavezno stavite trgove, parkove, ZOO vrt, šetnicu uz Dravu i sigurno ćete pronaći tisuću razloga zašto ćete se vratiti u Osijek.

Advent u Osijeku

Trg dr. Ante Starčevića je središnje mjesto ovogodišnjeg *Adventa* u Osijeku. Kućice, divno ukrašene, s odličnom ugostiteljskom ponudom, ukomponirane po uzoru na europske vašare, stavljaju Osijek na listu sa Zagrebom, Budimpeštom i ostalim okolnim gradovima važnim u doba došašća. Kad tome dodamo i ledenu kupolu s programima za djecu uz koju se nalazi i kružna šetnica, naš ovotjedni prijedlog privodimo kraju jer nešto morate otkriti sami. Jedno obećavamo, a to je da čarolije u ovom gradu neće nedostajati.

Kako naši dojmovi o nekim gradovima ovise često od interakcije s lokalnim stanovništvom, sigurni smo da će ovaj grad ostaviti odličan dojam na vas jer su ljudi posebno ljubazni, šarmantni i otvoreni, a to ćete svakako provjeriti kada ih priupitate gdje se nalazi pošta kako biste poslali razglednicu najbližima s najljepšim željama i divnom energijom nastalom u Osijeku. Čestit Božić svima!

U tri riječi - **SVJEŽE, DOMAĆE, ZDRAVO !**

JKP "Суботичке пијаце"
Szabadkai Piacok KKV
JKP "Subotičke tržnice"

www.supijace.co.rs

Pčelarstvo Sudarević

Vam nudi prirodni vrcani med.

*Od davnina poznat kao lijek, nezaobilazan dodatak toplim napitcima,
aktivni učesnik zdrave ishrane, najbolji prijatelj naše kože i kose -
njegovo veličanstvo, MED*

BAGREM MED - CVETNI MED - MED SA MATIČNIM MLEČOM
MED SA POLENOM I MATIČNIM MLEČOM - PROPOLIS - POLEN

Kontakt:

Sudarević Kalman: 064/21 31 871

Sudarević Ivan: 060/036 82 27

SVE NA JEDNOM MJESTU

- PRODAJA POGREBNE OPREME
- PRUŽANJE USLUGA PRIJEVOZA I CEREMONIJALA POKOPA
- KOMUNALNE USLUGE

JKP POGREBNO

SUBOTICA, TRG ŽRTAVA FAŠIZMA BROJ 1.

WWW.POGREBNO.RS

KONTAKT TELEFON
ZA DETALJNIJE INFORMACIJE
+381(24) 66 55 44
DEŽURSTVO 0-24 SATI

15 godina HNV-a i obrazovanja na hrvatskom jeziku

